

Leugentjes om bestwil en verdraaide feiten

Een onderzoek naar de argumentatie in het vluchtelingendebat

Masterscriptie Neerlandistiek

Master Taalbeheersing De sturende kracht van taal

Universiteit Leiden – Faculteit der Geesteswetenschappen

Aantal woorden: 21.714

Begeleider: Dr. H. Jansen

Tweede lezer: Prof. dr. T. van Haften

Cindy Koene (S1208632)

cindy_koene@hotmail.com

Maart 2017

Voorwoord

Voor u ligt mijn scriptie ter afsluiting van de Master Neerlandistiek ‘De Sturende Kracht van Taal’ aan de Universiteit Leiden. Ruim een jaar geleden koos ik ervoor om onderzoek te doen naar een actueel en maatschappelijk relevant onderwerp. Hier heb ik geen moment spijt van gehad: het werken aan mijn masterscriptie is mij al die tijd niet gaan vervelen. Ondanks dat ik soms het gevoel had dat ik na tien stappen vooruit te hebben gezet weer zeven stappen terug deed, bleef ik plezier houden in het schrijven en schaven.

Graag wil ik mijn scriptiebegeleider dr. Henrike Jansen bedanken voor haar kritische blik, bruikbare feedback en de ontspannen scriptiebijeenkomsten.

Cindy Koene

Naaldwijk, 22 maart 2017

Samenvatting

Het doel van dit onderzoek is het maken van een overzicht van de voor- en tegenargumenten in het vluchtelingendebat in de Nederlandse dag- en opiniebladen, *De Volkskrant*, *De Telegraaf*, *Elsevier* en *De Groene Amsterdammer*, in de periode 26 september 2015 tot en met 26 december 2015. De aanleiding hiervoor is de meta-discussie waarin kritisch gekeken wordt naar de argumentatie in het vluchtelingendebat. De discussiebijdragen zouden bestaan uit ‘leugentjes om bestwil’, ‘verdraaide feiten’ en ‘vergelijkingen van appels met peren’. Deze meta-discussie richt zich dus op de mate van redelijkheid van de discussiebijdragen, terwijl een duidelijk overzicht van de inhoudelijke argumenten ontbreekt. Dit overzicht geef ik in de vorm van een Argumentenkaart aan de hand waarvan ik voor de meest voorkomende argumentatietypen bepaal welke drogredenen daadwerkelijk voorkomen.

Met behulp van de terminologie van de pragma-dialectiek wordt van probleemoplossend domein en het doel delibereren, via het actietype publiek debat in de massamedia ingezoomd op het concrete *speech event* vluchtelingendebat in de dag- en weekbladen van 26 september 2015 tot en met 26 december 2015. Ondanks dat het vluchtelingendebat als een polyloog, een discussie tussen meerdere deelnemers, kan worden bestempeld, wordt in dit onderzoek gebruik gemaakt van de pragma-dialectische analysemethode, omdat het doel van dit onderzoek verschilt van het doel van de polylogische aanpak en omdat voor deze laatste aanpak nog geen duidelijke methode bestaat. Een aspect uit de polylogische aanpak dat wel gebruikt wordt voor dit onderzoek is het nemen van de open kwestie als uitgangspunt, geïntroduceerd door een ‘w-vraag’: ‘Wat zijn de argumenten voor en tegen het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland?’. De pragma-dialectische analyse wordt aangevuld met de werkwijze en inzichten van de Argumentenfabriek.

Uit dit onderzoek blijkt dat vaagheid een alomtegenwoordig probleem is in de argumentatie in het vluchtelingendebat. Het is in veel gevallen onduidelijk wat de discussiant precies bedoelt, doordat terminologie en subargumenten niet worden gespecificeerd. De vage formuleringen brengen bovendien met zich mee dat bepaalde tegengestelde argumenten inhoudelijk gezien gerelateerd zijn. Uit de inventarisatie van de argumenten komt verder naar voren dat pragmatische en vergelijkingsargumenten het meeste voorkomen. De mogelijke ontsporingen van deze argumentatieschema’s, respectievelijk de drogreden van het hellend vlak en de valse vergelijking, ontstaan doordat de kritische vragen niet naar tevredenheid kunnen worden beantwoord door de vage formuleringen.

De conclusies die aan dit onderzoek verbonden worden, kunnen niet zonder meer doorgetrokken worden naar bijvoorbeeld het publiek debat in de moderne massamedia. Het zou kunnen zijn dat het probleem omtrent vaagheid van onderschikkend belang is in het publiek debat in de moderne massamedia, omdat de discussianten op dit platform hun mening directer onder woorden brengen. Dit

onderzoek beperkt zich tot de prototypische argumenten pragmatische en vergelijkingsargumenten. De beoordeling van andere argumentatietypen in het vluchtelingendebat vormt een interessante kwestie voor vervolgonderzoek. Bovendien kunnen de onderzoeksresultaten in de toekomst wellicht ondersteund worden met behulp van kwantitatieve gegevens. Een andere suggestie voor verder onderzoek is een onderzoek naar het vluchtelingendebat vanuit het perspectief van de polylogische analyse. Ook de strategische functie van andere presentatiemiddelen, zoals de containermetafoor, kan nog verder uitgediept worden.

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	7
2	De analyse van het publiek debat als argumentatief actiotype.....	10
2.1	Het pragma-dialectische kader.....	10
2.2	Delibereren binnen het probleemoplossend domein.....	13
2.3	Actiotype publiek debat in de massamedia.....	16
2.3.1	Publiek debat vs. onderhandeling.....	16
2.3.2	Functies en doelen van het actiotype publiek debat.....	17
2.3.3	Verwachtingen argumentatieve activiteit.....	18
2.4	Strategisch manoeuvreren binnen het actiotype publiek debat	19
2.5	Besluit.....	21
3	Benaderingen van complexe discussies.....	22
3.1	Polylogische analyse.....	22
3.2	Vergelijking met de pragma-dialectiek.....	24
3.3	Keuze voor de pragma-dialectiek.....	25
3.3.1	Motivering pragma-dialectiek.....	26
3.3.2	De werkwijze van de Argumentenfabriek.....	27
3.4	Besluit.....	29
4	Methode.....	30
4.1	Samenstelling van het corpus.....	30
4.2	Motivatie categorieën.....	32
4.3	Belemmeringen bij het categoriseren.....	34
4.4	Besluit.....	39
5	Resultaten van de beoordeling van de argumentatie in het vluchtelingendebat.....	40
5.1	Vaagheid in het vluchtelingendebat.....	40
5.1.1	Multi-interpretabele argumenten in het vluchtelingendebat.....	42
5.1.2	Argumenten in twee richtingen.....	46
5.2	Argumentatieschemadrogredenen in het vluchtelingendebat.....	50
5.2.1	Hellend vlak.....	50
5.2.2	Valse vergelijking.....	54
5.3	Besluit.....	57

6	Conclusie en discussie.....	59
	Literatuurlijst.....	62
	Bijlagen.....	67
Bijlage 1	Voorbeeld Argumentenkaart genetisch gemodificeerde gewassen voor consumenten	
Bijlage 2	De argumenten verdeeld	
Bijlage 3	Argumentenkaart Vluchtelingendebat	

1 Inleiding

In 2015 meldden zich tussen de 1,1 en 1,5 miljoen migranten in Europese landen, onder meer vanwege de burgeroorlog in Syrië, conflicten in Afghanistan en Irak en de benarde situatie in Eritrea. Op dinsdag 22 september 2015 besloot de raad Justitie en Binnenlandse Zaken¹ om 120.000 vluchtelingen te verdelen over de Europese Unie, waarvan 7214 in Nederland. Dit heeft de afgelopen maanden in ons land voor onrust gezorgd en een heftige discussie doen oplaaien. Het voortdurende maatschappelijke debat over de vluchtelingen die naar Nederland komen, vindt grotendeels plaats in de media. Behalve daadwerkelijke discussiebijdragen, tref ik in de media ook artikelen op meta-niveau aan waarin kritisch gekeken wordt naar de argumentatie die in diverse media naar voren wordt gebracht. Dit zijn dus discussiebijdragen die zelf al analyserend bezig zijn. In deze meta-discussie² komen regelmatig beschuldigingen van drogredelijkheid in de discussie naar voren. In het artikel “*Zinsbegoochelend taalballet in het immigratiedebat*”³, de titel zegt het al, wordt bijvoorbeeld gesteld dat de redeneringen die in het immigratiedebat de kop opsteken veelal bestaan uit leugentjes om bestwil. In het artikel “*En wat kosten ze nou?*”⁴ wordt gesteld dat ‘de waarheid wordt verdoezeld en de feiten worden verdraaid’. In een laatste voorbeeld van een discussiebijdrage in die meta-discussie wordt geschreven dat appels met peren worden vergeleken; er wordt geen onderscheid gemaakt tussen asielzoekers en arbeidsmigranten en ook niet tussen de verschillende bestemmingslanden.⁵ Deze interessante meta-discussie is voor mij de directe aanleiding tot dit onderzoek geweest.

De meta-discussiebijdragen richten zich op de mate van redelijkheid van de discussiebijdragen, terwijl een duidelijk overzicht van de inhoudelijke argumenten in het debat ontbreekt. Dit duidelijke overzicht zou er echter wel moeten zijn. Ten eerste omdat het vluchtelingendebat vanuit argumentatief-theoretisch perspectief als een complexe discussie wordt beschouwd. De discussie en haar argumentatie zijn ingewikkeld van aard, waarbij veel mensen, (tussen)posities en emoties betrokken zijn. Het is een zogenaamde polylogische discussie, een discussie waarin meerdere discussianten betrokken zijn, die *polylogical argumentation* en dus verschillende perspectieven op de kwestie bevat (Makau & Marty, 2001:240; Lewinski, 2014:194). Polylogische discussies ontstaan wanneer verschillende sprekers tegelijkertijd meer dan twee posities (standpunten) innemen en bediscussiëren ten opzichte van een open kwestie, geïntroduceerd door een w-vraag (Lewinski, 2014:206), bijvoorbeeld ‘Waarom moeten de vluchtelingen (niet) binnengelaten worden in Nederland?’. Ten tweede acht ik het maatschappelijk gezien relevant om de

---

¹ De raad Justitie en Binnenlandse Zaken (JBZ) bestaat uit de ministers van Justitie en Binnenlandse Zaken van alle EU-lidstaten en werkt aan samenwerking en beleid op het gebied van grensoverschrijdende zaken (Consilium Europa, op 8 maart 2017 geraadpleegd via: <http://www.consilium.europa.eu/nl/council-eu/configurations/jha/>).

² Een meta-discussie is een discussie over de procedurele uitgangspunten (Boers, 2016:178).

³ In: *Elsevier*, 51/52/53, 71e jaargang, 19 december 2015/6 januari 2016, pp. 164-165.

⁴ In: *De Volkskrant*, 26 september 2015.

⁵ In: *De Volkskrant*, 26 september 2015.

veelvoorkomende argumenten in kaart te brengen naar aanleiding van de meta-artikelen over de argumentatie in het vluchtelingendebat. Hierin wordt gesteld dat de artikelen over de kwestie in de massamedia bol zouden staan van leugentjes om bestwil en drogredenen. Massamedia zijn die communicatiemiddelen die ontworpen zijn om grote aantallen mensen te bereiken.⁶ Om door middel van argumentatie iemand te kunnen overtuigen of een verschil van mening op te kunnen lossen is het van belang dat de argumentatieve werkelijkheid inhoudelijk gezien overzichtelijk is gemaakt (Van Eemeren & Grootendorst, 2000:30-34).

Het doel van mijn onderzoek is dus het in kaart brengen van de argumenten in het vluchtelingendebat en vaststellen welke type(n) argumentatie naar voren komen/komt in het vluchtelingendebat dat in de massamedia wordt gevoerd. Om dit doel te bereiken schets ik allereerst in hoofdstuk 2 een theoretisch kader waarin ik uitweid over de pragma-dialectiek, het concept strategisch manoeuvreren en het genre en de context van het vluchtelingendebat. In hoofdstuk 3 beschrijf ik de theorie van *deep disagreement* en de polylogische analyse die gehanteerd kunnen worden bij het onderzoeken van dergelijke complexe publieke debatten. Vervolgens verantwoord ik in hoofdstuk 4 de afbakening van mijn corpus en draag ik mijn methode aan. Mijn corpus bestaat uit artikelen uit de Nederlandse dagbladen *De Volkskrant* en *De Telegraaf* en opiniebladen *Elsevier* en *De Groene Amsterdammer* in de periode 26 september 2015 tot en met 26 december 2015, omdat vanaf dat moment de discussie in de Nederlandse media heftiger werd. Binnen de massamedia wordt een onderscheid gemaakt tussen traditionele (televisie, radio, kranten en tijdschriften) en moderne massamedia (internet en mobiele telefoon). De moderne massamedia zijn meer uitgebreid en minder gestructureerd. Ze kenmerken zich onder andere door hun snelheid, interactiviteit, autonomie en *playfulness*. Bovendien zijn de moderne massamedia toegankelijk voor iedereen (McQuail, 2012:140-144). Mijn corpus omvat dus de traditionele massamedia.⁷ De argumenten die worden aangevoerd in het vluchtelingendebat verwerk ik op basis van de werkwijze van de Argumentenfabriek in een Argumentenkaart (zie bijlage 3) waarin de argumenten voor en tegen een standpunt overzichtelijk worden gemaakt (Kraaijeveld & Weusten, 2010:29).

---

⁶ Betekenis ontleend aan Nederlandse Encyclopedie, op 16 september 2016 geraadpleegd via: <http://www.encyclo.nl/begrip/massamedia>.

⁷ Wanneer ik in het vervolg spreek van massamedia bedoel ik dan ook die traditionele massamedia. Wanneer ik doel op de moderne massamedia vermeld ik dit expliciet.

In hoofdstuk 5 stel ik ten slotte aan de hand van de kritische vragen van de pragma-dialectiek vast welke drogredenen daadwerkelijk voorkomen in het vluchtelingendebat zodat ik uiteindelijk weer terug kan komen bij de meta-discussie en de uitspraken over drogredelijkheid. In mijn onderzoek beoog ik dus een overzicht te maken van de meest voorkomende argumentatie in het vluchtelingendebat. Pas wanneer dit overzicht van argumenten voorhanden is, kan de redelijkheid van die argumenten beoordeeld worden en bekeken worden of de meta-discussianten het bij het rechte eind hebben wat betreft hun ‘zinsbegoochelend taalballet’.

2 De analyse van het publiek debat als argumentatief actietype

Over hoe argumentatie in kaart kan worden gebracht is veel geschreven vanuit verschillende theoretische perspectieven. Voor mijn onderzoek maak ik gebruik van het kader van de pragma-dialectiek. Binnen het kader van de pragma-dialectiek is het van belang om de context waarin geargumenteed wordt, het ‘argumentatieve actietype’, te inventariseren. De context bepaalt namelijk de regels, richtlijnen, doelen en conventies en die hebben op hun beurt consequenties voor wat discussianten doen en welke argumentatieve zetten kunnen worden verwacht. Om de relevantie van die context zichtbaar te maken, zet ik allereerst uiteen op welke uitgangspunten de theorie van de pragma-dialectiek en het strategisch manoeuvreren zijn gebaseerd. Ik breng de context van het vluchtelingendebat vervolgens in kaart door steeds verder in te zoomen op het actietype waarop dit onderzoek betrekking heeft, om uiteindelijk de theorie toe te kunnen passen op de argumentatieve praktijk: het vluchtelingendebat.

2.1 Het pragma-dialectische kader

De pragma-dialectiek van Van Eemeren en Grootendorst (1992) combineert dialectiek en pragmatiek met elkaar. Dit betekent dat pragma-dialectici argumentatie beschouwen als de bouwstenen van een kritische discussie die bestaat uit het doen van zetten en tegenzetten door twee discussiepartijen. Tegelijkertijd worden die discussiezetten uit pragmatisch oogpunt als taalhandelingen gezien. Door gebruik te maken van de inzichten uit de taalgebruikstheorie⁸ kunnen uitspraken in een betoog, discussiezetten, beter geïdentificeerd en geïnterpreteerd worden. Als je weet hoe (indirect) taalgebruik in elkaar zit, kun je analyseren hoe bepaalde taaluitingen fungeren als standpunt of argument, ook wanneer hun functie niet erg voor de hand liggend is. Bijvoorbeeld de vraag ‘Wil je soms dat het weer zo’n saaie bedoening wordt?’ kan in een discussie over wie er uitgenodigd moet worden voor een feestje een impliciet tegenargument zijn (Van Eemeren & Grootendorst, 1997a:240-244, 250). Met behulp van de pragma-dialectische argumentatietheorie kunnen argumenten zowel geanalyseerd als beoordeeld worden. De theorie bevat dus het descriptieve, analyserende karakter van de pragmatiek en het normatieve, beoordelende karakter van de dialectiek. Volgens de pragma-dialectiek kunnen alle discussies gereconstrueerd worden als een dialoog tussen een protagonist en een antagonist. Degene die het standpunt verdedigt met behulp van argumenten is de protagonist; degene die de aanvaardbaarheid ervan in twijfel trekt is de antagonist (Van Eemeren & Houtlosser, 2006b:2). Van Eemeren en Grootendorst introduceerden het ideaalmodel van de kritische discussie die gericht is op het oplossen van een verschil van mening. De discussianten doorlopen idealiter vier discussiefasen⁹

---

⁸ Zie voor de taalhandelingen Searle’s *Speech act theory* (1969) of *Foundations of Pragmatics* (2011) en voor het coöperatieprincipe Grice’ *Logic and conversation* (1975).

⁹ Zie voor de vier discussiefasen Van Eemeren & Houtlosser, 2002:54.

en zijn gebonden aan tien discussieregels¹⁰. Elke discussieregel vormt een noodzakelijke voorwaarde voor het oplossen van het verschil van mening. Het overtreden van één van de tien discussieregels, bijvoorbeeld door het verkeerd toepassen van een argumentatieschema, kan resulteren in een drogreden (Van Eemeren & Grootendorst, 1997a:244, 259). Volgens de klassieke omschrijving van Hamblin (1970) is een drogreden een redenering die geldig lijkt, maar het niet is (Tindale, 2007:2). De pragma-dialectici hebben deze definitie van drogreden bijgesteld: een argumentatieve zet die het redelijk oplossen van een verschil van mening in de weg staat of bemoeilijkt (Van Eemeren, 2011:11).

Van Eemeren, Grootendorst en Snoeck Henkemans (1997:24) definiëren een argumentatieschema als ‘de typologische karakterisering van het soort rechtvaardiging of ontkrachting dat in de argumentatie wordt nagestreefd’. In een argumentatieschema worden standpunt en argument met elkaar in verband gebracht. Dat verband wordt tot uitdrukking gebracht in 1.1’, het verzwegen argument, dat vaak impliciet blijft. Uit het argumentatieschema volgt met welk argumentatietype je te maken hebt. De pragma-dialectiek onderscheidt kentekenargumentatie, vergelijkingsargumentatie en causaliteitsargumentatie (Van Eemeren & Grootendorst, 1997a:255). In argumentatie gebaseerd op een kentekenrelatie wordt een standpunt verdedigd door in het argument een kenmerk te noemen van dat wat in het standpunt wordt beweerd (Van Eemeren, Houtlosser & Snoeck Henkemans, 2005:191). Een voorbeeld van kentekenargumentatie is:

*1 Jaap is een geboren leraar.
1.1 Want hij hoeft zijn lessen nauwelijks voor te bereiden.
(1.1’ En nauwelijks hoeven voorbereiden van lessen wijst op leraarstalent.)¹¹*

Bij vergelijkingsargumentatie, ook wel analogieargumentatie, worden twee situaties vergeleken die volgens de discussiant dezelfde essentiële karakteristieken hebben. Hoe meer vergelijkbaar de twee situaties zijn, des te meer valide is het argument. Het standpunt wordt verdedigd aan de hand van een situatie die vergelijkbaar is, op grond waarvan het standpunt aangenomen dient te worden (Van Eemeren, Houtlosser & Snoeck Henkemans, 2005:172). Een voorbeeld van vergelijkingsargumentatie is:

*1 Het is nergens voor nodig om Jesse twintig euro zakgeld te geven.
1.1 Want zijn broertje kreeg ook altijd een tientje per week.
(1.1’ En het ene kind dient hetzelfde behandeld te worden als het andere.)¹²*

¹⁰ Zie voor de tien discussieregels Van Eemeren & Snoeck Henkemans, 2011:132.

¹¹ Voorbeeld ontleend aan Van Eemeren & Snoeck Henkemans, 2011:88.

¹² Voorbeeld ontleend aan Van Eemeren & Snoeck Henkemans, 2011:90.

Ten slotte kan causaliteitsargumentatie aangevoerd worden om een standpunt te verdedigen door een oorzakelijk verband te leggen tussen het argument en het standpunt. De oorzaak wordt als een geaccepteerd feit gepresenteerd, op basis waarvan het standpunt aanvaard dient te worden. Een voorbeeld van causaliteitsargumentatie is:

*1 Lydia zal wel zwakke ogen hebben.
1.1 Want ze zit altijd bij slecht licht te lezen.
(1.1' En van lezen bij slecht licht krijg je zwakke ogen.)¹³*

Een subtype van causale argumentatie is pragmatische argumentatie. In pragmatische argumentatie wordt een handelwijze of plan aanbevolen en deze aanbeveling wordt in de argumentatie ondersteund door op de gevolgen van de handelwijze te wijzen. Deze gevolgen kunnen bestaan uit ofwel gunstige effecten, ofwel consequenties (Garssen, 1997:21; Van Eemeren, Houtlosser & Snoeck Henkemans, 2005:216-217). Een voorbeeld van pragmatische argumentatie is:

*1 Artsen zouden weer witte jassen moeten gaan dragen.
1.1 Want dat schept afstand.
(1.1' En het is goed als er afstand is tussen arts en patiënt.)¹⁴*

De kritische discussie van Van Eemeren en Grootendorst is niet voor niets een ideaalmodel. In werkelijkheid worden lang niet altijd alle vier de discussiefasen doorlopen en houden discussiepartijen zich niet altijd aan de regels van een kritische discussie (Van Eemeren & Grootendorst, 1997a:238). Discussianten hebben namelijk niet alleen tot doel het verschil van mening op een redelijke wijze op te lossen, maar willen daarbij dat dit in hun eigen voordeel gebeurt. Om invulling te geven aan dit retorische aspect, hebben van Eemeren en Houtlosser de pragma-dialectiek in de jaren '90 uitgebreid met het concept 'strategisch manoeuvreren'. In de klassieke oudheid werden de dialectica en retorica als twee geïsoleerde, met elkaar in strijd zijnde, kaders beschouwd. Van Eemeren en Houtlosser vroegen zich echter af 'waarom iemand niet op een zo effectief mogelijke manier zijn zaak kan bepleiten en tevens aan de kritische normen voor argumentatief taalgebruik kan voldoen' (Van Eemeren & Houtlosser, 2002:56-58). Door strategisch te manoeuvreren proberen de discussianten een balans te vinden tussen redelijkheid en effectiviteit: ze willen het verschil van mening op een redelijke wijze oplossen, maar wel in hun eigen voordeel. De discussiant heeft hiertoe argumenten en retorische middelen ter beschikking (Van Eemeren, 2010:41-42). Door deze toevoeging werd niet meer alleen naar de redelijkheid van een discussiebijdrage gekeken, maar ook naar de effectiviteit ervan, en werd de kloof tussen retorische en dialectische doelen gedicht (Van Eemeren & Houtlosser, 2006a:381-387).

¹³ Voorbeeld ontleend aan Van Eemeren & Snoeck Henkemans, 2011:91.

¹⁴ Voorbeeld ontleend aan Van Eemeren & Snoeck Henkemans, 2011:92.

De dialectische en retorische doelen die een discussiant na wil streven, zijn niet altijd in evenwicht. Wanneer een discussiezet meer gericht is op het overtuigen van de gesprekspartner dan op de kritische normen waar hij of zij zich aan dient te houden en dit resulteert in het overtreden van één van de discussieregels, noemen we de strategische manoeuvre ontspoord. Of een strategische manoeuvre als ontspoord wordt gezien, is afhankelijk van de specifieke omstandigheden en conventies in de argumentatieve context. Het kan dus zijn dat een discussiezet in de ene context toegestaan is, terwijl deze discussiezet in een andere context niet gedoogd wordt. Er bestaat bijvoorbeeld een verschil tussen de context van een gesprek tussen vrienden en de context van een rechtszaak, want in een rechtszaak zijn meer en strengere regels van kracht (Van Eemeren, 2010:239; Lewinski, 2010:56-59). Wanneer de argumentatieve context duidelijk in kaart is gebracht, maakt dit het analyseren en beoordelen van de argumentatieve zinnen beter mogelijk. In de rest van dit hoofdstuk wordt de argumentatieve context van het vluchtelingendebat beschreven.

2.2 Delibereren binnen het probleemoplossend domein

Om de argumentatieve zinnen in een bepaalde context beter te kunnen analyseren en beoordelen, maken Van Eemeren en Houtlosser (2006b:3-4) gebruik van de concepten communicatief domein, communicatief genre, argumentatief actietype¹⁵ en *speech event* ('communicatievorm'). Het communicatieve domein is de hoofdnoemer die uitgesplitst wordt tot verschillende communicatieve genres en uiteindelijk tot een actietype en concreet *speech event*. Van Eemeren en Houtlosser hebben de verschillende actietypen geïntroduceerd om de kenmerken van argumentatie per communicatief domein, bijvoorbeeld politieke, wettelijke of commerciële communicatie, te kunnen beschrijven en vervolgens vast te kunnen stellen welke discussiezinnen per actietype al dan niet zijn toegestaan. De context bepaalt dus de regels, richtlijnen, doelen en conventies en die hebben op hun beurt consequenties voor wat discussianten doen en welke argumentatieve zinnen kunnen worden verwacht. Wanneer het actietype goed in kaart wordt gebracht, helpt dat bij het analyseren en beoordelen van de argumentatieve zinnen. Om uiteindelijk iets te kunnen zeggen over het actietype waarop mijn onderzoek betrekking heeft, dien ik dus eerst het communicatieve domein en genre te beschrijven. Aan de hand van het referentiekader dat ik op deze manier schets, weet ik deels wat ik kan verwachten in mijn analyse.

Op basis van de indeling van Van Eemeren (2010) en Van Eemeren en Houtlosser (2006b) in communicatieve domeinen, communicatieve genres, actietypen en *speech events*, verwacht ik dat elk van deze termen zich vertakt in onderafdelingen. Onder een communicatief domein zouden dan dus een aantal communicatieve genres vallen en onder elk communicatief genre weer een aantal

---

¹⁵ Communicatieve actietypen is de overkoepelende term voor alle actietypen. Gezien de argumentatieve insteek van deze scriptie, beperk ik mij tot de argumentatieve actietypen. Dit zijn die communicatieve actietypen die argumentatie bevatten. Wanneer ik in het vervolg spreek van actietype, bedoel ik dus argumentatief actietype.

actietypen. Het communicatieve genre blijkt echter geen tussenliggend niveau te zijn, maar eerder overeen te komen met het doel of de effectiviteit van het communicatieve domein waar het onder valt. Om verwarring te voorkomen, spreek ik in het vervolg dan ook van communicatief doel in plaats van communicatief genre. In tabel 1 heb ik een aantal communicatieve domeinen, communicatieve doelen, actietypen en *speech events* in een schematisch overzicht geplaatst om de terminologie te verhelderen.

Communicatief domein	Communicatief doel	Actietypen	<i>Speech event</i>
Probleem oplossend	Delibereren	-Publiek debat -Onderhandeling	Vluchtelingendebat
Commercieel	Promoten	-Reclame -Verkooppraatje	Reclame Andrélon
Politiek	Overleggen	-Verkiezingsdebat -Commissievergadering	NOS verkiezingsdebat

Tabel 1: Voorbeelden communicatieve domeinen en doelen en de daarbij behorende actietypen en *speech events*

Van Eemeren (2010:129) maakt onderscheid tussen het politieke, probleemoplossende, diplomatieke, medische, commerciële en interpersoonlijke domein. De discussie die in deze scriptie centraal staat, valt onder het probleemoplossend domein. Het vluchtelingendebat in de Nederlandse media wordt gevoerd om een overzicht te geven van de verschillende zienswijzen op de kwestie, om de beeldvorming van de lezers te beïnvloeden en om uiteindelijk het vraagstuk met betrekking tot het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland op te lossen. De lezers van de betreffende dag- en weekbladen hebben natuurlijk niet direct tot doel het vluchtelingenvraagstuk op te lossen, maar door de diverse zienswijzen op de kwestie op een bepaalde manier te presenteren, worden de beeldvorming van het publiek en hiermee de publieke opinie beïnvloed. Zodoende hopen de discussianten gemeenschappelijkheid en betrokkenheid bij het publiek te creëren en uiteindelijk invloed uit te kunnen oefenen op de besluitvorming door politici en andere beslissers. Vanwege deze indirecte invloed die de discussie heeft op het proces probleem oplossen, schaar ik het vluchtelingendebat onder het probleemoplossend domein.

Binnen het communicatieve domein probleem oplossen is het communicatieve doel delibereren. Door te delibereren wordt bepaald welke voorgestelde handeling, actie of maatregel het meest geschikt is om tot een praktisch besluit te komen (Walton, 1992:138). Een deliberatie¹⁶ bestaat uit een collectieve besluitvormingsprocedure met betrekking tot de vraag ‘Wat moeten we doen (...)?’ (Ihnen Jory, 2016:146). Een deliberatie start met een open vraag en overwegingen ten aanzien van een geschilpunt. Zo’n open vraag luidt bijvoorbeeld: ‘Hoe moeten we reageren op het vooruitzicht van de opwarming van de aarde?’ (McBurney, Hitchcock & Parsons, 2007:95, 99). In tabel 2 zijn de

¹⁶ Uit praktische overwegingen ten behoeve van de formulering spreek ik in het vervolg van ‘deliberatie’ in plaats van ‘delibereren’. Wellicht is dit ook de reden waarom Van Eemeren, verwarrend genoeg, spreekt van communicatieve genres in plaats van communicatieve doelen.

eigenschappen van de verschillende onderdelen van een deliberatie zichtbaar. Deze onderdelen zijn weergegeven aan de hand van de verschillende stadia van een kritische discussie in overeenstemming met de werkwijze van Van Eemeren en Houtlosser (2006b:6). Op basis van tabel 2 en aanvullende literatuur zet ik de kenmerken van een deliberatie uiteen. Ik heb de pragma-dialectiek, Van Eemeren en Ihnen Jory, hierbij als uitgangspunt genomen. Zij zijn echter niet uitgebreid genoeg over de deliberatie en daarom heb ik ook andere literatuur erbij betrokken. Waar de pragma-dialectiek met name gericht is op de argumentatie binnen een deliberatie, houden de andere auteurs, McBurney, Hitchkok en Parsons (2007) en Makau en Marty (2001), zich vooral bezig met de rol van de discussianten (ten opzichte van elkaar).

Kritische discussie	Confrontatiefase	Openingsfase	Argumentatiefase	Afsluitingsfase
Communicatieve activiteit	Initiële situatie	Procedurele en materiële uitgangspunten	Argumentatieve betekenis	Mogelijke uitkomst
Deliberatie	Gemengd verschil van mening over een te nemen actie	Grotendeels impliciete regels; discussianten doen voorstellen	Argumentatie vanuit verschillende perspectieven; discussianten zijn wederzijds afhankelijk van elkaar	Oplossing van het verschil van mening of terug naar de initiële situatie

Tabel 2: Kenmerken van een deliberatie (Van Eemeren, 2010:143; Lewinski, 2010:57).

Kenmerkend voor een deliberatie is om te beginnen het voorkomen van de *speech acts* ('taalhandelingen') voorstel en argumentatie (Ihnen Jory, 2016:155). De aangedragen voorstellen worden getoetst op voor- en nadelen, mogelijkheden, consequenties, ethische en morele implicaties, kans op succes enzovoorts. Het meest gebruikte argument binnen de deliberatie is de praktische redenering, gebaseerd op positieve of negatieve consequenties en gevolgen (Walton, 2006:187-192). Deze vorm van argumentatie staat beter bekend als pragmatische argumentatie (Van Eemeren, 2010:140-141).

Wat verder kenmerkend is voor een deliberatie is dat er argumenten vanuit verschillende perspectieven worden gegeven en dat de discussianten wederzijds afhankelijk zijn van elkaar. Zij willen namelijk gezamenlijk tot die handelwijze of dat plan zien te komen. Ondanks dat de discussianten de voorstellen evalueren aan de hand van verschillende standaarden en criteria, kenmerkt een deliberatie zich door het feit dat de discussianten hun informatie en voorkeuren willen delen om tot dat gemeenschappelijke besluit te kunnen komen (McBurney, Hitchcock & Parsons, 2007:95-99). Een deliberatie is dus niet louter competitief; het is deels een coöperatief proces waarin tegenstanders als bronnen van informatie moeten worden gezien in plaats van als concurrenten. Zij dienen te

balanceren tussen hun persoonlijke belangen en het gezamenlijke doel (Kok, Meyer, Prakken & Vreeswijk, 2010:33). Wanneer de discussianten door middel van hun argumentatie inzichtelijk maken waar ze staan wat betreft belangrijke kwesties en elkaars standpunten beter begrijpen, kunnen zij samen tot een oplossing van het verschil van mening komen. Deze manier van argumenteren kan dus communicatie tussen mensen en daarmee de kwaliteit van de samenleving en het publiek debat verbeteren (Makau & Marty, 2001:81-83, 88-89).

2.3 Actietype publiek debat in de massamedia¹⁷

Nu ik vastgesteld heb dat het vluchtelingendebat onder het domein probleem oplossen valt en het doel delibereren beschreven heb, is het tijd om het actietype hierbinnen te beschrijven. Om te beginnen zal ik het actietype publiek debat vergelijken en afzetten tegen de onderhandeling om duidelijk te maken waarom het vluchtelingendebat onder het publiek debat valt en niet onder de onderhandeling. In de praktijk worden beide namelijk regelmatig verward, doordat beide actietypen betrekking hebben op een collectief besluitvormingsproces waarin de partijen wederzijds afhankelijk zijn van elkaar (Van Eemeren & Houtlosser, 2006b:5-6). Vervolgens beschrijf ik de functies en doelen van het actietype publiek debat om ten slotte een aantal verwachtingen uit te spreken over de argumentatieve zetten in het vluchtelingendebat.

2.3.1 Publiek debat vs. onderhandeling

Wat een publiek debat in de eerste plaats onderscheidt van een onderhandeling is het type taalhandeling dat in het actietype voorkomt. In een publiek debat komen met name voorstellen voor, terwijl in een onderhandeling met name aanbiedingen en beloftes voorkomen, zoals ‘Zullen we het laatste beetje frisdrank delen?’ en ‘Kan ik je helpen vervoer naar het vliegveld te regelen?’. Het voornaamste verschil tussen de taalhandelingen van beide actietypen ligt in de belangen die de spreker heeft. In het geval van een publiek debat en de bijbehorende voorstellen zijn de belangen van de discussiepartijen min of meer gelijk, terwijl de belangen van de partijen bij een onderhandeling met elkaar contrasteren. Dit valt te verklaren door het feit dat de discussianten in het geval van een voorstel een gezamenlijk doel willen bereiken, terwijl in het geval van een aanbod het doel van de ander centraal staat en in het geval van een belofte gepoogd wordt tot een compromis te komen (Ihnen Jory, 2016:146-149, 158). Een ander belangrijk verschil tussen het publiek debat en de onderhandeling komt tot uiting in de rol van de argumentatie. Een onderhandeling vereist niet per definitie het aanvoeren van argumenten die de belofte ondersteunen; om een tekst een publiek debat te kunnen

---

¹⁷ Wanneer ik in het vervolg spreek van het actietype publiek debat (in de massamedia), bedoel ik het publiek debat in de dag- en weekbladen.

noemen, vormt dit echter wel een noodzakelijke voorwaarde. De protagonist moet met behulp van argumenten zijn voorstel rechtvaardigen (Ihnen Jory, 2016:158-163). Ten slotte verschillen het publiek debat en de onderhandeling wat betreft de betrokkenheid van een derde partij. In het publiek debat staat een passieve derde partij centraal, terwijl binnen de onderhandeling helemaal geen sprake is van een derde, eventueel neutrale, partij (Van Eemeren & Houtlosser, 2006b:4-6).

2.3.2 Functies en doelen van het actietype publiek debat

Een argumentatief actietype heeft eigen argumentatieve karakteristieken en manifesteert zich in een geïnstitutionaliseerde context (Van Eemeren, Houtlosser & Snoeck Henkemans, 2005:76). Daarbij verschillen per actietype de strategische manoeuvres die zijn toegestaan (Van Eemeren & Houtlosser, 2006a:384). Het beschrijven van het actietype is van belang om iets te kunnen zeggen over de argumentatieve activiteit, over de consequenties die gepaard gaan met verkeerd gebruik van argumentatie en over de analyse van de gehanteerde strategische manoeuvres.

Een argumentatief actietype is “een geconventionaliseerde eenheid die zich onderscheidt door zijn functie binnen een bepaald communicatief domein en genre” (Van Eemeren & Houtlosser, 2006b:3). De argumenten die ik ga inventariseren vallen onder het probleemoplossend domein, de deliberatie en het actietype publiek debat. Walton (2007:217) heeft publiek debat gedefinieerd als ‘betrekking hebbende op een probleem dat veel mensen aangaat, op de een of andere manier actie vereist en gekenmerkt wordt door een opeenvolging van praktische consequenties en gevolgen’. Een publiek debat geeft vorm aan maatschappelijke opvattingen en sociale normen, gebaseerd op uiteenlopende waarden (Raad voor Maatschappelijke Ontwikkeling, 2011:13). Om in een publiek debat doordachte beslissingen te kunnen nemen, worden verschillende alternatieven en prioriteiten tegen elkaar afgewogen (Makau & Marty, 2001:7). Een publiek debat is dus een uitwisseling van diverse meningen en zodoende een afspiegeling van wat in de samenleving leeft.

Om van een publiek debat te kunnen spreken, moet het aan een aantal voorwaarden voldoen. Om te beginnen bevat een publiek debat een verscheidenheid aan opvattingen, standpunten en meningen waarmee gezamenlijke belangen worden benadrukt en invloed wordt uitgeoefend. Hierin komt dus het maatschappelijke karakter van een publiek debat tot uiting. Het onderwerp van een publiek debat is niet alleen gebaseerd op eigenbelang, maar heeft ook een collectief, maatschappelijk, belang. Voorbeelden van dergelijke onderwerpen zijn de verhoging van de AOW-leeftijd en de opwarming van de aarde. Ten slotte wordt een publiek debat openbaar gemaakt, onder andere in de kranten of op het internet (Raad voor Maatschappelijke Ontwikkeling, 2011:17-20).

Het publiek debat heeft drie functies. Ten eerste kunnen mensen hun eigen opvattingen vergelijken met de kennis, plannen en ideeën die via het publiek debat naar buiten worden gebracht. Hiermee vervult het publiek debat dus een educatieve functie. Daarnaast heeft het publiek debat de

functie van consensus- en besluitvorming. Het kan samenwerking en overeenstemming binnen de politiek bevorderen en gemeenschappelijkheid en betrokkenheid doen ontstaan. Ten slotte kan er door middel van het publiek debat invloed uitgeoefend worden op de besluitvorming door politici en andere beslissers (Pröpper & Van Kersbergen, 1995:8).

Om het actietype nauwkeurig te kunnen definiëren is niet alleen de functie van het actietype relevant, maar dienen ook de doelen beschreven te worden. Deze doelen vallen uiteen in dialectische, retorische en institutionele doelen. Met het dialectische doel beoogt de discussiant het verschil van mening op een redelijke wijze op te lossen; met het retorische doel beoogt de discussiant effectief te zijn en dus het meningsverschil in zijn eigen voordeel op te lossen. Deze twee doelen zijn onafhankelijk van het actietype: het zijn de intrinsieke doelen van argumentatie. De institutionele doelen zijn daarentegen extrinsiek en verschillen dus per actietype. Alle communicatieve actietypen hebben een institutioneel doel, zowel formeel geïnstitutionaliseerde actietypen zoals een rechtszaak of verkiezing als minder geïnstitutionaliseerde, dus informele, actietypen zoals een familiediner of een gesprek op het voetbalveld (Van Eemeren, 2010:130, 144-159). Het institutionele doel van bijvoorbeeld een rechtszaak is rechtspreken en van een reclame het product onder de aandacht brengen. Het institutionele doel van een publiek debat is “om aan de hand van verschillende perspectieven een weloverwogen beslissing te nemen en tot een oplossing van het probleem te komen” (Van Eemeren, 2010:131). Zowel binnen de deliberatie als binnen het actietype publiek debat gaat het dus om een actie die genomen moet worden op basis van de uitwisseling van meningen vanuit verschillende perspectieven. Die meningen vormen een afspiegeling van het collectief, dus van de maatschappij.

2.3.3 Verwachtingen argumentatieve activiteit

Aan de hand van de hierboven gegeven beschrijving van het probleemoplossend domein, de deliberatie en het argumentatief actietype publiek debat, kan ik een aantal verwachtingen schetsen wat betreft de argumentatieve activiteit in het vluchtelingendebat. Aangezien men door te delibereren wil beslissen welke voorgestelde handeling, actie of maatregel het meest geschikt is om tot een praktisch besluit te komen, verwacht ik dat de discussianten niet heel polemisch zullen argumenteren. Gedurende de kritische discussie zullen de discussianten concessies doen, omdat ze zich in een coöperatief proces bevinden en uiteindelijk tot een oplossing willen zien te komen. Deze karakteristieken gaan op voor het publiek debat in dag- en weekbladen. Het publiek debat zoals dat gevoerd wordt op moderne sociale media gaat er hoogstwaarschijnlijk een stuk botter aan toe.

De gebruikte argumentatieschema's verschillen per communicatief domein, genre en actietype. Volgens Van Eemeren en Garssen (2014:34-35) worden in actietypen over het algemeen prototypische argumenten gebruikt. Dit betekent dat in ieder actietype met name bepaalde argumentatieschema's kunnen worden verwacht en er zodoende per actietype een specifiek

argumentatief patroon ontstaat. Wat betreft het voorkomen van prototypische argumenten in het actietype publiek debat, verwacht ik met name pragmatische en vergelijkingsargumenten. In een publiek debat wijzen de voorstanders van een voorstel op de wenselijkheid ervan, terwijl de tegenstanders juist de negatieve consequenties van het voorstel benadrukken. Behalve het doen van voorstellen, verstrekken de discussianten echter ook informatie om de publieke opinie te beïnvloeden (Van Eemeren & Garssen, 2014:31). Daarom verwacht ik naast pragmatische argumenten vergelijkingsargumenten waarin een vergelijking wordt getrokken met andere situaties om aan het publiek over te laten welke mening ze erop nahouden. Vergelijkingsargumentatie wordt in een publiek debat regelmatig aangevoerd als ondersteuning van de causale claim die in het pragmatische argument wordt gedaan. Door middel van vergelijkingsargumentatie kan worden gewezen op een vergelijkbare situatie waarin het voorstel positieve of negatieve gevolgen had (Van Eemeren & Garssen, 2014:44-45).

De argumentatieve actietypen kunnen verder worden onderverdeeld in *speech events*: concrete, specifieke verschijningsvormen van een actietype (Van Eemeren & Houtlosser, 2006b:3). De specifiekere instantiatie van het publiek debat waar ik op focus, is het *speech event* vluchtelingendebat dat wordt gevoerd in dag- en weekbladen, in de periode 26 september 2015 tot en met 26 december 2015. De artikelen die in mijn corpus voorkomen, vormen discussiebijdragen waarvan de schrijver als protagonist wordt gezien en het publiek, de lezers, als antagonist. Discussianten die discussiebijdragen hebben geleverd aan dit publiek debat, variëren van journalisten en opinieschrijvers tot kritische politici en burgers.

2.4 Strategisch manoeuvreren binnen het actietype publiek debat

Door het onderzoek naar communicatieve domeinen, doelen en actietypen kunnen de mogelijkheden en beperkingen van argumentatieve zinnen en de toegestane strategische manoeuvres binnen een bepaalde context inzichtelijk worden gemaakt (Van Eemeren & Garssen, 2014:31). In deze paragraaf beschrijf ik welke aspecten strategisch manoeuvreren omvat en hoe daar invulling aan kan worden gegeven binnen het actietype publiek debat in de massamedia.

Strategisch manoeuvreren omvat drie aspecten: keuze uit het topisch potentieel, aanpassing aan het publiek en de presentatie van discussiezinnen (Van Eemeren & Houtlosser, 2006a:381-387). De keuze uit het topisch potentieel houdt ‘de verzameling alternatieve zinnen die in dat stadium van het oplossingsproces relevant zijn’ in. De discussiant heeft de keuze uit verschillende discussiezinnen (Van Eemeren, 2010:95-96). Niet alleen de aanwezigheid van een zin, maar ook juist de afwezigheid van een zin kan als een opzettelijke strategische keuze worden beschouwd (Van Eemeren & Houtlosser, 2002:58-59). Aanpassing aan het publiek betekent dat de discussiant inspeelt op de wensen en opvattingen van zijn publiek en zijn discussiezinnen hierop afstemt, met als doel

gemeenschappelijkheid te creëren (Van Eemeren, 2010:108). Het laatste aspect houdt in dat de discussiezetten op een (stilistisch) effectieve manier worden gepresenteerd. De invulling van het strategisch manoeuvreren verschilt per actietype en *speech event*. Ondanks dat de drie aspecten zich analytisch gezien van elkaar onderscheiden, is er in de praktijk vaak sprake van overlap en onderlinge versterking (Van Eemeren & Houtlosser, 2002:58-60, 2005:76).

Het actietype publiek debat in de massamedia is interessant wat betreft de aspecten van strategisch manoeuvreren. Ten eerste omdat er zoveel claims worden gedaan met betrekking tot het onderwerp, dat de verdedigers hun uitingen op zo'n wijze dienen te formuleren dat zij mensen overtuigen (Best, 2011:212). Zij moeten dus een balans zien te vinden tussen redelijkheid en effectiviteit: zij moeten strategisch manoeuvreren. Bovendien heeft elke protagonist te maken met een impliciete antagonist: het publiek dat meestal niet daadwerkelijk deelneemt aan de discussie. De protagonist heeft een publiek en diens overtuigingen en meningen voor ogen en moet zijn argumenten baseren op de waarden van (een deel van) dit beoogde publiek (Walton, 2007:334).

Het eerste aspect van strategisch manoeuvreren is de keuze uit het topisch potentieel. In het publiek debat in de massamedia spelen individuele belangen een rol, ondanks dat de discussianten streven naar het vinden van een oplossing (Kok, Meyer, Prakken & Vreeswijk, 2010:31). De standpunten die discussianten innemen, zijn dus zowel gebaseerd op hun eigenbelang als op het belang van de maatschappij (Raad voor Maatschappelijke Ontwikkeling, 2011:18). De discussianten dienen hun argumenten daarom ook zo te kiezen dat zowel aan hun eigen behoeften als aan die collectieve behoeften tegemoetgekomen wordt.

Het tweede aspect is aanpassing aan het publiek. Het publiek van het vluchtelingendebat is een heterogeen publiek met diverse achtergronden wat betreft opleiding, cultuur en sociale omstandigheden. Hier moet de discussiant rekening mee houden. De discussiant mag er in zo'n geval vanuit gaan dat het publiek op zijn minst bepaalde algemene overtuigingen deelt (*common of social knowledge*). *Common knowledge* beslaat informatie die als algemeen bekend mag worden verondersteld, zoals bepaalde data en gebeurtenissen. Een voorbeeld van een uitspraak die onder *common knowledge* valt, is 'Maine heeft een lager jaarlijkse gemiddelde temperatuur dan Florida'.¹⁸ *Social knowledge* bestaat uit waarden en normen die iedereen aangaan, zoals dat de markt vanzelf zorgt voor afstemming van vraag en aanbod op elkaar en dat mensen over het algemeen geacht worden rekening te houden met de wensen en behoeften van de ander (Echabe & Castro, 1993:117-120). De discussiant kan zijn argumenten afstemmen op deze *common* en *social knowledge* (Van Eemeren & Grootendorst, 2000:26-34).

---

¹⁸ Betekenis ontleend aan: Dictionary, op 14 november 2016 geraadpleegd via <http://www.dictionary.com/browse/common-knowledge>.

Op basis van het laatste aspect van strategisch manoeuvreren, de presentatie van discussiezetten, kan de discussiant beslissen dat hij zijn argumenten zo verwoordt dat hij het publiek overtuigt. Dit kan hij doen door een retorisch stijlmiddel, zoals de personificatie of amplificatie, in te zetten of door zijn woorden een andere lading te geven, te *framen*. *Framen* is het oproepen van bepaalde gevoelens, waarden en ideeën bij het publiek door middel van het selecteren van onderwerpen, woorden en beelden (McQuail, 2012:380-381). Aan de hand van *framing* wordt aan een bepaalde kwestie in de media betekenis gegeven. De nieuwsmedia geven aan wat de belangrijkste kwesties van de dag zijn en dit zorgt ervoor dat het publiek deze als daadwerkelijke belangrijkste kwesties interpreteert. Nieuwsmedia beïnvloeden dus waar de mensen over denken (*agenda-setting*) en de argumentatie en de vormgeving ervan spelen hierin een grote rol (McQuail, 2012:508-512). Door hun argumenten op een retorisch en stilistisch sterke wijze te presenteren, hopen de discussianten hun publiek te overtuigen en dus de publieke opinie te beïnvloeden om uiteindelijk tot betere consensus en besluitvorming te komen.

2.5 Besluit

In dit hoofdstuk stond het in kaart brengen van de context van het vluchtelingendebat centraal. Ik heb ervoor gekozen het vluchtelingendebat te benaderen aan de hand van de theorie over communicatieve domeinen en argumentatieve actietypen, alvorens het debat te analyseren. Ik heb van het probleemoplossend domein en het doel delibereren via het actietype publiek debat ingezoomd op het specifieke *speech event* vluchtelingendebat in de dag- en weekbladen van 26 september 2015 tot en met 26 december 2015. Voor de discussianten in het publiek debat blijken een tweetal impliciete conventies te gelden. Ten eerste zijn de discussianten wederzijds afhankelijk van elkaar. Dit belang draagt indirect bij aan het vinden van een oplossing voor het verschil van mening. Daarbij komt dat de discussianten in een openbaar publiek debat in dag- en weekbladen zich niet heel bot zullen gedragen. Deze conventies brengen een aantal verwachtingen met betrekking tot de argumentatieve activiteit en discussiezetten met zich mee. Ik verwacht dat de discussianten niet heel polemisch zullen argumenteren, maar concessies doen, omdat het een coöperatief proces is en ze uiteindelijk tot een oplossing willen zien te komen. Wat betreft het voorkomen van prototypische argumenten, verwacht ik met name pragmatische en vergelijkingsargumenten. De discussiant kan met behulp van deze argumenten de positieve en negatieve consequenties van zijn of haar voorstel benadrukken en een vergelijking trekken met een andere situatie om zodoende de publieke opinie te beïnvloeden.

3 Benaderingen van complexe discussies

Het wordt vaak als een lastige opgave beschouwd om massamedia-argumentatie inzichtelijk te maken, omdat de discussie regelmatig impliciet blijft. Dit houdt in dat er wel degelijk constant argumenten worden aangevoerd, maar hier niet direct een dialoog met het lezerspubliek op volgt (Walton, 2007:326-327). Argumentatie in massamedia kenmerkt zich door meerdere tegenstelde standpunten en is daarom meestal niet in te passen in de bestaande dialectische modellen (Aakhus & Lewinski, 2013:162; Aakhus & Lewinski, 2016:1-2). In dit hoofdstuk presenteer ik enkele recente inzichten over hoe ingewikkelde discussies of publieke debatten in kaart kunnen worden gebracht en zet ze af tegen de gevestigde ideeën. Ten slotte geef ik aan welke analysemethode ik in mijn onderzoek hanteer en waarom.

3.1 Polylogische analyse

In 1985 introduceerde Fogelin het principe van *deep disagreement*. *Deep disagreement* omvat die discussies die betrekking hebben op een botsing van de kaders van de sprekers, oftewel de onderliggende principes en regels met betrekking tot het onderwerp. Volgens Fogelin kan er op verschillende manieren naar zo'n *deep disagreement* worden gekeken. Enerzijds kan het door het ontbreken van gemeenschappelijke uitgangspunten zo zijn dat tegenstanders tegenstanders blijven en niet toegeven aan die ander (Fogelin, 1985:8-10). In een 'normale' discussie hebben de discussianten een aantal gedeelde overtuigingen die de discussie als het ware leiden en op basis waarvan zij argumenten kunnen uitwisselen. In het geval van zo'n *deep disagreement* ontbreekt deze gemeenschappelijkheid echter. Een voorbeeld van een *deep disagreement* waarin gemeenschappelijke uitgangspunten ontbreken, is het meningsverschil over de quota omtrent positieve discriminatie in de Verenigde Staten. De voorstanders van het instellen van quota voor positieve discriminatie hebben als uitgangspunt dat sociale groepen bevooroordeeld kunnen worden, terwijl het uitgangspunt van de tegenstanders eruit bestaat dat louter individuen bevooroordeeld kunnen worden (Boers, 2016:109-110). Anderzijds kan een *deep disagreement* ontstaan wanneer tegengestelde standpunten worden verdedigd met behulp van hetzelfde bewijsmateriaal maar dan anders geïnterpreteerd. Dit interpretatieverschil hangt vaak samen met morele gronden van de discussiant en hierdoor is het lastig om overeenstemming te bereiken (Boers, 2016:396). In de Verenigde Staten is bijvoorbeeld sprake van een *deep disagreement* rondom het meningsverschil over het homohuwelijk. Tegenstanders van het homohuwelijk zien het huwelijk als 'een concessie aan de christelijke kerk'; voorstanders van het homohuwelijk geven een seculiere invulling aan de term: een contractuele, burgerlijke verbintenis,

zonder beperkingen wat betreft geslacht of aantal. Het verschil van mening lijkt onoverbrugbaar, omdat de discussianten aan de term ‘huwelijk’ dus een verschillende invulling geven.¹⁹

Voortbordurend op Fogelins theorie over *deep disagreement*, presenteren Aakhus en Lewinski (2011) hun ideeën over *polylogical analysis* (‘polylogische analyse’). Volgens hen is de pragma-dialectiek niet toereikend om alle discussies te analyseren. De tendens om discussies te framen als een discussie tussen twee partijen zorgt ervoor dat het lastiger wordt om tot een oplossing te komen, omdat een meningsverschil lang niet altijd beperkt is tot een meningsverschil tussen twee partijen (Aakhus & Lewinski, 2014:3-4). De media versterken het idee dat een discussie altijd weergegeven dient te worden als een discussie tussen twee partijen (Tannen, 1998:35-36). Media zijn in de veronderstelling dat zij verantwoordelijk zijn voor het bewaren van evenwicht in discussies en dus beide kanten dienen te belichten (Aakhus & Lewinski, 2014:8). Het behandelen van beide kanten, blijkt echter ook juist averechts te kunnen werken en een zwart-wit mentaliteit met zich mee te kunnen brengen: de kwestie wordt niet nauwkeurig genoeg afgeschilderd en onnodig gepolariseerd. Hieruit volgt dat het van belang kan zijn om een kwestie vanuit meer dan twee kanten te belichten (Tannen, 1998:41-53). Uitspraken die niet bij de voor- of tegenstanders passen, vormen een derde, vierde, vijfde partij, enzovoorts. Twee partijen die hetzelfde standpunt verdedigen zijn verschillend zolang ze onverenigbare argumenten uiten. Twee partijen die hetzelfde standpunt verdedigen zijn hetzelfde zolang ze consistente argumenten uiten (Lewinski, 2014:195). Dit betekent dat de verdediger van een positief standpunt met argument A niet tot dezelfde partij wordt gerekend als de verdediger van hetzelfde positieve standpunt met argument B.

Op grond van de polylogische analyse heeft een discussie betrekking op een *polylogical* netwerk van multilaterale relaties. Dit houdt in dat de discussianten onderling afhankelijk van elkaar zijn en op elkaars standpunten reageren. Een polyloog is een gesprek (‘loog’) tussen meerdere mensen (‘poly’). Argumentatie in een publiek debat kent meestal meer dan twee verschillende perspectieven op de kwestie. Makau en Marty (2001:240) noemen dit *polylogical argumentation*. Polylogische discussies ontstaan wanneer ten opzichte van een open kwestie meer dan twee posities (standpunten) worden ingenomen en bediscussieerd. De open kwestie wordt geïntroduceerd door een w-vraag, (Lewinski, 2014:206), bijvoorbeeld ‘Waarom moeten de vluchtelingen (niet) binnengelaten worden in Nederland?’. Antwoorden op zulke vragen vormen een groep tegengestelde posities ten opzichte van het geschilpunt.

---

¹⁹ Wagemans, J. (2012). ‘Deep disagreement’. Op 15 oktober 2016 geraadpleegd via: <http://www.nu.nl/column-dinsdag/2810875/deep-disagreement.html>.

Polylogische discussies zijn kenmerkend voor verschillende argumentatieve contexten, vooral voor de deliberatie (Lewinski & Aakhus, 2014:162). De polylogische analyse brengt niet alleen de argumenten die in een discussie voorkomen in kaart, maar is ook geïnteresseerd in de functies van de argumenten en de posities en belangen van betrokken personen. Er wordt in de polylogische analyse daarom een onderscheid gemaakt tussen de verschillende plaatsen (*venues*), partijen en posities (standpunten) (Aakhus & Lewinski, 2016:4). De partijen en posities zijn bekend uit de pragma-dialectiek. Met behulp van de term *venue* wordt geprobeerd “*to capture the dual sense of where and when actors come together without limiting encounters to a geographical location and to highlight how actors come together, the instrumentation, in a variety of ways (e.g. interpersonal, institutional, mass mediated; orally, textually)*” (Aakhus & Lewinski, 2016:18). *Venue* beschrijft dus in welke zin de discussianten elkaar ontmoeten, niet geografisch gezien, maar gezien vanuit het medium. Aakhus en Lewinski (2014:4) tonen aan dat de *venues* constant verschuiven, het aantal partijen wisselt en er meer dan twee posities kunnen zijn. Uitspraken die niet bij de voor- of tegenstanders passen, vormen in de polylogische analyse een derde, vierde, vijfde partij, enzovoorts. De polylogische analyse vindt de pragma-dialectische benadering dus te kort door de bocht. Het bestaande analyse-instrumentarium is gericht op twee discussianten, terwijl in werkelijkheid vaak meerdere discussianten aan de discussie deelnemen.

3.2 Vergelijking met de pragma-dialectiek

Ondanks dat grootschalige discussies waaraan meerdere partijen deelnemen en meerdere posities ten opzichte van het standpunt worden ingenomen veel voorkomen, zijn de theoretische hulpmiddelen, zoals de dialectische analyse, nog steeds toegespitst op de analyse van een discussie tussen een voor- en een tegenstander van een bepaald standpunt. Die dialectische analyse is de pragma-dialectische benadering die bestaat uit het bekende dialectische ideaalmodel van een kritische discussie. Om in 3.3 te kunnen beslissen welke analysemethode ik gebruik voor mijn onderzoek, maak ik allereerst duidelijk wat de analysemethode van de pragma-dialectiek inhoudt om vervolgens een vergelijking te kunnen trekken tussen deze pragma-dialectische en de polylogische aanpak.

De pragma-dialectische benadering is een procedurele manier van het analyseren van argumentatief taalgebruik als uitwisseling tussen de protagonist en de antagonist. Het doel van deze analyse is het weergeven van de structuur van de argumentatieve discussiezetten om die vervolgens te evalueren aan de hand van de discussieregels voor het ideaalmodel. De pragma-dialectiek bestaat dus uit een descriptieve en een normatieve component: enerzijds verschaft het de middelen om argumenten in kaart te brengen, anderzijds worden die argumenten beoordeeld aan de hand van kritische normen (Van Eemeren & Houtlosser, 2006b:2). Er wordt van een verschil van mening gesproken wanneer iemand een standpunt inneemt, de protagonist, en iemand anders dit standpunt in twijfel trekt, de

antagonist. De dialectiek hield zich van oorsprong bezig met de zetten en tegenzetten van de discussianten. Die zetten en tegenzetten hadden betrekking op een tweezijdig vraagstuk, een dilemma (Van Eemeren & Grootendorst, 1997a:239).

In een pragma-dialectische analyse wordt een overzicht gemaakt van de punten waarover een verschil van mening bestaat, de posities die de partijen innemen, de argumenten die worden aangevoerd, de argumentatieschema's die worden gebruikt en de manier waarop de argumentatie gestructureerd is. Een verschil van mening kan enkelvoudig of meervoudig en niet-gemengd of gemengd zijn. Ook de argumentatie die ter verdediging van het standpunt wordt aangevoerd kan als enkelvoudig of complex worden bestempeld. Dit maakt het verschil tussen een standpunt dat door één, enkelvoudig, argument wordt verdedigd en een argument dat door meerdere, meervoudige, argumenten wordt verdedigd. Het verschil van mening is opgelost wanneer de ene partij de andere partij van zijn standpunt heeft overtuigd en die laatste partij dus zijn twijfel omtrent het standpunt intrekt (Van Eemeren & Grootendorst, 1997a:238-255).

Het meest in het oog springende verschil tussen de polylogische en de pragma-dialectische analyse ligt in het doel. Het doel van de polylogische analyse is het beschrijven en overzichtelijk maken van de verschillende posities en belangen van partijen. De pragma-dialectiek houdt zich niet zozeer bezig met die posities en belangen van discussiepartijen, maar legt de focus juist op het analyseren van de discussiezetten in de kritische discussie. Naast het analyseren van het betoog, maakt het beoordelen van de discussie aan de hand van kritische normen van het ideaalmodel onderdeel uit van de pragma-dialectische benadering. Dit normatieve aspect ontbreekt in de polylogische benadering; de polylogische benadering houdt, in overeenstemming met het doel ervan, gewoon op na de analyse.

3.3 Keuze voor de pragma-dialectiek

Nu ik de polylogische en de pragma-dialectische benadering heb beschreven en met elkaar heb vergeleken, is het tijd om te bepalen welke analysemethode ik gebruik in mijn onderzoek. In hoofdstuk 2 heb ik vastgesteld dat het vluchtelingendebat onder het communicatieve genre deliberatie valt. Kenmerkend voor het genre deliberatie is onder andere dat het aanvangt met een open vraag en er argumenten uit verschillende perspectieven worden aangevoerd. De open kwestie en de verschillende perspectieven zijn ook karakteristiek voor de polylogische discussie. Het ligt daarom voor de hand om het vluchtelingendebat te benaderen aan de hand van de polylogische analyse. Ik kies er echter voor om in mijn onderzoek de pragma-dialectische analyse te hanteren. In deze paragraaf motiveer ik allereerst waarom ik voor de pragma-dialectische analyse kies. Vervolgens geef ik aan hoe ik die pragma-dialectische analyse aanvul met de werkwijze en inzichten van de Argumentenfabriek.

3.3.1 Motivering pragma-dialectiek

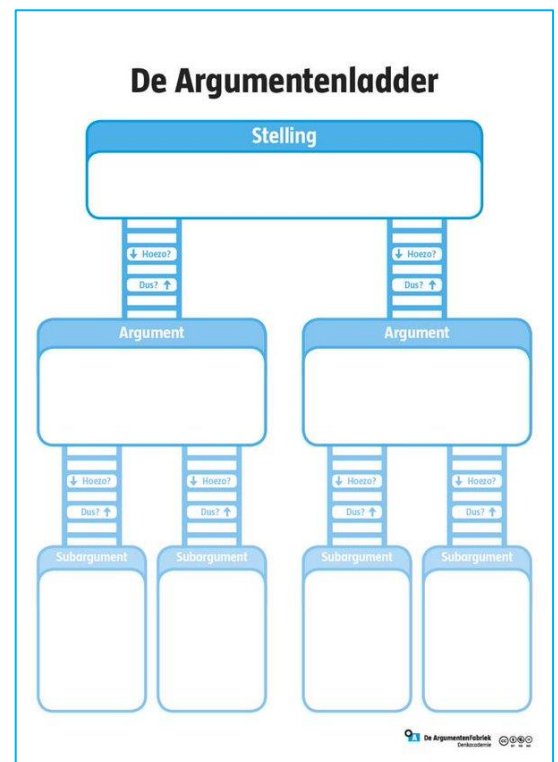
Ondanks dat het vluchtelingendebat als een polyloog kan worden bestempeld, maak ik in mijn onderzoek gebruik van de pragma-dialectische analysemethode. Om te beginnen omdat het doel van mijn onderzoek verschilt van het doel van de polylogische aanpak. De polylogische aanpak is gericht op het beschrijven en overzichtelijk maken van de verschillende posities en belangen van partijen. Voor mijn onderzoek zijn de verschillende posities van belanghebbenden en de verschillende plaatsen in de discussie echter niet relevant. Het doel van mijn onderzoek is in kaart brengen welke type(n) argumentatie en (ontspoorde) strategische manoeuvres naar voren komt/komen in het vluchtelingendebat, zodat ik uiteindelijk terug kan komen op de meta-discussie en de uitspraken die gedaan worden over de drogredelijkheid in het vluchtelingendebat. De theorie van de pragma-dialectiek biedt bruikbare handvatten om alle aspecten van een betoog in kaart te brengen die een rol spelen bij de beoordeling van de argumentatie. Daarnaast bevat het normen die gehanteerd kunnen worden bij die beoordeling en het oplossen van het verschil van mening (Van Eemeren & Grootendorst, 1997a:238-239).

Een andere reden waarom ik de pragma-dialectische analysemethode gebruik, is omdat de polylogische benadering niet geheel transparant en reproduceerbaar is. Aakhus en Lewinski (2014:2) geven duidelijk aan dat hun polylogische analyse van belang is voor het verbeteren van begrip van grootschalige discussies; zij expliciteren echter geen duidelijke methode. De polylogische analyse is meer sociologisch geïntereerd en hierdoor minder concreet dan de pragma-dialectische analysemethode. Aakhus en Lewinski bieden mij geen duidelijke handvatten voor hoe je een polylogische discussie kunt analyseren en beoordelen. Zo blijft voor mij bijvoorbeeld onduidelijk hoe wordt vastgesteld welk standpunt aan het einde van de polyloog standhoudt, omdat er, door de aanwezigheid van meerdere protagonisten, en dus meerdere antagonist, keuzes te over zijn. Aakhus en Lewinski (2013:183) geven bovendien zelf toe dat er meer onderzoek naar polylogische analyse nodig is. In een meer recent onderzoek (Aakhus & Lewinski, 2016:2) beogen ze concrete methodes aan te bieden om complexe polylogen te lijf te gaan. Hierin slagen zij niet; de onderzoeken (2013, 2014, 2016) tonen louter aan waarom het van belang is om verschillende plaatsen, partijen en posities in een discussie te onderscheiden en waarom niet alle discussies meer in het format van de pragma-dialectiek zijn in te passen.

De analysemethode die ik kies, is dus het traditionele dialectische analysemodel. Deze alternatieve manier om om te gaan met polylogische discussies door de standpunten simpelweg toch over twee kampen te verdelen, wordt ook door Lewinski en Aakhus (2014:167-174) vermeld. Een aspect uit de polylogische analyse dat ik wel gebruik voor mijn onderzoek is het nemen van de open kwestie als uitgangspunt, geïntroduceerd door een ‘w-vraag’. Ten eerste om een zo groot mogelijke verscheidenheid aan relevante, representatieve argumenten van de voor- en tegenstanders te geven. Daarnaast is dit de manier waarop een deliberatie over het algemeen aanvangt.

3.3.2 De werkwijze van de Argumentenfabriek

Een bruikbare werkwijze bij het analyseren van de artikelen uit mijn corpus is die van de Argumentenfabriek (2010). De Argumentenfabriek maakt complexe vraagstukken inzichtelijk met behulp van argumenten-, informatie-, feiten- en cultuurkaarten om een compact en concreet overzicht van bijvoorbeeld publieke debatten te kunnen geven. Door middel van een Argumentenladder worden argumenten geordend, gestructureerd en uiteindelijk getoetst. Een standpunt wordt ondersteund door argumenten die antwoord geven op de vraag ‘hoezo?’. Andersom geeft het standpunt de conclusie bij de onderliggende argumentatie en dus een antwoord op de vraag ‘dus?’, bijvoorbeeld wanneer het standpunt ‘Hij heeft het cadeau verdiend’ wordt ondersteund door het argument ‘Hij heeft er hard voor gewerkt’. Het argument geeft antwoord op de vraag ‘Hoezo heeft hij het cadeau verdiend?’, terwijl het standpunt antwoord geeft op de vraag ‘Dus?’.²⁰ In figuur 1 is zo’n Argumentenladder visueel gemaakt. De structuur van elke redenering is over het algemeen hiërarchisch (stelling – argumenten – subargumenten) en de verzwegen argumentatie wordt vaak impliciet gehouden (Kraaijeveld & Weusten, 2010:53-55). Dit laatste is ook typerend voor massamedia-argumentatie (Walton, 2007:326-334).

Figuur 1: De Argumentenladder

²⁰ Voorbeeld ontleend aan Van Eemeren & Snoeck Henkemans, 2011:68.

De Argumentenladders van de voor- en tegenstanders van een standpunt vormen de bouwstenen van een Argumentenkaart. In bijlage 1 is een voorbeeld van een Argumentenkaart te vinden. Een Argumentenkaart begint met het stellen van een open vraag en het bepalen vanuit welk perspectief de Argumentenkaart wordt gemaakt, omdat je alle relevante argumenten, voor en tegen, in kaart wilt brengen. Bijvoorbeeld ‘Wat zijn de argumenten voor en tegen het gebruik van genetisch gemodificeerde gewassen in de voedselproductie?’ vanuit het perspectief van de consument (Kraaijeveld & Weusten, 2010:62-63).

De Argumentenfabriek baseert zich grotendeels op de pragma-dialectische analysemethode. Zij gaan eigenlijk nog een stapje verder en vormen een aanvulling doordat zij argumenten horende bij twee posities in één schema zetten. Dit is waarom de werkwijze van de Argumentenfabriek voor mijn onderzoek een meerwaarde vormt ten opzichte van de pragma-dialectiek. De werkwijze van de Argumentenfabriek bestaat samengevat uit de drie O's. De eerste stap omvat het Observeren van mijn corpus artikelen. Hierbij maak ik alle argumenten inzichtelijk. Het criterium dat gehanteerd wordt om een tekst als kritische discussie te kunnen beschouwen, is dat de tekst vormen van argumentatie bevat. De tweede stap is het Ordenen van de argumenten. Dit betekent dat de argumenten in categorieën worden verdeeld. Het op de goede manier ordenen van de argumenten is cruciaal, omdat men vaak vergissingen maakt tijdens het ordenen. Ordenen wordt moeilijker naarmate de informatie in de argumenten complexer van aard is (Kraaijeveld & Weusten, 2010:49-56). De eerste twee stappen van deze werkwijze komen overeen met het analyseren van een kritische discussie: de descriptieve functie die het ideaalmodel van Van Eemeren en Grootendorst (1997a:238, 1997b:20) vervult. Dit houdt in dat van de discussiezetten een analytisch overzicht wordt opgesteld, zoals in 3.2 is beschreven. Het analyseren van de kritische discussie is van belang voor de beoordeling van de discussiezetten (Van Eemeren & Houtlosser, 2002:54).²¹ De laatste stap van de werkwijze van de Argumentenfabriek is logischerwijs het Oordelen: het bepalen van de deugdelijkheid van de argumentatie op grond van de pragma-dialectiek (Kraaijeveld & Weusten, 2010:53-60). Dit onderdeel vervult de normatieve functie van het ideaalmodel (Van Eemeren & Grootendorst, 1997b:20).

---

²¹ Omdat ik in het geval van mijn onderzoeksmateriaal te maken heb met allerlei losse discussiebijdragen met een verschillende oorsprong, beperk ik mij bij het in kaart brengen tot het beschrijven welke argumenten en kritische reacties naar voren zijn gebracht, welke argumentatieschema's daarbij zijn gebruikt en hoe de argumentatie gestructureerd is.

In hoeverre een argument als deugdelijk kan worden bestempeld, is afhankelijk van de toepassing van het argumentatieschema en het in acht nemen van de discussieregels. Om argumentatieschema's te kunnen beoordelen, zijn per schema verschillende kritische vragen opgesteld die gebruikt worden om de kwaliteit van het argument te kunnen beoordelen. Die kritische vragen zouden naar tevredenheid beantwoord moeten kunnen worden (Van Eemeren & Grootendorst, 2002:70). Omdat veel drogredenen de tegenhanger zijn van een valide argument en omdat ze sterk ingebed zijn in hun context, moet elk geval nauwkeurig geanalyseerd worden (Tindale, 2007:14).

3.4 Besluit

Dit hoofdstuk stond in het teken van het omgaan met polylogische discussies, discussies waarin ten opzichte van een open kwestie meer dan twee posities (standpunten) worden ingenomen en bediscussieerd. Het vluchtelingendebat beschouw ik als zo'n polylogische discussie, omdat het aanvangt met een open vraag, er argumenten vanuit verschillende perspectieven worden aangedragen en het onder het genre deliberatie valt. Volgens Aakhus en Lewinski is de pragma-dialectische benadering, die gericht is op het analyseren en beoordelen van discussiezetten aan de hand van kritische normen, niet toereikend om dergelijke ingewikkelde discussies te analyseren, omdat een meningsverschil lang niet altijd beperkt is tot een meningsverschil tussen twee partijen. Zij introduceerden daarom de polylogische analyse, die niet alleen de argumenten in kaart brengt, maar ook geïnteresseerd is in de functies van de argumenten en de posities en belangen van betrokken personen.

Nadat ik zowel de polylogische als de pragma-dialectische benadering heb beschreven en met elkaar heb vergeleken, heb ik ervoor gekozen in mijn onderzoek de pragma-dialectische analysemethode te hanteren. Ten eerste omdat het doel van mijn onderzoek verschilt van het doel van de polylogische analyse. Voor mijn onderzoek zijn de verschillende posities van belanghebbenden en de verschillende plaatsen in de discussie niet relevant. Daarbij komt dat Aakhus en Lewinski geen duidelijke methode uiteenzetten hoe je een polylogische discussie in de praktijk analyseert. Een aspect uit de polylogische aanpak dat ik wel gebruik wordt voor mijn onderzoek is het nemen van de open kwestie als uitgangspunt, geïntroduceerd door een 'w-vraag'. De pragma-dialectische analysemethode, aangevuld met de inzichten van de Argumentenfabriek, stelt mij in staat de argumenten in het vluchtelingendebat inzichtelijk te maken, te ordenen en te beoordelen. Op deze manier komt het tweeledige karakter, het analyseren en beoordelen, van de pragma-dialectiek in mijn onderzoek tot zijn recht.

4 Methode

In dit hoofdstuk zet ik allereerst uiteen hoe ik mijn corpus voor dit onderzoek heb samengesteld. Vervolgens motiveer ik de verschillende categorieën waarin ik de argumenten van mijn corpus heb onderverdeeld en beschrijf ik waar ik tegenaan liep tijdens het maken van de indeling in die categorieën.

4.1 Samenstelling van het corpus

De onderzoeksobjecten voor dit onderzoek zijn zowel de Nederlandse dagbladen *De Volkskrant* en *De Telegraaf* als opiniebladen *Elsevier* en *De Groene Amsterdammer*. Mijn corpus beslaat de periode van zaterdag 26 september 2015 tot en met zaterdag 26 december 2015, omdat vanaf het moment dat de Europese Unie besloot om vluchtelingen te herverdelen over Europa (26 september 2015), de discussie in de Nederlandse media heftiger werd. Reacties als ‘een goede eerste stap’ en ‘nu meer geld beschikbaar stellen’ staan tegenover ‘toestroom moet beperkt worden’ en ‘dit is het begin van het einde’. Ten eerste is voor deze dag- en weekbladen gekozen, omdat ze over het algemeen de sturende kracht achter het publiek debat zijn (Kussendrager & Van der Lugt, 2007:21-22). Daarnaast geeft deze selectie een zo uiteenlopend en representatief mogelijk beeld van de uitingen die rondom het vluchtelingendebat in de media gedaan zijn, doordat de bladen uiteen lopen wat betreft aard en lezerspubliek (Kussendrager & Van der Lugt, 2007:16-17).

Kranten en weekbladen onderscheiden zich in ideologisch opzicht van elkaar. *De Volkskrant* is te karakteriseren als een kwaliteitskrant die veel politieke informatie en weinig entertainment bevat. Voor *De Telegraaf* is deze verhouding juist andersom en die wordt dan ook bestempeld als een populaire krant. Wat betreft de lezers weerspiegelt *De Volkskrant* over het algemeen het hoogopgeleide gedeelte van de Nederlandse bevolking; *De Telegraaf* probeert een gemiddeld lezerspubliek te bereiken (Bakker & Scholten, 2011:19). *De Elsevier* is op zijn beurt een veelzijdig, feitelijk en weinig ideologisch journalistiek medium. Zij zijn gericht op een lezersgroep die het druk heeft en beogen daarom “het nieuws scherp te selecteren” en “feiten en gangbare argumenten , gecombineerd met argwaan tegenover massaal aangehangen standpunten” sceptisch te onderzoeken; in Amerika *edge without ideology* (Elsevier, 2016). *De Groene Amsterdammer* kent juist een liberaal karakter waarmee getracht wordt maatschappelijk betrokken lezers uit te dagen. “De Groene Amsterdammer staat voor journalistiek die niet alleen oppositie durft te voeren tegen de gevestigde macht, maar ook tegen de dominante mediacultuur” (*De Groene Amsterdammer*, 2016).

De artikelen voor het onderzoek zijn geselecteerd uit de online krantendatabase *LexisNexis Academic*. Ik heb gezocht op de trefwoorden ‘vluchteling’, ‘asiel’, ‘immigratie’ en ‘migrant’. Ik heb voor deze vier trefwoorden gekozen, omdat ik verwachtte dat deze trefwoorden typerend zouden zijn voor de

inhoud van de artikelen die ik zoek. Aan de hand van een pilotonderzoek ben ik nagegaan of deze trefwoorden mij de bedoelde artikelen opleverden. De artikelen bleken inderdaad discussiebijdragen aan het vluchtelingendebat te zijn. Tijdens mijn pilotonderzoek werd ook duidelijk dat ‘gelukszoeker’ en ‘nieuwkomer’ niet apart als trefwoord hoeven te worden opgenomen, omdat deze metaforische termen voor de vluchteling (als profiteur) in elk artikel samen met vluchteling, dan wel asielzoeker of (im)migrant worden genoemd. Vervolgens heb ik per artikel gekeken of het artikel wel echt in verband kan worden gebracht met het vluchtelingendebat en welke artikelen zogenaamde ruis veroorzaakten.

Artikelen waarin ‘vluchteling’ wordt genoemd in verband met de geldinzameling van *Serious Request* of waarin Max Verstappen ironisch ‘economisch vluchteling’ wordt genoemd, heb ik uitgesloten. Ook artikelen waarin de focus op andere landen dan Nederland ligt, laat ik achterwege, omdat het gaat om de discussie over het al dan niet binnenlaten van vluchtelingen in Nederland. Dit houdt in dat artikelen over de situatie in Duitsland of op de Griekse eilanden achterwege worden gelaten. In mijn corpus wordt geen onderscheid gemaakt tussen de verschillende krantenartikelen. Mijn corpus omvat dus zowel redactionele hoofdartikelen als opiniestukken en columns. Ik heb niet alleen gefilterd op betogende teksten, omdat ook in nieuwsberichten argumenten kunnen worden aangedragen. Zoals hierboven al naar voren kwam, zorgt deze variatie aan artikelen voor een uiteenlopend en representatief beeld van de discussie (Kussendrager & Van der Lugt, 2007:334-339). Door deze werkwijze is mijn corpus van 448 artikelen geslonken tot een uiteindelijke omvang van 240 artikelen.

Van alle 240 artikelen heb ik allereerst bepaald welke fragmenten argumentatief van aard zijn. Van die 90 fragmenten heb ik vastgesteld of ze in de Argumentenkaart bij de voor- of tegenstanders horen. De w-vraag als beginpunt van mijn Argumentenkaart luidt: ‘Wat zijn de argumenten voor en tegen het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland?’. In verband met mijn pragma-dialectische werkwijze heb ik ervoor gekozen de argumenten uit mijn corpus over twee kampen te verdelen: 28 fragmenten horen bij de voorstanders, 62 bij de tegenstanders. In werkelijkheid kunnen de standpunten van de discussianten niet zo zwart-wit worden gezien. Met het oog op mijn Argumentenkaart heb ik er echter voor gekozen om de hoofdstandpunten enigszins impliciet te laten en in de subargumentatie naar voren te laten komen onder welke categorie de argumentatie kan worden geschaard. Ik heb de hoofdstandpunten geformuleerd als ‘Positief/negatief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland’. Vervolgens heb ik voor elk fragment een argumentatiestructuur gemaakt waarin ik inzichtelijk maak in welke subargumenten het hoofdargument kan worden onderverdeeld en onder welke categorie ieder argument valt. In bijlage 2 zijn de fragmenten met hun argumentatiestructuur te vinden. De argumenten zijn in chronologische volgorde geordend en genummerd, onderverdeeld in argumenten voor [V] en argumenten tegen [T]. De kleuren van de categorieën argumenten worden aangehouden zodat duidelijk is onder welke categorie in de Argumentenkaart het betreffende argument valt. Het komt voor dat een discussiebijdrage zowel argumenten van de ene categorie, als argumenten van de andere categorie bevat. De analyse-eenheid

heb ik daarom zo klein mogelijk gehouden. Het volgende fragment heb ik bijvoorbeeld opgesplitst: de eerste zin valt onder de categorie Arbeidsmarkt & sociale zekerheid, terwijl ik de tweede zin onder de categorie Nederlandse cultuur & identiteit heb geschaard.

[T23] De ervaring tot dusver is dat de immigratie uit Afrika en het nabije Oosten juist kostbaar blijkt voor een land als Nederland, dat die de verzorgingsstaat niet redde maar belastte, dat de nieuwe medelanders vaker werkloos zijn, vaker een uitkering hebben, vaker met de politie in aanraking komen en als ze al werken, minder verdienen dan de al aanwezige bevolking. Ook zorgt de instroom voor sociale spanningen, botsende waarden en normen en ervaringen van verdringing en vervreemding, met kostbaar vertrouwensverlies in de samenleving tot gevolg. (Elsevier, 17 oktober 2015)

4.2 Motivatie categorieën

Op 24 oktober 2015 publiceerde *De Volkskrant* een artikel waarin Frank Kalshoven, directeur van De Argumentenfabriek, een eerste aanzet gaf tot een globale indeling van de argumenten in het vluchtelingendebat:

“Wat zijn de gevolgen van het verwelkomen van X-duizend vluchtelingen? Deze vraag kan vanuit verschillende perspectieven worden beantwoord: Voor mij? Voor hen? Voor verschillende groepen in Nederland, zoals laag- en hoogopgeleiden? Voor Nederland? De vraag kan ook in verschillende thema's worden onderverdeeld. Wat zijn de gevolgen voor de schatkist? Voor de arbeidsmarkt? Voor de woningmarkt? Voor de sociale zekerheid? Het onderwijs? De veiligheid?”²²

Ik noem het een eerste aanzet, omdat Kalshoven zijn categorieën niet motiveert, noch verklaart of toelicht. In tabel 3 staan de indeling van Kalshoven en mijn eigen indeling tegen elkaar afgezet. De onvolledige indeling van Kalshoven bracht in de praktijk problemen met zich mee en de categorieën dienden dan ook scherper gedefinieerd te worden. De verzameling argumenten rondom een vraagstuk moet dusdanig geordend worden dat zo goed mogelijk recht gedaan wordt aan de onderliggende concrete inhoud. Bovendien zijn de argumenten omtrent het vluchtelingenvraagstuk op verschillende manieren in te delen. Daarom is het van belang de categorieën te motiveren en te verklaren waarom een argument precies in die ene categorie thuis hoort. Volgens Kraaijeveld en Weusten (2010:69) gelden bepaalde eisen voor het maken van een bruikbare indeling van categorieën. Zo moet er bij het maken van categorieën op gelet worden dat ze eenduidig zijn en elkaar niet overlappen. Op basis van de aanzet van Kalshoven en een eerste inventarisatie van mijn corpus heb ik de argumenten die voorkomen in mijn corpus verdeeld over acht categorieën: Economie, Ethiek, Juridisch, Draagkracht, Onderwijs, Veiligheid, Toekomst Europese Unie en Nederlandse cultuur & identiteit. Bijlage 3 omvat

²² Kalshoven, F. (2015). ‘Vluchtelingen moet je wél doorrekenen’. In: *De Volkskrant*, 24 oktober 2015.

mijn Argumentenkaart vanuit het perspectief van de Nederlandse samenleving. Meerdere argumenten die inhoudelijk gezien op hetzelfde neerkomen heb ik uiteraard één keer op de Argumentenkaart terug laten komen.

Kalshoven (2015)	Koene (2017)
	Economie:
Schatkist	Schatkist & algemeen
Arbeidsmarkt	Arbeidsmarkt & sociale zekerheid
Sociale zekerheid	
Woningmarkt	Woningmarkt
	Ethiek
	Juridisch
	Draagkracht
Onderwijs	Onderwijs
Veiligheid	Veiligheid
	Toekomst Europese Unie
	Nederlandse cultuur & identiteit

Tabel 3: Indeling in categorieën afgezet tegen indeling Kalshoven

In eerste instantie beschouwde ik de bovenste drie categorieën van Kalshoven als behorend tot de categorie Economie. Tijdens het indelen bleek de categorie Economie echter dusdanig omvangrijk en uiteenlopend te zijn, dat ik deze categorie, deels in overeenstemming met Kalshoven, toch heb onderverdeeld in drie subcategorieën: Schatkist & algemeen, Arbeidsmarkt & sociale zekerheid en Woningmarkt. De categorie Economie omvat die argumenten waarin de economische en financiële gevolgen van de vluchtelingenstroom doorklinken. Deze argumenten bevatten termen als ‘groei’, ‘influx’, ‘kosten’ en ‘economische schade’. De argumenten die ik onder Ethiek heb geschaard zijn die argumenten die betrekking hebben op menselijke waarden en visies op wat je voor een ander over dient te hebben.²³ Deze argumenten doen dus veelal een beroep op waarden als eerlijkheid en gelijkheid. De categorie Juridisch bevat argumenten die een beroep doen op rechten en plichten, of wetten en verdagen, zoals het Vluchtelingenverdrag en het Gelijkheidsbeginsel dat inhoudt dat iedereen voor de wet gelijk is. Het Vluchtelingenverdrag is een verdrag dat in 1951 is aangenomen door de Verenigde Naties en bepaalt dat vluchtelingen en asielzoekers niet mogen worden teruggestuurd naar een land waar ze gevaar lopen (Vluchtelingenwerk Nederland, 2016). Ik heb Draagkracht gedefinieerd als de capaciteit van de Nederlandse samenleving: welke invloed van buitenaf, in dit geval van de vluchtelingen, de samenleving maximaal aan kan.²⁴ De argumenten die in

²³ Betekenis ontleend aan: Nederlandse Encyclopedie, op 19 november 2016 geraadpleegd via: <http://www.encyclo.nl/begrip/ethiek>.

²⁴ Betekenis ontleend aan: Nederlandse Encyclopedie, op 30 juni 2016 geraadpleegd via: <http://www.encyclo.nl/begrip/draagkracht>.

deze categorie vallen, bevatten menigmaal een containermetafoor. De containermetafoor omschrijft landen als begrensde objecten. Dat wat de container, dus het land, tracht binnen te komen, wordt als een bedreiging gezien en kan leiden tot een verlies van controle (Charteris-Black, 2006:577-579). Binnen het vluchtelingendebat worden de migranten als een bedreiging gezien; Nederland ervaart de druk van hun komst doordat het maar een beperkte opnamecapaciteit heeft. De categorie Onderwijs behelst die argumenten waarin de voor- en nadelen van de komst van vluchtelingen voor het Nederlandse onderwijs worden genoemd. De categorie Veiligheid bevat niet alleen argumenten die gaan over terreur- en conflictsituaties, maar ook argumenten over het al dan niet begaan van kleinere vergrijpen en incidenten door asielzoekers. Die angst houdt sterk verband met de mate van veiligheid die de burger ervaart. De categorie Toekomst Europese Unie bevat die argumenten waarin het draait om vereniging van de EU-lidstaten en het dichthouden of opengooien van de grenzen. Ten slotte worden in de categorie Nederlandse cultuur & identiteit argumenten aangedragen op basis van de identiteit van de Nederlandse bevolking en bepaalde gewoonten en rituelen. Van Kalshoven sprak niet over de categorieën Ethiek, Juridisch, Draagkracht, Toekomst Europese Unie en Nederlandse cultuur & identiteit. Op grond van de grote hoeveelheid argumenten met betrekking tot deze thema's die ik in mijn corpus tegenkwam, heb ik echter besloten deze categorieën toe te voegen aan de indeling van Kalshoven.

4.3 Belemmeringen bij het categoriseren

Het verdelen van de argumenten over de acht categorieën verliep niet geheel zonder moeite. Een aantal argumenten leek in meerdere categorieën thuis te kunnen horen, terwijl weer een ander argument nergens onder geschaard leek te kunnen worden. Ik beschrijf hieronder tegen welke problemen ik ben aangelopen tijdens het categoriseren en hoe ik hiermee ben omgesprongen.

De categorie Economie had ik in eerste instantie in vier subcategorieën verdeeld: Schatkist & algemeen, Arbeidsmarkt, Woningmarkt en Sociale zekerheid. Bij nader inzien heb ik echter besloten de categorie Sociale zekerheid samen te nemen met de categorie Arbeidsmarkt, omdat ontwikkelingen op de arbeidsmarkt van invloed zijn op de vraag naar sociale voorzieningen. Een aantal argumenten had ik eerst onder Ethiek geschaard en daarna onder Juridisch, of andersom. Om deze verwarring te voorkomen en de plaatsing goed te kunnen motiveren, heb ik beide categorieën scherp gedefinieerd. Het verschil tussen de categorie Ethiek en Juridisch zit hem in de universaliteit. Enerzijds verschillen ethische principes en waarden per cultuur en per leeftijd. Nederlandse waarden zijn bijvoorbeeld eerlijkheid, solidariteit en rechtvaardigheid. Anderzijds zijn rechten en plichten juist wettelijk vastgelegd en daar behoort iedereen zich dus aan te houden, bijvoorbeeld het Vluchtelingenverdrag. Juridisch handelen is op zijn beurt gebaseerd op ethiek om een zo rechtvaardig mogelijke gemeenschap in stand te houden (Neiman, 2009:2-4). Argumenten over cultuur en onderwijs had ik in eerste instantie samen in één categorie genomen, omdat ik onderwijs als een belangrijk onderdeel van

cultuur beschouw en mijn corpus relatief weinig argumenten over onderwijs bevat. Een heroverweging van de categorieën heeft mij doen besluiten toch twee aparte categorieën te maken, te weten Onderwijs en Nederlandse cultuur & identiteit. Die laatste categorie is met name toegespitst op de Nederlandse samenleving en zijn eigen tradities en gewoonten.

Na het verdelen van de argumenten over de acht categorieën, blijven nog steeds een aantal argumenten over die ik graag onder een categorie zou willen scharen, maar die complex of multi-interpretabel zijn. Hierdoor is het lastig om deze argumenten bij een categorie onder te brengen. Omdat ik tot doel heb de voor- en tegenargumenten overzichtelijk in kaart te brengen in een Argumentenkaart, is het van belang dat ieder argument toch ingedeeld wordt in een categorie. Hieronder beschrijf ik op welke manier ik dat heb aangepakt.

Complexe argumentatie houdt in dat enkelvoudige argumentatie gecombineerd wordt tot meervoudige, nevenschikkende of onderschikkende argumentatie. Complexe argumentatie heb ik opgesplitst wanneer de verschillende argumenten onder verschillende categorieën ondergebracht dienen te worden. Het volgende fragment bevat complexe argumentatie.

[T16] De massale stroom leidt tot culturele spanningen, maatschappelijk ongenoegen en politieke instabiliteit. Migranten met een hoge opleiding stoten Nederlandse academici het brood uit de mond. En kanslozen ondermijnen de markt voor ongeschoolden. Kortom: het land wordt een hel.
De Volkskrant, 9 oktober 2015

(1 Negatief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 Het land wordt een hel.

1.1.1 Want de massale stroom leidt tot culturele spanningen, maatschappelijk ongenoegen en politieke instabiliteit.

1.1.1.1a Want migranten met een hoge opleiding stoten Nederlandse academici het brood uit de mond.

1.1.1.1b En kanslozen ondermijnen de markt voor ongeschoolden.

(1.1' En dat is onwenselijk.)

Wat opvalt is dat een algemeen standpunt wordt ondersteund met een algemeen argument en dat argument 1.1 op zijn beurt wordt ondersteund door twee specifieke argumenten waarin gevolgen voor de arbeidsmarkt worden genoemd. Dit laatste is de reden waarom ik dit argument in zijn geheel in de categorie Arbeidsmarkt & sociale zekerheid plaats, ondanks dat in het bovenliggende argument de culturele en juridische kwesties worden aangehaald.

Een ander fragment dat complexe argumentatie bevat is het volgende.

[T35] ‘De islam is een vijandige ideologie die niet past bij de westerse beschaving. Niet iedere moslim is een terrorist, maar tegenwoordig is wel zo’n beetje iedere terrorist moslim. Open grenzen, met alle veiligheidsrisico’s, zijn slecht voor de economie. De grenzen moeten dus dicht.’ (Geert Wilders)
De Telegraaf, 16 november 2015

(1 Negatief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 De grenzen moeten dicht.

1.1.1 Want de islam is een vijandige ideologie die niet past bij de westerse beschaving.

1.1.1.1 Niet iedere moslim is een terrorist, maar tegenwoordig is wel zo’n beetje iedere terrorist moslim.

1.1.2 Want open grenzen, met alle veiligheidsrisico’s, zijn slecht voor de economie.

Dit fragment is een voorbeeld van meervoudige argumentatie, waarbij argument 1.1.1 onder de categorie Veiligheid en argument 1.1.2 onder de categorie Economie valt.

Met multi-interpretabele argumenten bedoel ik argumenten die in meerdere categorieën ondergebracht zouden kunnen worden, omdat een subargument op meerdere thema’s betrekking heeft. Het volgende fragment is een voorbeeld van multi-interpretabele argumentatie.

[T10] Maar angst voor de islam verklaart lang niet alles. Ook toen de Italiaanse, Spaans en Griekse gastarbeiders kwamen in de jaren zestig, was er angst voor de eerbaarheid van dochters, criminaliteit en hoe de lokale cultuur negatief zou worden beïnvloed. De zorgen van burgers over een azc is te begrijpen: als er vierhonderd vreemdelingen uit oorlogsgebied om de hoek komen wonen, wil je wel weten hoe dat in goede banen wordt geleid.
De Volkskrant, 3 oktober 2015

(1 Negatief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 De zorgen van burgers over een azc is te begrijpen.

1.1.1a Want als er vierhonderd vreemdelingen uit oorlogsgebied om de hoek komen wonen, wil je wel weten hoe dat in goede banen wordt geleid.

1.1.1b En angst voor de islam verklaart lang niet alles.

1.1.1b.1 Want ook toen de Italiaanse, Spaans en Griekse gastarbeiders kwamen in de jaren zestig, was er angst voor de eerbaarheid van dochters, criminaliteit en hoe de lokale cultuur negatief zou worden beïnvloed.

Argument 1.1.1 heb ik ondergebracht bij de categorie Draagvlak; argument 1.1.2 bij de categorie Veiligheid. Gezien het feit dat ‘de lokale cultuur’ wordt genoemd, heb ik overwogen het argument in de categorie Nederlandse cultuur & identiteit te plaatsen. Echter, omdat naar mijn idee de nadruk meer wordt gelegd op de angst en criminaliteit, heb ik ervoor gekozen het argument onder Veiligheid te scharen.

Ten slotte worden er in het vluchtelingendebat een aantal argumenten aangevoerd die verband houden met het Vluchtelingenverdrag uit 1951. Het Vluchtelingenverdrag van toen was gebaseerd op de naoorlogse situatie in Europa; in 1967 werd het uitgebreid tot een wereldwijd verdrag: het gastland moet vluchtelingen dezelfde behandeling geven als de eigen inwoners. Op dit punt komt het polylogische karakter van de discussie sterk naar voren: er gaan zowel stemmen op voor het naleven van het Vluchtelingenverdrag als voor het aanpassen of zelfs het buiten werking stellen ervan. Hieronder volgt voor elk van deze drie zienswijzen een voorbeeldfragment.

[V21] Elk individu dat in Europa een veilig heenkomen zoekt, heeft het recht zijn verzoek te onderbouwen en te laten beoordelen. Al deze landen hebben het Vluchtelingenverdrag van Genève uit 1951 getekend en dat brengt plichten met zich mee.

De Volkskrant, 20 november 2015

(1 Positief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 Elk individu dat in Europa een veilig heenkomen zoekt, heeft het recht zijn verzoek te onderbouwen en te laten beoordelen.

1.1.1 Want al deze landen hebben het Vluchtelingenverdrag van Genève uit 1951 getekend.

1.1.1' En dat brengt plichten met zich mee.

Des te opvallender is het dat uitgerekend Sybrand Buma, leider van het doorgaans weinig revolutionaire CDA, de durf toont en de moeite neemt om openlijk kanttekeningen te plaatsen bij het VN-Vluchtelingenverdrag. Hij heeft vooral moeite met de verdragsbepaling die voorschrijft dat asielzoekers die als vluchteling zijn erkend - op het kiesrecht na - dezelfde rechten hebben als andere ingezetenen.

Buma redeneert dat het VN-Vluchtelingenverdrag is opgesteld voor andere omstandigheden - het Europa van direct na de Tweede Wereldoorlog - en dat het verdrag wel erg veel rechten toekent aan vluchtelingen, maar geen rekening houdt met bestaande inwoners. Met de snel oplopende asielzoekersstroom van de laatste jaren plus het gegeven dat de snelle bevolkingsgroei in (West-) Afrika ook op langere termijn tot onhoudbare toestanden kan leiden, wil hij daarom af van de vanzelfsprekendheid van die gelijke rechten.

Het VN-Vluchtelingenverdrag, in 1951 in Genève overeengekomen, was inderdaad volledig toegesneden op de naoorlogse situatie in Europa, toen miljoenen 'statenlozen' rechteloos onderweg waren, maar door het verdrag royaal van rechten werden voorzien. Pas in 1967 werd het 'Geneefse' verdrag een wereldwijd verdrag, zonder beperking in tijd en territorium, maar met behoud van de royale rechten.

Het verdrag is niet berekend op situaties als die van de laatste maanden, waarbij miljoenen Aziaten en Afrikanen die naar landen van de Europese Unie willen, eenmaal erkend naast veiligheid ook direct recht hebben op alle voorzieningen van de verzorgingsstaat.

Elsevier, 24 oktober 2015

1 De vanzelfsprekendheid van de gelijke rechten zoals opgenomen in het VN-Vluchtelingenverdrag, in 1951 in Genève overeengekomen, moet verdwijnen.

1.1a Want het verdrag is niet berekend op situaties als die van de laatste maanden.

1.1a.1 Want het verdrag was volledig toegesneden op de naoorlogse situatie in Europa.

1.1b En het verdrag kent wel erg veel rechten toe aan vluchtelingen, maar houdt geen rekening met bestaande inwoners.

1.1b.1 Want asielzoekers die als vluchteling zijn erkend hebben – op het kiesrecht na – dezelfde rechten als andere ingezetenen.

Alle rechten en plichten van asielzoekers en statushouders zijn vastgelegd in de Vreemdelingenwet. Als het kabinet hun behandeling wil versoberen, ligt een wetswijziging voor de hand. Maar zo eenvoudig is het niet. Omdat vluchtelingen onder het internationale recht speciale bescherming genieten, kunnen landen die verdragen over vluchtelingen hebben ondertekend, niet zomaar asielwetten aanpassen.

Het Vluchtelingenverdrag van de Verenigde Naties uit 1951 is heel duidelijk wat betreft sociale zekerheid. Het 'gastland' moet vluchtelingen 'dezelfde behandeling geven als de eigen inwoners'. Dat is ook Europees vastgelegd. In de asielrichtlijn voor EU-lidstaten staat dat 'personen die de status van langdurig ingezetene hebben verkregen', hetzelfde moeten worden behandeld als 'nationale onderdanen'. Hier heeft verzorgingsstaat Nederland dus een probleem. Wie gul is voor eigen onderdanen, moet dat ook zijn voor vreemdelingen.

Elsevier, 24 oktober 2015

1 Verzorgingsstaat Nederland heeft een probleem door het Vluchtelingenverdrag uit 1951.

1.1a Want wie gul is voor eigen onderdanen, moet dat ook zijn voor vreemdelingen.

1.1a.1 Want in de asielrichtlijn voor EU-lidstaten staat dat personen die de status van langdurig ingezetene hebben verkregen, hetzelfde moeten worden behandeld als nationale onderdanen.

1.1b En landen die verdragen over vluchtelingen hebben ondertekend, kunnen niet zomaar asielwetten aanpassen.

1.1b.1 Want vluchtelingen genieten speciale bescherming onder het internationale recht.

In het tweede en derde fragment zijn de discussianten niet zo zeer voor of tegen het binnenlaten van vluchtelingen, maar voeren zij argumenten aan die vluchtelingen betreffen die reeds zijn binnengelaten en hoe zij behandeld dienen te worden. Dit onderwerp vormt een soort zijtak van de hoofddiscussie en de standpunten zijn dan ook niet te formuleren in termen van voor of tegen het binnenlaten van vluchtelingen. Deze argumenten heb ik daarom niet voorzien van een V noch T. De voorstanders stellen in het eerste fragment dat Nederland, in overeenstemming met het Vluchtelingenverdrag, de plicht heeft om vluchtelingen 'dezelfde behandeling te geven als de eigen inwoners'. Tegelijkertijd wordt deze plicht als een probleem voor de verzorgingsstaat gezien. Om mijn Argumentenkaart zo volledig mogelijk te maken, heb ik er uiteindelijk voor gekozen om bij de categorie Juridisch aan de kant van de voorstanders 'Het Vluchtelingenverdrag uit 1951 brengt plichten met zich mee' en aan de kant van de tegenstanders 'Verzorgingsstaat Nederland heeft een probleem door het Vluchtelingenverdrag uit 1951' te zetten.

4.4 Besluit

In dit hoofdstuk ben ik gekomen tot het samenstellen, categoriseren en motiveren van mijn onderzoeksmateriaal en heb ik de belemmeringen waar ik mee te maken kreeg onder woorden gebracht. De onderzoeksobjecten voor dit onderzoek zijn zowel de Nederlandse dagbladen *De Volkskrant* en *De Telegraaf* als opiniebladen *Elsevier* en *De Groene Amsterdammer* in de periode van zaterdag 26 september 2015 tot en met zaterdag 26 december 2015, omdat vanaf het moment dat de Europese Unie besloot om vluchtelingen te herverdelen over Europa (26 september 2015), de discussie in de Nederlandse media heftiger werd. De artikelen voor mijn onderzoek zijn geselecteerd uit de online krantendatabase *LexisNexis Academic*. Er is gezocht op de trefwoorden ‘vluchteling’, ‘asiel’, ‘immigratie’ en ‘migrant’. De uiteindelijke omvang van mijn corpus komt op 240 artikelen.

Van Kalshoven, directeur van De Argumentenfabriek, had een eerste aanzet tot een verdeling van de soorten argumenten in het vluchtelingendebat gemaakt. Op basis van zijn indeling en het observeren van de argumenten in mijn corpus, heb ik de 90 argumentatieve fragmenten die voorkomen in mijn corpus uiteindelijk over acht categorieën verdeeld: Economie, Ethiek, Juridisch, Draagkracht, Onderwijs, Veiligheid, Toekomst Europese Unie en Nederlandse cultuur & identiteit. Het verdelen van de argumenten over de acht categorieën verliep niet geheel zonder moeite. Om te beginnen moest ik de grootte van mijn analyse-eenheid bepalen en de categorieën scherp definiëren om te kunnen bepalen welk argument onder welke categorie dient te worden geschaard. Vervolgens had ik te maken met een aantal argumenten die complex of multi-interpretabel zijn. Complexe argumentatie heb ik opgesplitst wanneer de verschillende argumenten onder verschillende categorieën ondergebracht dienen te worden. Omdat ik tot doel heb de voor- en tegenargumenten overzichtelijk in kaart te brengen in een Argumentenkaart, is het van belang dat ieder argument toch ingedeeld wordt in een categorie.

5 Resultaten van de beoordeling van de argumentatie in het vluchtelingendebat

De aanleiding voor dit onderzoek was de meta-discussie over het vluchtelingendebat. In verschillende media werd gesteld dat de discussiebijdragen in het vluchtelingendebat bestaan uit ‘leugentjes om bestwil’, ‘verdraaide feiten’ en ‘vergelijkingen van appels met peren’. Deze meta-discussie richt zich dus op de mate van redelijkheid van de discussiebijdragen in het vluchtelingendebat. Een duidelijk overzicht van de inhoudelijke argumenten in het vluchtelingendebat ontbrak echter en dit heb ik in bijlage 3 gegeven in de vorm van een Argumentenkaart. In dit hoofdstuk beoog ik vast te stellen of de uitspraken die worden gedaan in die meta-discussie opgaan voor mijn corpus. In 5.1 beschrijf ik allereerst hoe de discussianten door middel van vage bewoordingen strategisch manoeuvreren tussen redelijkheid en effectiviteit. Deze vaagheid vormt op zichzelf een probleem. In 5.2 zet ik uiteen dat verschillende ontsprongen van de meest voorkomende argumentatieschema’s tevens veroorzaakt worden door die vaagheid. Aan de hand van de kritische vragen van de pragma-dialectiek overweeg ik waarom de argumenten²⁵ in mijn corpus als redelijk dan wel onredelijk kunnen worden bestempeld.

5.1 Vaagheid in het vluchtelingendebat

Verschillende argumenten in mijn corpus geven de lezer het gevoel dat er iets ergs staat te gebeuren, maar concrete feitelijkheden ontbreken. Doordat in de betreffende, waaronder onderstaande, argumenten niet duidelijk is wat de discussiant precies bedoelt, kan moeilijk worden beoordeeld of de discussiant redelijk is en gelijk heeft.

[T4] Met de massale toestroom van asielzoekers groeien ook de spanningen. Vreemdelingen, veelal jongemannen uit Eritrea en Syrië, zitten in overvolle asielzoekerscentra en onder de Nederlandse bevolking groeit de weerstand, al durven veel inwoners dat niet hardop te zeggen.

De Telegraaf, 29 september 2015

(1 Negatief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 [Met de massale toestroom van asielzoekers groeien ook de spanningen.](#)

1.1.1a [Want vreemdelingen, veelal jongemannen uit Eritrea en Syrië, zitten in overvolle asielzoekerscentra.](#)

1.1.1b [En onder de Nederlandse bevolking groeit de weerstand.](#)

---

²⁵ In de illustratieve argumenten heb ik de verzwegen argumenten en daarmee het type verband tussen standpunt en argument geëxpliciteerd; in de daadwerkelijke discussie is van deze volledigheid echter geen sprake. Alle verzwegen argumenten worden door de discussianten achterwege gelaten: het type verband tussen standpunt en argument wordt in de actuele discussie dus niet expliciet gemaakt.

[T26] Het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland baart veel mensen zorgen, met name de hoeveelheid vluchtelingen. Het moet overzichtelijk worden, nu lijkt het erop dat iedereen wordt toegelaten, immers, een hek kan niet.

De Volkskrant, 24 oktober 2015

(1 Negatief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 Het moet overzichtelijker worden.

1.1.1a Want nu lijkt het erop dat iedereen wordt toegelaten.

1.1.1a.1 Want een hek kan niet.

1.1.1b En het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland (met name de hoeveelheid) baart veel mensen zorgen.

De discussiant probeert in deze gevallen het gebruik van vage woorden effectief in te zetten. Hij expliciteert bijvoorbeeld niet wat voor spanningen er ontstaan, hoeveel mensen zich zorgen maken over het binnenlaten van vluchtelingen of welke vorm die zorgen aannemen. Wanneer hij preciezere woorden zou hebben gebruikt, was hij wellicht duidelijker, maar minder effectief geweest. Op deze manier tracht hij strategisch te manoeuvreren met vaagheid en zichzelf minder kwetsbaar voor kritiek te maken.

Doordat zaken niet duidelijk gedefinieerd worden, wordt de taalgebruiksregel (discussieregel 10) overtreden:

“De discussianten mogen geen formuleringen gebruiken die onvoldoende duidelijk of verwarrend dubbelzinnig zijn en ze mogen de formuleringen van de tegenpartij niet opzettelijk verkeerd interpreteren.”

(Van Eemeren & Snoeck Henkemans, 2011:124)

In dat geval is de strategische manoeuvre ontspoord en begaat de discussiant een onduidelijkheid- of ambiguïteitdrogreden. De kwestie van vaagheid in het vluchtelingendebat motiveer ik in 5.1.1 aan de hand van voorbeelden uit mijn corpus waarvoor ik heb bepaald wat de discussiant bedoeld zou kunnen hebben en welke suggesties er door de vaagheid worden opgeroepen. Met deze voorbeelden toon ik aan dat het probleem van vaagheid in elke categorie argumenten de kop opsteekt. Behalve onduidelijkheid in de argumentatie zorgt de vaagheid in de bewoordingen ervoor dat de voor- en tegenstanders vergelijkbare argumenten kunnen aandragen als ondersteuning bij een tegengesteld standpunt (5.1.2). Ten slotte mondt deze kwestie van onbepaaldheid in mijn corpus regelmatig uit in het gebruik van ontspoorde argumentatieschema's (5.2).

5.1.1 Multi-interpretabele argumenten in het vluchtelingendebat

Veel argumentatie in mijn corpus is algemeen van aard. Het is in veel gevallen onduidelijk wat de discussiant precies bedoelt, doordat terminologie en subargumenten niet worden gespecificeerd. In de economische categorieën worden financiële gegevens in de argumentatie niet altijd uitgelegd. Het is in onderstaand voorbeeld onduidelijk om hoeveel economische schade het bij de tegenstanders gaat en het is onduidelijk wat de voorstanders verstaan onder ‘flink verdienen’. Er wordt niet gespecificeerd om wat voor bedragen het gaat.

[V10] Het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland biedt voordelen voor bouwbedrijven. De sector die de afgelopen jaren in zwaar weer verkeerde, verwacht de komende jaren flink te verdienen dankzij de nieuwkomers.

De Volkskrant, 21 oktober 2015

(1 Positief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 Het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland biedt voordelen voor bouwbedrijven.

1.1.1 Want de bouwbedrijven verwachten de komende jaren flink te verdienen dankzij de nieuwkomers.

[T52] De economische schade voor de transportsector loopt enorm op. Grote vertragingen bij het inchecken bij de tunnel en de kosten voor alternatief, langzamer en daarmee duurder transport per veerboten, maken dat die schade alleen al voor dit jaar (2015) zo'n 150 miljoen euro bedraagt.

De Volkskrant, 16 december 2015

(1 Negatief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 De economische schade voor de transportsector loopt enorm op.

In de categorie Draagkracht wordt door de voorstanders gesproken over het “vrij probleemloos” opnemen van migranten door gastlanden. ‘Vrij probleemloos’ kan verschillend geïnterpreteerd worden. Het kan aan de ene kant de suggestie wekken dat de opname van migranten vroeger zonder problemen verliep; aan de andere kant kan het dat de opname van migranten vroeger zonder al te veel problemen verliep. Behalve deze interpretatie naar gradatie, kan er nog gegist worden naar het soort problemen. Door deze vage formulering wordt in het midden gelaten of er nu wel of niet veel problemen met het binnenlaten van migranten gepaard gingen. In een ander argument in dezelfde categorie wordt door de tegenstanders gesproken over de ‘bovengrens’ van de samenleving. Er wordt niet gespecificeerd wat die bovengrens inhoudt en of die bovengrens betrekking heeft op wat een samenleving aan kan qua financiën of qua woningen enzovoorts.

[V2] Een influx van mensen gaat gepaard met een groei aan welvaart. Immigranten pakken geen banen af, maar dragen juist bij aan de staatskas. De dappere, ondernemende jonge mensen die de Middellandse Zee oversteken zijn precies degenen die een land als Nederland nodig heeft. Europeanen zouden de toestroom dus moeten toejuichen of er in elk geval niet bezorgd over hoeven te zijn. De Syrische asielzoekers die nu het grootste deel van de instroom uitmaken, zouden grotendeels hoogopgeleid zijn en zo aan de slag kunnen in moeilijk vervulbare technische vacatures in het bedrijfsleven. Verhoogde immigratie zou een probaat middel zijn om de kosten van de vergrijzing op te vangen. Immigratie zou goed zijn voor de economische groei. De vorige grote golf oorlogsvluchtelingen, de ex-Joegoslaven, zou in de jaren negentig snel en goed geïntegreerd zijn in de Nederlandse samenleving. In vergelijking met de omvang van de Europese bevolking is het aantal asielzoekers gering en dus goed te absorberen. In vroeger eeuwen zouden veel grotere aantallen migranten vrij probleemloos zijn opgenomen door gastlanden.

De Volkskrant, 26 september 2015

(1 Positief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 Europeanen zouden de toestroom moeten toejuichen of er in elk geval niet bezorgd over hoeven te zijn.

1.1.1 Want immigratie zou goed zijn voor de economische groei.

1.1.1a Want een influx van mensen gaat gepaard met een groei aan welvaart.

1.1.1a.1 Want immigranten pakken geen banen af, maar dragen juist bij aan de staatskas.

(1.1.1a' En dit zijn positieve gevolgen.)

1.1.1b En verhoogde immigratie zou een probaat middel zijn om de kosten van de vergrijzing op te vangen.

1.2.1 Want het aantal asielzoekers is goed te absorberen.

1.2.1a Want de vorige grote golf oorlogsvluchtelingen, de ex-Joegoslaven, zou in de jaren negentig snel en goed geïntegreerd zijn in de Nederlandse samenleving.

1.2.1b En in vroeger eeuwen zouden veel grotere aantallen migranten vrij probleemloos zijn opgenomen door gastlanden.

(1.2.1a+b' En de huidige vluchtelingen zijn vergelijkbaar met de vluchtelingen toen.)

[T38] De migratie- vluchtelingencrisis zet nog veel meer dan de eurocrisis onze samenlevingen onder spanning. Er is een bovengrens aan wat een samenleving aankan.

De Volkskrant, 21 november 2015

(1 Negatief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 De migratie-vluchtelingencrisis zet nog veel meer dan de eurocrisis onze samenlevingen onder spanning.

1.1.1 Want er is een bovengrens aan wat een samenleving aankan.

In de categorie Ethiek spreken de tegenstanders over een werkelijkheid die “weerbarstig” is. De vaagheid van het woord ‘weerbarstig’ zit hem hier in het gegeven dat ‘weerbarstig’ meerdere mogelijke betekenissen heeft. Er kan onder andere zijn bedoeld dat de werkelijkheid anders is dan de discussiant zou willen, dat de werkelijkheid niet gemakkelijk te veranderen is of dat de werkelijkheid agressief of hardnekkig is.²⁶ Welke betekenis de discussiant voor ogen heeft, blijft onduidelijk. En zelfs dan is het vaag wat ‘niet gemakkelijk te veranderen’ of ‘een agressieve werkelijkheid’ inhoudt.

[T15] Met welk toverstokje Europese politici ook zwaaien, de werkelijkheid blijft een stuk weerbarstiger. De gevolgen van de oorlog in Syrië zijn zowel in de regio als iets verderop in Europa voelbaar. En die gevolgen zijn niet zomaar op te lossen, ook niet in de regio. Mensen zullen blijven komen zolang in Turkije geen asielmogelijkheid bestaat en geen uitzicht op een legaal leven. Ze wegstoppen in opvangkampen voor de komende jaren is geen menselijk alternatief. Het is hooguit een beschamende poging ons eigen stoepje schoon te veegen.

De Groene Amsterdammer, 7 oktober 2015

(1 Negatief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 De werkelijkheid is [weerbarstig](#).

1.1.1 Want de gevolgen van de oorlog in Syrië zijn niet zomaar op te lossen.

1.1.1.1 Want mensen zullen blijven komen zolang in Turkije geen asielmogelijkheid bestaat en geen uitzicht op een legaal leven.

1.1.2 Want het wegstoppen van asielzoekers in opvangkampen is een beschamende poging ons eigen stoepje schoon te veegen.

1.1.2.1 Want dat is geen menselijk alternatief.

In onderstaand voorbeeld spreken de tegenstanders over “er zijn kosten” en “druk op de democratie”. Opnieuw wordt niet toegelicht aan welke bedragen gedacht moet worden wat betreft de kosten en ook niet in welke vorm er druk op de democratie zou ontstaan. De vaagheid in dit argument kan dus verschillende suggesties wekken. Wellicht kan de discussiant niet specifiekker zijn dan dit, omdat hij niet meer kennis tot zijn beschikking heeft. Tegelijkertijd kan het zo zijn dat de discussiant zijn publiek de ernst van de situatie in wil laten zien.

[T21] De nieuwkomers zorgen voor druk op de democratie. De vraag is hoe groot het opnamevermogen van de Nederlandse samenleving is met de verdringing op de arbeids- en woningmarkt en de kosten van uitkeringen. Mensen zien dat gebeuren.

Elsevier, 10 oktober 2015

---

²⁶ Betekenis ontleend aan: Nederlandse Encyclopedie, op 13 januari 2017 geraadpleegd via: <http://www.encyclo.nl/begrip/weerbarstig>.

(1 Negatief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 De vraag is hoe groot het opnamevermogen van de Nederlandse samenleving is.

1.1.1a Want er is verdringing op de arbeidsmarkt.

1.1.1b En er is verdringing op de woningmarkt.

1.1.1c En er zijn kosten van uitkeringen.

1.1.2 Want de nieuwkomers zorgen voor druk op de democratie.

In onderstaande laatste voorbeelden ter illustratie van de algemene, vage formuleringen in de discussiebijdragen in het vluchtelingendebat kaarten de tegenstanders “onoverbrugbare verschillen in cultuur”, “de rest van de wereld” en een “onhoudbaar” beleid aan. Ten eerste wordt niet nader aangeduid om wat voor verschillen in cultuur het gaat, hierdoor kan het talloze suggesties wekken: verschillen in gewoonten en gebruiken, in godsdienst, in eetgewoonten enzovoorts. Bovendien wordt in het vage gelaten wat de discussiant verstaat onder “de rest van de wereld”. Het zou kunnen dat letterlijk de hele wereld wordt bedoeld; het kan ook dat “de rest van de wereld” over één kam wordt geschoren, terwijl lang niet alle landen in de wereld het Vluchtelingenverdrag niet naleven. Ten slotte wordt gesteld dat het beleid “onhoudbaar” wordt: zo ellendig dat het niet langer moet en kan duren.²⁷ Net als in het voorbeeld met “weerbare” schetst de discussiant hier een situatie die angst inboezemt, maar door het woord “onhoudbaar” wordt in het vage gelaten wat er nu exact aan de hand is. Het is onduidelijk in welk opzicht de situatie precies onhoudbaar is en wat dat dan betekent voor Nederland. Dit argument is daarom voor meerdere interpretaties vatbaar.

[T27] De mening dat we te maken hebben met onoverbrugbare verschillen in cultuur voedt de angst voor vreemdelingen, en dient als rechtvaardiging om de grenzen te sluiten.

De Groene Amsterdammer, 28 oktober 2015

(1 Negatief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 We moeten de grenzen sluiten.

1.1.1a Want we hebben te maken met onoverbrugbare verschillen in cultuur.

1.1.1b En dat voedt de angst voor vreemdelingen.

[T56] We kunnen in Europa niet de problemen van de hele wereld oplossen, dus moet het protocol van 1967 van het Vluchtelingenverdrag (volgens VVD) buiten werking worden gesteld. Europa heeft namelijk het feit dat men asielrecht heeft in de hele wereld in acht genomen, maar in de rest van de wereld wordt er niks mee gedaan. De rest van de wereld is door internet en de media veel dichterbij gekomen dan in 1967. Als het beleid niet wordt aangepast, is het onhoudbaar.

De Volkskrant, 19 december 2015

²⁷ Betekenis ontleend aan Nederlandse Encyclopedie, op 17 december 2016 geraadpleegd via: <http://www.encyclo.nl/begrip/onhoudbaar>.

(1 Negatief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 Het protocol van 1967 van het Vluchtelingenverdrag moet buiten werking worden gesteld.

1.1.1a Want we kunnen in Europa niet de problemen van de hele wereld oplossen.

1.1.1b En Europa heeft het feit dat men asielrecht heeft in de hele wereld in acht genomen, maar in de rest van de wereld wordt er niks mee gedaan.

(1.1.1b' Want als er in de rest van de wereld niks mee wordt gedaan, hoeft Nederland er ook niks mee te doen.)

1.1.1c En als het beleid niet wordt aangepast, is het onhoudbaar.

1.1.1c.1 Want de rest van de wereld is door internet en de media veel dichterbij gekomen dan in 1967.

5.1.2 Argumenten in twee richtingen

Naast onduidelijkheid in de argumentatie brengen de vage formuleringen in de discussiebijdragen met zich mee dat bepaalde tegengestelde argumenten thematisch, dus inhoudelijk gezien, gerelateerd zijn.

Dit betekent dat vrijwel vergelijkbare argumenten worden gebruikt door zowel de voor- als tegenstanders. Dit is kenmerkend voor een deliberatie waarin argumenten vanuit verschillende perspectieven worden gegeven en tegen elkaar af worden gewogen om tot een gezamenlijk plan te kunnen komen. Dit punt illustreer ik aan de hand van drie voorbeelden uit mijn corpus.

Om te beginnen werpen de voorstanders in de categorie Economie op dat immigranten geen banen afpakken, bijdragen aan de staatskas en ervoor zorgen dat de kosten van de vergrijzing opgevangen kunnen worden. De tegenstanders brengen op hun beurt in dat immigranten voor concurrentie op de huizen- en banenmarkt zorgen en dat de overheidsfinanciën onder de vluchtelingeninstroom lijden. De vraag is hoe het mogelijk is dat de voorstanders positieve gevolgen van de staatskas noemen; terwijl de tegenstanders louter negatieve gevolgen vermelden. Natuurlijk zullen de discussianten de argumenten zo vormgeven dat ze in hun eigen straatje passen. In 5.1.1 kwam al naar voren dat beide partijen in plaats van specifieke bedragen, louter vage bewoordingen als “flink verdienen” en “enorm toenemen” hanteren. Hierdoor is het mogelijk dat de feitelijke financiële gevolgen en resultaten in de lucht blijven hangen.

[V2] Een influx van mensen gaat gepaard met een groei aan welvaart. Immigranten pakken geen banen af, maar dragen juist bij aan de staatskas. De dappere, ondernemende jonge mensen die de Middellandse Zee oversteken zijn precies degenen die een land als Nederland nodig heeft. Europeanen zouden de toestroom dus moeten toejuichen of er in elk geval niet bezorgd over hoeven te zijn. De Syrische asielzoekers die nu het grootste deel van de instroom uitmaken, zouden grotendeels hoogopgeleid zijn en zo aan de slag kunnen in moeilijk vervulbare technische vacatures in het bedrijfsleven. Verhoogde immigratie zou een probaat middel zijn om de kosten van de vergrijzing op te vangen. Immigratie zou goed zijn voor de economische groei. De vorige grote golf oorlogsvluchtelingen, de ex-Joegoslaven, zou in de jaren negentig snel en goed geïntegreerd zijn in de Nederlandse samenleving. In vergelijking met de omvang van de Europese bevolking is het aantal asielzoekers gering en dus goed te absorberen. In vroeger eeuwen zouden veel grotere aantallen migranten vrij probleemloos zijn opgenomen door gastlanden.

De Volkskrant, 26 september 2015

(1 Positief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 Europeanen zouden de toestroom moeten toejuichen of er in elk geval niet bezorgd over hoeven te zijn.

1.1.1 Want immigratie zou goed zijn voor de economische groei.

1.1.1a Want een influx van mensen gaat gepaard met een groei aan welvaart.

1.1.1a.1 Want immigranten pakken geen banen af, maar dragen juist bij aan de staatskas.

(1.1.1a' En dit zijn positieve gevolgen.)

1.1.1b En verhoogde immigratie zou een probaat middel zijn om de kosten van de vergrijzing op te vangen.

1.2.1 Want het aantal asielzoekers is goed te absorberen.

1.2.1a Want de vorige grote golf oorlogsvluchtelingen, de ex-Joegoslaven, zou in de jaren negentig snel en goed geïntegreerd zijn in de Nederlandse samenleving.

1.2.1b En in vroeger eeuwen zouden veel grotere aantallen migranten vrij probleemloos zijn opgenomen door gastlanden.

(1.2.1a+b' En de huidige vluchtelingen zijn vergelijkbaar met de vluchtelingen toen.)

[T34] Overheidsfinanciën lijden onder de asielinstroom. De kosten van asielzoekers voor de samenleving zijn nog niet voorbij als ze in Nederland op eigen benen staan. Onderzoek van VluchtelingenWerk laat zien dat ongeveer de helft van de asielzoekers ook na langere tijd geen werk heeft, en het merendeel van de rest slechts kleine baantjes. Ook dat kost de overheid per saldo geld, al rekent diezelfde overheid nooit uit hoeveel.

Elsevier, 14 november 2015

(1 Negatief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 Overheidsfinanciën lijden onder de asielinstroom.

1.1.1 Want de kosten van asielzoekers voor de samenleving zijn nog niet voorbij als ze in Nederland op eigen benen staan.

1.1.1.1 Want onderzoek van VluchtelingenWerk laat zien dat ongeveer de helft van de asielzoekers ook na langere tijd kleine baantjes of geen werk heeft.

[T45] Het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland leidt tot concurrentie op de huizen- en banenmarkt.

De Volkskrant, 10 december 2015

(1 Negatief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 Het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland leidt tot concurrentie op de huizen- en banenmarkt.

Ten tweede wordt binnen de categorie Ethiek zowel door de voor- als door de tegenstanders met de christelijke moraal en de christelijke waarden geargumenteed. Volgens de voorstanders moeten de vluchtelingen binnengelaten worden, omdat ‘we’ christelijk zijn. De tegenstanders pleiten echter voor het feit dat de christelijke waarden juist inhouden dat het eigen volk beschermd dient te worden. Ogenschijnlijk springen beide discussiepartijen verschillend met de christelijke moraal om; net op die wijze die voor hen gunstig is.

[V20] We hebben de plicht om te helpen. En niet alleen omdat we christelijk zijn. Maar ook omdat het recht op asiel in onze grondwet staat.

De Telegraaf, 19 november 2015

(1 Positief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 We hebben de plicht om te helpen.

1.1.1 Want we zijn christelijk.

1.1.2 Want het recht op asiel staat in onze grondwet.

[T53] Die sluiting van de grenzen en bescherming van het eigen volk als uiting van een christelijke waarde kwalificeert. Wat zijn onze morele en christelijke plichten ten aanzien van migranten, en hoe verhouden die zich tot andere waarden en belangen? Liggen naastenliefde en openstelling van de grenzen wel echt in elkaars verlengde? Wat te doen als onze hulpbehoevende naasten geen verdwaalde individuen, maar honderdduizenden en zelfs miljoenen migranten zijn? Jezus preeste de barmhartige Samaritaan omdat hij zich over een mishandelde reiziger ontfermde, niet omdat hij een voltallige volksstam Judea binnenloodte. De christelijke moraal verplicht ons niet om naastenliefde toe te passen zonder enige consideratie met de politieke en demografische realiteit, of de consequenties daarvan op lange termijn.

De Groene Amsterdammer, 16 december 2015

(1 Negatief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 Sluiting van de grenzen en bescherming van het eigen volk zijn uitingen van een christelijke waarde.

1.1.1 Want de christelijke moraal verplicht ons niet om naastenliefde toe te passen zonder enige consideratie met de politieke en demografische realiteit, of de consequenties daarvan op lange termijn.

1.1.1.1 Want Jezus preeste de barmhartige Samaritaan omdat hij zich over een mishandelde reiziger ontfermde, niet omdat hij een voltallige volksstam Judea binnenloodte.

Binnen de categorie Draagkracht worden ten slotte argumenten ter berde gebracht waarin wordt gesproken over wat Nederland 'aankan'. De voorstanders zijn van mening dat Nederland de vluchtelingenstroom aankan, omdat 'we meer aankunnen dan twintig jaar geleden'. De tegenstanders daarentegen zijn van mening dat er een 'bovengrens' is aan wat een samenleving 'aankan'. Beide partijen gebruiken dus als hoofdargument 'Want Nederland kan de vluchtelingenstroom (niet) aan'. Dit is mogelijk omdat beiden zich op een verschillende overtuiging baseren. De voorstanders vergelijken de situatie, al dan niet terecht, met de stroom oorlogsvluchtelingen in de jaren '90; de tegenstanders bevinden zich in dubio over wat een samenleving aankan. Concrete redenen en cijfers ontbreken wederom.

[V13] We kunnen de stroom vluchtelingen naar Nederland aan. Het hoogste aantal asielzoekers dat we tot nu toe per maand hadden was in 1998, ruim vijfduizend. Nu praten we over twaalf-, dertienduizend per maand. Maar we zijn twintig jaar verder. We kunnen meer aan. We kunnen dit dus aan.
De Volkskrant, 24 oktober 2015

(1 Positief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 [We kunnen de stroom vluchtelingen naar Nederland aan.](#)

1.1.1a [Want in 1998 konden we al ruim vijfduizend asielzoekers per maand aan.](#)

1.1.1b [En we kunnen meer aan dan twintig jaar geleden.](#)

[T38] De migratie- vluchtelingencrisis zet nog veel meer dan de eurocrisis onze samenlevingen onder spanning. Er is een bovengrens aan wat een samenleving aankan.

De Volkskrant, 21 november 2015

(1 Negatief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 [De migratie-vluchtelingencrisis zet nog veel meer dan de eurocrisis onze samenlevingen onder spanning.](#)

1.1.1 [Want er is een bovengrens aan wat een samenleving aankan.](#)

[T57] De sympathie voor de vluchtelingen en migranten verdween al weer snel. Er bestaat terechte twijfel over de vraag of Europa de vluchtelingenstroom wel aankan.

De Telegraaf, 19 december 2015

(1 Negatief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 [De sympathie voor de vluchtelingen en migranten verdween al weer snel.](#)

1.1.1 [Want er bestaat terechte twijfel over de vraag of Europa de vluchtelingenstroom wel aankan.](#)

De discussianten in het vluchtelingendebat laten het op verschillende plekken na om hun argumenten kracht bij te zetten met concrete feitelijkheden en cijfers en geven aan bepaalde termen, zoals de christelijke moraal, hun eigen invulling. Bovendien evalueren de discussianten elkaars thematisch gerelateerde argumenten aan de hand van verschillende standaarden en criteria, waardoor zij de discussie effectief in die richting sturen die voor hen gunstig uitpakt.

5.2 Argumentatieschemadrogredenen in het vluchtelingendebat

De argumentatietypen die het meest voorkomen in mijn corpus zijn pragmatische en vergelijkingsargumenten. Dit komt overeen met de verwachtingen die ik in 2.3.3 uitsprak naar aanleiding van het actietype publiek debat in de massamedia waaronder mijn corpus valt. In de argumenten in het vluchtelingendebat ontstaan verschillende ontsporingen van argumentatieschema's. Die ontsporingen van argumentatieschema's ontstaan wanneer de kritische vragen niet naar tevredenheid kunnen worden beantwoord. In veel gevallen kunnen die kritische vragen niet beantwoord worden als gevolg van de vage formuleringen door de discussianten. In 5.2.1 bespreek ik de drogredenen die optreden bij pragmatische argumentatie; in 5.2.2 de drogredenen bij vergelijkingsargumentatie.

5.2.1 Hellend vlak

Verschiedene argumenten in mijn corpus zijn pragmatische argumenten; de voorstanders wijzen op bepaalde voordelen, terwijl de tegenstanders op de nadelen van een aanbevolen handelwijze of plan wijzen. Als beoordelaar is het zaak om aan de hand van de kritische vragen af te wegen waarom de geschetste oorzaak-gevolgrelatie wel of niet op zou gaan. De kritische vragen bij pragmatische argumentatie luiden:

1. *Is hetgeen in de argumentatie als gevolg wordt gepresenteerd wel (on)wenselijk?*
  2. *Leidt datgene wat als oorzaak wordt genoemd inderdaad tot het genoemde (on)wenselijke gevolg?*
  3. *Zijn er nog andere factoren die samen met datgene wat als oorzaak wordt voorgesteld aanwezig moeten zijn om het genoemde (on)wenselijke gevolg te doen optreden?*
  4. *Heeft de genoemde oorzaak onwenselijke neveneffecten?*
  5. *Kan het genoemde gevolg ook nog met andere middelen worden bereikt?*
- (Garssen, 1997:22; Van Poppel, 2016:218)²⁸

Wanneer de kritische vragen bij pragmatische argumentatie niet naar tevredenheid kunnen worden beantwoord, kan dit uitmonden in de drogreden van het hellend vlak. Een discussiant begaat de drogreden van het hellend vlak wanneer hij ten onrechte suggereert dat iets van kwaad tot erger zal leiden, terwijl helemaal niet zeker is dat de genoemde onwenselijke gevolgen optreden (Van Eemeren & Grootendorst, 2002:70). De pragma-dialectiek ziet de drogreden van het hellend vlak als overtreding van de argumentatieschemaregel (discussieregel 8):

---

²⁸ Tijdens het beoordelen van de pragmatische argumenten in mijn corpus a.d.h.v. de kritische vragen kwam naar voren dat de eerste twee kritische vragen in feite de hoofdvragen zijn. Vraag 3 en 5 lijken subvragen bij vraag 2; vraag 4 een subvraag bij vraag 1. In de verslaglegging van mijn resultaten ligt de focus dan ook op het beantwoorden van vraag 1 en 2.

“Een niet door een formeel geldige redenering bewezen standpunt mag niet als afdoende verdedigd worden beschouwd als de verdediging niet plaatsvindt door middel van een geschikt argumentatieschema dat correct is toegepast.”
(Van Eemeren & Snoeck Henkemans, 2011:120)

De drogreden van het hellend vlak komt altijd voor bij de negatieve variant van pragmatische argumentatie en ontstaat wanneer één van de kritische vragen horend bij pragmatische argumentatie niet naar tevredenheid wordt beantwoord. Er wordt onvoldoende beargumenteerd dat als men A toelaat, het onvermijdelijk zo zal zijn dat B, C, enzovoorts zal gebeuren, waarbij B en C foutief onwenselijk zijn. Bijvoorbeeld “Als we abortus legaliseren, dan staat de deur wijd open voor het ongestraft plegen van kindermoord”.²⁹

Sommige pragmatische argumenten in mijn corpus blijken lastig te beoordelen. Enerzijds omdat met de beoordeling aan de hand van kritische vragen een zekere mate van subjectiviteit gepaard gaat. De beoordeling kan namelijk verschillend uitpakken voor verschillende beoordelaars. Anderzijds omdat de vage bewoordingen een gefundeerde beoordeling in de weg staan. De pragmatische argumenten die voorkomen in mijn corpus kunnen resulteren in de drogreden van het hellend vlak. De discussiant streeft ernaar de drogreden van het hellend vlak te vermommen, en dus zijn publiek te misleiden, door de inzet van stilistische middelen. De discussiant creëert bijvoorbeeld gemeenschappelijkheid met zijn publiek of presenteert de gevolgen als onvermijdelijk. Wanneer een pragmatisch argument drogredelijk is, vloeit dit vaak voort uit de vage bewoordingen van de discussiant. Ik motiveer dit aan de hand van voorbeelden uit mijn corpus.

In mijn corpus ontspoort het hellend vlak vaak doordat de bewoordingen van de discussiant vaag zijn, bijvoorbeeld “het land wordt een hel”, zoals in onderstaand voorbeeld.

[T16] De massale stroom leidt tot culturele spanningen, maatschappelijk ongenoegen en politieke instabiliteit. Migranten met een hoge opleiding stoten Nederlandse academici het brood uit de mond. En kanslozen ondermijnen de markt voor ongeschoolden. Kortom: het land wordt een hel.
De Volkskrant, 9 oktober 2015

(1 Negatief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 Het land wordt een hel.

1.1.1 Want de massale stroom leidt tot culturele spanningen, maatschappelijk ongenoegen en politieke instabiliteit.

1.1.1.1a Want migranten met een hoge opleiding stoten Nederlandse academici het brood uit de mond.

1.1.1.1b En kanslozen ondermijnen de markt voor ongeschoolden.

(1.1' En dat is onwenselijk.)

---

²⁹ Voorbeeld ontleend aan Boudry & Braeckman, 2012:15.

De tweede kritische vraag horend bij pragmatische argumentatie (*Leidt datgene wat als oorzaak wordt genoemd inderdaad tot het genoemde (on)wenselijke gevolg?*) kan voor dit argument niet naar tevredenheid worden beantwoord, omdat de genoemde gevolgen vaag zijn. De discussiant omschrijft niet duidelijk genoeg wat hij verstaat onder “een hel”, “culturele spanningen”, “maatschappelijk ongenoegen” en “politieke instabiliteit”.

De discussiant kan de drogreden van het hellend vlak ‘vermommen’ door strategisch te manoeuvreren. Zo probeert de discussiant te verbergen dat hij de redelijkheid uit het oog verliest. Dit kan hij doen door zijn publiek ervan te overtuigen dat maatregel X inderdaad onvermijdelijk tot onwenselijk gevolg Y leidt en gevolg Y inderdaad onwenselijk is. Een manier om dit te doen is door te benadrukken dat het gepresenteerde gevolg specifiek onwenselijk is voor zijn publiek. Om te zorgen dat het publiek zich aangesproken voelt, tracht de discussiant gemeenschappelijkheid met zijn publiek te creëren, bijvoorbeeld door het gebruik van ‘inclusief we’, zoals in onderstaand voorbeeld uit mijn corpus.

[T28] Wanneer vluchtelingen in Nederland binnengelaten blijven worden en dus de instroom zo blijft doorgaan, zal Nederland in de huidige vorm niet meer bestaan. De Arabische lente is een Europese horrorwinter van jewelste. Dat kunnen wij echt niet aan als samenleving.

De Volkskrant, 29 oktober 2015

(1 Negatief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 [Wanneer vluchtelingen in Nederland binnengelaten blijven worden, zal Nederland in de huidige vorm niet meer bestaan.](#)

1.1.1a [Want de Arabische lente is een Europese horrorwinter van jewelste.](#)

1.1.1b [En dat kunnen wij echt niet aan als samenleving.](#)

In dit voorbeeld kan opnieuw de tweede kritische vraag horend bij pragmatische argumentatie (*Leidt datgene wat als oorzaak wordt genoemd inderdaad tot het genoemde (on)wenselijke gevolg?*) niet naar tevredenheid worden beantwoord, doordat onduidelijk is wat de genoemde onwenselijke gevolgen precies inhouden. De discussiant spreekt over “de huidige vorm” en de “Europese horrorwinter”. De discussiant streeft ernaar zijn onredelijke redeneerwijze te vermommen door het publiek verbonden te laten voelen met hem en zijn zienswijzen.

Een andere manier om strategisch te manoeuvreren met het hellend vlak is door de nadruk te leggen op de gruwelijkheid van het doemscenario dat wordt geschetst. Het onwenselijke gevolg dat niet per definitie hoeft op te treden wordt bijvoorbeeld door middel van overdrijving en bewoordingen als ‘onontkoombaar’, ‘onvermijdelijk’ en ‘onherroepelijk’ voorgesteld als rampzalig en vaststaand, zodat het publiek angst wordt ingeboezemd. Dit gebeurt ook in onderstaand argument uit mijn corpus.

[T46] Hij is bang dat het 'ieder voor zich' wordt, tussen landen, tussen mensen. Als de EU-lidstaten de verdragen negeren en niet meer solidair zijn, bijvoorbeeld bij de verdeling van vluchtelingen, dan is dat gevaarlijk. Want 'verdragen zijn de enige manier om elkaar te blijven verdragen' in Europa. Het alternatief is het gebruik van het machtsmiddel om elkaar de wil op te leggen. Dat kan leiden tot 'confrontatie'. Binnen de samenleving bestaat er het gevaar dat ze uiteenvalt in zuilen, langs lijnen van kennis, inkomen en achtergrond. Op straat, in de buurt, in de stad gaan we langs elkaar heen leven. We kunnen dan verzeild raken in het 'hobbesiaanse mensbeeld' van ieder voor zich en niemand voor ons allen.

De Volkskrant, 10 december 2015

(1 Negatief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 Want het wordt 'ieder voor zich' tussen landen.

1.1.1a Want als de EU-lidstaten de verdragen negeren en niet meer solidair zijn, bijvoorbeeld bij de verdeling van vluchtelingen, dan is dat gevaarlijk.

1.1.1a.1 Want 'verdragen zijn de enige manier om elkaar te blijven verdragen' in Europa.

1.1.1b En het alternatief, het gebruik van het machtsmiddel om elkaar de wil op te leggen, kan leiden tot 'confrontatie'.

1.2 Want we kunnen verzeild raken in het '[hobbesiaanse mensbeeld](#)' van ieder voor zich en niemand voor ons allen.

1.2.1 Want binnen de samenleving bestaat er het [gevaar](#) dat ze uiteenvalt in zuilen, langs lijnen van kennis, inkomen en achtergrond. Op straat, in de buurt, in de stad gaan [we langs elkaar heen leven](#).

(1.1 + 1.2' En dit zijn onwenselijke gevolgen.)

Het publiek wordt angst aangejaagd door te spreken over "hobbesiaans mensbeeld", "gevaar" en "langs elkaar heen leven". Ook hier maakt de discussiant gebruik van een 'inclusief we' om gemeenschappelijkheid te creëren met zijn publiek. Aan de ene kant is het hellend vlak dat hier geschetst wordt terecht: de vluchtelingencrisis en de Parijse aanslagen hebben inderdaad gezorgd voor spanningen en de andere gevolgen kunnen inderdaad werkelijkheid worden. Aan de andere kant is het geen vaststaand gegeven dat deze gevolgen op zullen treden en kan het hellend vlak hier dus als drogredenen worden gezien.

In onderstaand, laatste voorbeeld van een hellend vlak in mijn corpus jaagt de discussiant het publiek angst aan door te spreken over een "eerste dodelijke slachtoffer". Het hellend vlak zou hier terecht kunnen zijn, omdat er harde cijfers zijn over de incidenten nabij de kanaaltunnel. Echter is een dodelijk slachtoffer wellicht te overdreven gesteld.

[T51] Er is sprake van ondermijning van de openbare orde. Nabij de kanaaltunnel komen steeds meer incidenten voor van vrachtwagenchauffeurs die bedreigd worden, omdat de vluchtelingen mee willen reizen naar Engeland. Migranten worden steeds agressiever en onberekenbaarder. 'We kunnen toch niet wachten tot een chauffeur wordt gelynacht?' 'Het eerste dodelijke slachtoffer, is een kwestie van tijd als het zo doorgaat.'

De Volkskrant, 16 december 2015

(1 Negatief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 Er is sprake van ondermijning van de openbare orde.

1.1.1a Want nabij de kanaaltunnel komen steeds meer incidenten voor van vrachtwagenchauffeurs die bedreigd worden.

1.1.1a.1 Want de vluchtelingen willen meereizen naar Engeland.

1.1.1b En het eerste dodelijke slachtoffer is een kwestie van tijd als het zo doorgaat.

1.1.1b.1 Want migranten worden steeds agressiever en onberekenbaarder.

(1.1' En dit zijn onwenselijke gevolgen.)

5.2.2 Valse vergelijking

In de vergelijkingsargumenten die in mijn corpus voorkomen worden -voornamelijk door de voorstanders, maar ook door de tegenstanders van het binnenlaten van vluchtelingen- situaties uit de geschiedenis aangehaald waarin een soortgelijke gebeurtenis heeft plaatsgevonden, bijvoorbeeld een periode in de geschiedenis waarin Nederland ook veel asielzoekers naar binnen heeft gehaald. De kritische vragen die bij vergelijkingsargumentatie gesteld moeten worden zijn:

1. Zijn de vergeleken zaken wel vergelijkbaar?

2. Zijn er genoeg relevante overeenkomsten tussen de vergeleken zaken?

3. Zijn er geen relevante verschillen tussen de vergeleken zaken?

(Van Eemeren, Houtlosser & Snoeck Henkemans, 2005:174)

Wanneer de eerste twee vragen bevestigend en de laatste vraag ontkennend kan worden beantwoord, gaat de vergelijking op. De discussiant kan een drogreden van de valse vergelijking begaan wanneer hij noemenswaardige verschillen tussen twee situaties (opzettelijk) over het hoofd ziet. De kritische vragen horend bij vergelijkingsargumentatie zijn lastig te beantwoorden, doordat de beoordeling van de vergelijking voor verschillende beoordelaars uiteen kan lopen. Voor een aantal vergelijkingsargumenten uit mijn corpus beredeneer ik of de vergelijking wel of niet opgaat en er dus sprake is van een drogreden of niet.

De voorstanders van het binnenlaten van vluchtelingen dragen onderstaand argument aan, waarin de huidige vluchtelingen vergeleken worden met de ex-Joegoslavische vluchtelingen in de jaren '90. De vraag die centraal staat is of de twee groepen vluchtelingen wel vergelijkbaar zijn. Een overweging waarom de vergelijking wel opgaat, is dat het wederom om een grote groep vluchtelingen gaat. Een overweging waarom de vergelijking echter niet opgaat, is dat de huidige asielzoekers in asielzoekerscentra moeten worden opgevangen in tegenstelling tot de ex-Joegoslaven die toentertijd door familieleden -die in de jaren '60 en '70 als gastarbeider naar Nederland waren vertrokken- werden opgevangen. Daarnaast kon de integratie van de ex-Joegoslaven gemakkelijk verlopen dankzij

die banden met eerdere gastarbeiders.³⁰ In 5.1.1 is al geschreven over de formulering “vrij probleemloos”. Het kan zijn dat de discussiant niet te standvastig over wil komen, zodat hem niets kan worden verweten wanneer toch onvoorziene problemen optreden.

[V2] Een influx van mensen gaat gepaard met een groei aan welvaart. Immigranten pakken geen banen af, maar dragen juist bij aan de staatskas. De dappere, ondernemende jonge mensen die de Middellandse Zee oversteken zijn precies degenen die een land als Nederland nodig heeft. Europeanen zouden de toestroom dus moeten toejuichen of er in elk geval niet bezorgd over hoeven te zijn. De Syrische asielzoekers die nu het grootste deel van de instroom uitmaken, zouden grotendeels hoogopgeleid zijn en zo aan de slag kunnen in moeilijk vervulbare technische vacatures in het bedrijfsleven. Verhoogde immigratie zou een probaat middel zijn om de kosten van de vergrijzing op te vangen. Immigratie zou goed zijn voor de economische groei. De vorige grote golf oorlogsvluchtelingen, de ex-Joegoslaven, zou in de jaren negentig snel en goed geïntegreerd zijn in de Nederlandse samenleving. In vergelijking met de omvang van de Europese bevolking is het aantal asielzoekers gering en dus goed te absorberen. In vroeger eeuwen zouden veel grotere aantallen migranten vrij probleemloos zijn opgenomen door gastlanden.

De Volkskrant, 26 september 2015

(1 Positief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 Europeanen zouden de toestroom moeten toejuichen of er in elk geval niet bezorgd over hoeven te zijn.

1.1.1 Want immigratie zou goed zijn voor de economische groei.

1.1.1a Want een influx van mensen gaat gepaard met een groei aan welvaart.

1.1.1a.1 Want immigranten pakken geen banen af, maar dragen juist bij aan de staatskas.

(1.1.1a' En dit zijn positieve gevolgen.)

1.1.1b En verhoogde immigratie zou een probaat middel zijn om de kosten van de vergrijzing op te vangen.

1.2.1 Want het aantal asielzoekers is goed te absorberen.

1.2.1a Want de vorige grote golf oorlogsvluchtelingen, de ex-Joegoslaven, zou in de jaren negentig snel en goed geïntegreerd zijn in de Nederlandse samenleving.

1.2.1b En in vroeger eeuwen zouden veel grotere aantallen migranten vrij probleemloos zijn opgenomen door gastlanden.

(1.2.1a+b' En de huidige vluchtelingen zijn vergelijkbaar met de vluchtelingen toen.)

In onderstaand argument trekken de voorstanders van het binnenlaten van vluchtelingen opnieuw een vergelijking met de opvang van asielzoekers in het verleden. De kritische vragen horend bij vergelijkingsargumentatie kunnen niet naar tevredenheid worden beantwoord, omdat de discussiant onduidelijk is over de periode in het verleden waar hij op doelt. Hierdoor kan niet vastgesteld worden of de huidige situatie vergelijkbaar is met de bedoelde situatie in het verleden. Bij dit argument is het wederom de vaagheid die ervoor zorgt dat het argument lastig beoordeeld kan worden.

---

³⁰ Vijf eeuwen migratie – Vluchtelingen uit voormalig Joegoslavië – Eerste migratiegolf, 1990-1995. Op 19 december 2016 geraadpleegd via: <http://www.vijfeeuwenmigratie.nl/term/Vluchtelingen%20uit%20voormalig%20Joegoslavi%C3%AB/volledige-tekst>.

[V11] Nederland heeft in het verleden veel meer asielzoekers opgevangen, ook toen zijn er geen veiligheidsproblemen ontstaan. 'Het is niet onveiliger rondom een asielzoekerscentrum', zegt ook hoogleraar Godfried Engbersen, die hier in het verleden onderzoek naar deed, op de website van de NOS. De NOS sprak met 33 gemeenten die een groot asielzoekerscentrum op hun grondgebied hebben. Allemaal gaven ze aan dat er vooral bezorgdheid vooraf was, maar dat zich weinig tot geen incidenten hebben voorgedaan waarbij mensen van buiten het azc werden gedupeerd.

De Groene Amsterdammer, 21 oktober 2015

(1 Positief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 Het is niet onveiliger rondom een asielzoekerscentrum.

1.1.1 Want uit onderzoek onder 33 gemeenten blijkt dat zich weinig tot geen incidenten hebben voorgedaan waarbij mensen van buiten het azc werden gedupeerd.

1.1.2a Want in het verleden zijn geen veiligheidsproblemen ontstaan.

1.1.2b Want Nederland heeft in het verleden veel meer asielzoekers opgevangen.

(1.1b' En de huidige situatie is vergelijkbaar met de situatie in het verleden.)

Met behulp van het volgende argument betogen de voorstanders van het binnenlaten van vluchtelingen dat de vluchtelingencrisis tot meer verbondenheid binnen Europa zal leiden, omdat voorgaande crises ook een positief effect hebben geleverd. De vraag of de vluchtelingencrisis wel vergelijkbaar is met voorgaande crises kan zowel bevestigend als ontkennend beantwoord worden. De financiële crisis verschilt van de vluchtelingencrisis, bijvoorbeeld in het opzicht dat de financiële crisis lang een ver-van-mijn-bed-show bleef, terwijl de vluchtelingencrisis direct merkbaar is voor de burger. Daarnaast was de financiële crisis 'van eigen bodem' en dus makkelijker op te lossen dan de vluchtelingencrisis waarbij Europa geen greep heeft op de oorzaken (oorlog en geweld).³¹ Crum, hoogleraar Politicologie, stelt juist dat in tegenstelling tot de eurocrisis niet de burgers worden getroffen, maar de vluchtelingen. In overeenstemming hiermee zou de discussiant dus de drogreden van de valse vergelijking begaan. Wat voor een goede vergelijking spreekt is dat in beide crises de nationale regeringen niet tegemoet willen komen aan gemeenschappelijke Europese besluiten en dit in veel landen een heftig maatschappelijk debat tot gevolg heeft.³²

[V18] Vorige crises leidden vooral tot méér Europa. De recente crisisgeschiedenissen indachtig kan de vluchtelingencrisis wederom tot een sprong voorwaarts naar een verenigd Europa leiden.

De Volkskrant, 31 oktober 2015

(1 Positief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 De vluchtelingencrisis kan wederom tot een sprong voorwaarts naar een verenigd Europa leiden.

1.1.1 Want vorige crises leidden vooral tot méér Europa.

(1.1.1' En de vluchtelingencrisis is vergelijkbaar met vorige crises.)

³¹ 'Scheurt Europa door de toestroom van vluchtelingen?' *De Volkskrant*, 31 oktober 2015.

³² Crum, B. (2016). 'Een stapje terug: Europa, de euro- en de vluchtelingencrisis'. *Socialisme & Democratie*, 73 (1).

Het laatste vergelijkingsargument dat ik behandel, is een vergelijkingsargument dat de tegenstanders van het binnenlaten van vluchtelingen inbrengen. De discussiant, politicus Mark Rutte, trekt onterecht een vergelijking tussen de Europese Unie en het Romeinse Rijk. De vergelijking gaat niet op, omdat de migratietheorie niet de enige oorzaak vormde voor de val van het Romeinse Rijk en de overige oorzaken dus, onterecht, ongenoemd blijven. Daarnaast wordt door critici aangedragen dat de Europese Unie een rechtsgemeenschap is en het Romeinse Rijk niet.³³

[T48] Wat we hebben geleerd van het Romeinse Rijk, is dat rijken ten onder gaan als ze hun grenzen niet bewaken (Mark Rutte).

Elsevier, 12 december 2015)

(1 Negatief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 De grenzen van de EU moeten bewaakt worden.

1.1.1 Want rijken gaan ten onder als ze hun grenzen niet bewaken.

1.1.1.1 Want dat hebben we gezien bij het Romeinse Rijk.

(1.1.1' En de situatie van de Europese Unie is vergelijkbaar met die van het Romeinse Rijk.)

Aan de hand van een aantal vergelijkingsargumenten uit mijn corpus heb ik aangetoond hoe een overweging kan worden gemaakt tussen wat voor en wat tegen een goede vergelijking spreekt. Ook onder de vergelijkingsargumenten is vaagheid een veelvoorkomende onvolkomenheid die het moeilijk maakt een gefundeerde beoordeling tot stand te brengen.

5.3 Besluit

Op grond van dit hoofdstuk kan ik concluderen dat veel argumenten in mijn corpus algemeen van aard zijn. Deze vaagheid komt in elke categorie argumenten voor en is dus een overkoepelend probleem dat er allereerst voor zorgt dat in veel gevallen onduidelijk is wat de discussiant precies bedoelt, doordat terminologie en subargumenten niet worden gespecificeerd. Doordat de discussianten het op verschillende plekken nalaten om hun argumenten kracht bij te zetten met concrete feitelijkheden en cijfers en doordat zij aan bepaalde termen, zoals de christelijke moraal, hun eigen invulling geven, is het bovendien mogelijk dat vrijwel vergelijkbare argumenten worden gebruikt door zowel de voor- als tegenstanders.

In de discussiebijdragen in het vluchtelingendebat ontstaan bovendien verschillende ontsporingen van argumentatieschema's. Die ontsporingen van argumentatieschema's ontstaan wanneer de kritische vragen niet naar tevredenheid kunnen worden beantwoord. In veel gevallen kunnen die kritische vragen niet beantwoord worden, als gevolg van de vage formuleringen door de

---

³³ 'Waarom politici vaak vergelijkingen maken met 't Romeinse Rijk' *Elsevier*, 8 december 2015. Op 19 december 2016 geraadpleegd via: <http://www.elsevier.nl/buitenland/article/2015/12/waarom-politici-vaak-vergelijkingen-maken-met-t-romeinse-rijk-2730327W/>.

discussianten. De pragmatische argumenten die voorkomen in mijn corpus kunnen zodoende resulteren in de drogreden van het hellend vlak. Deze drogreden probeert de discussiant vaak te vermommen door gemeenschappelijkheid met zijn publiek te creëren of door de gevolgen als een vaststaande, noodlottige gebeurtenis te presenteren, bijvoorbeeld “Nederland zal in de huidige vorm niet meer bestaan” of “dat kunnen wij echt niet aan als samenleving”. De vergelijkingsargumenten kunnen op hun beurt uitmonden in een valse vergelijking. De discussiant ziet dan noemenswaardige verschillen tussen twee situaties (opzettelijk) over het hoofd.

De abstracte en slordige bewoordingen in het vluchtelingendebat kunnen leiden tot ontsporingen van argumentatieschema's. Bovendien gaat de beoordeling van argumenten gepaard met een zekere mate van subjectiviteit. Als beoordelaar is het daarom zaak om aan de hand van de kritische vragen af te wegen wat voor en tegen de redelijkheid van het argument spreekt. Deze vaagheid zorgt er tegelijkertijd echter voor dat het lastig is om het vluchtelingendebat te beoordelen in strikte termen van redelijkheid en onredelijkheid.

6 Conclusie en discussie

Het doel van dit onderzoek was het maken van een overzicht van de voor- en tegenargumenten in het vluchtelingendebat dat wordt gevoerd in de Nederlandse dag- en weekbladen, *De Volkskrant*, *De Telegraaf*, *Elsevier* en *De Groene Amsterdammer*, in de periode 26 september 2015 tot en met 26 december 2015. De aanleiding hiervoor was de meta-discussie waarin kritisch gekeken wordt naar de argumentatie in het vluchtelingendebat. In deze meta-discussie komen regelmatig beschuldigingen van drogredelijkheid in de discussie naar voren. De discussiebijdragen zouden bestaan uit ‘leugentjes om bestwil’, ‘verdraaide feiten’ en ‘vergelijkingen van appels met peren’. Deze meta-discussie richt zich dus op de mate van redelijkheid van de discussiebijdragen in het vluchtelingendebat, terwijl een duidelijk overzicht van de inhoudelijke argumenten in het debat ontbreekt. Dit overzicht heb ik gegeven in de vorm van een Argumentenkaart aan de hand waarvan voor de meest voorkomende argumentatietypen is bepaald welke drogredenen daadwerkelijk voorkomen.

Binnen het kader van de pragma-dialectiek is het van belang om de context waarin geargumenteed wordt in kaart te brengen om iets te kunnen zeggen over de argumentatieve activiteiten die zijn toegestaan. Een discussiant dient strategisch te manoeuvreren tussen het retorische en het dialectische doel. Wanneer de discussiant de redelijkheid uit het oog verliest, kan het zijn dat zijn strategische manoeuvre ontspoord. In hoofdstuk 2 heb ik van het probleemoplossend domein en het doel delibereren, via het actietype publiek debat in de massamedia ingezoomd op het concrete *speech event* vluchtelingendebat in de dag- en weekbladen van 26 september 2015 tot en met 26 december 2015.

In hoofdstuk 3 reik ik enkele recente inzichten aan over hoe ingewikkelde discussies of publieke debatten in kaart kunnen worden gebracht. Fogelin introduceerde in 1985 zijn idee van *deep disagreement*: een discussie waarin het de discussianten ontbreekt aan gedeelde overtuigingen. Voortbordurend op Fogelins theorie presenteerden Aakhus en Lewinski (2011) hun ideeën over *polylogical analysis*. Volgens hen is de pragma-dialectiek niet toereikend om dergelijke ingewikkelde discussies te analyseren, omdat een meningsverschil lang niet altijd beperkt is tot een meningsverschil tussen twee partijen. De polylogische analyse brengt niet alleen de argumenten in kaart, maar is ook geïnteresseerd in de functies van de argumenten en de posities en belangen van betrokken personen.

Ondanks dat het vluchtelingendebat als een polyloog kan worden bestempeld, heb ik in mijn onderzoek gebruik gemaakt van de pragma-dialectische analysemethode, omdat het doel van mijn onderzoek verschilt van het doel van de polylogische aanpak. Bovendien zetten Aakhus en Lewinski geen duidelijke methode uiteen hoe je een polylogische discussie in de praktijk analyseert. Een aspect uit de inzichten van Aakhus en Lewinski dat ik wel gebruik voor mijn onderzoek is het nemen van de open kwestie als uitgangspunt, geïntroduceerd door een ‘w-vraag’: ‘Wat zijn de argumenten voor en tegen het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland?’. Ten eerste om een zo groot mogelijke verscheidenheid aan relevante, representatieve argumenten van de voor- en tegenstanders te geven.

Daarnaast is dit de manier waarop een deliberatie over het algemeen aanvangt. De pragma-dialectische analyse vul ik aan met de werkwijze en inzichten van de Argumentenfabriek (2010). Hun zogenaamde Argumentenkaart begint met het stellen van een open vraag en het bepalen vanuit welk perspectief de Argumentenkaart wordt gemaakt. De Argumentenfabriek baseert zich grotendeels op de pragma-dialectische analysemethode. De pragma-dialectische analysemethode, aangevuld met de inzichten van de Argumentenfabriek, stelt mij in staat de argumenten in het vluchtelingendebat inzichtelijk te maken, te ordenen en te beoordelen.

Hoe ik het corpus voor mijn onderzoek heb samengesteld en hoe ik de argumenten in verschillende categorieën heb onderverdeeld, komt aan de orde in hoofdstuk 4. De onderzoeksobjecten voor dit onderzoek zijn de Nederlandse dagbladen *De Volkskrant* en *De Telegraaf* en opiniebladen *Elsevier* en *De Groene Amsterdammer*. Mijn corpus beslaat de periode van zaterdag 26 september 2015 tot en met zaterdag 26 december 2015, omdat vanaf het moment dat de Europese Unie besloot om vluchtelingen te herverdelen over Europa (26 september 2015), de discussie in de Nederlandse media heftiger werd. De artikelen voor het onderzoek zijn geselecteerd uit de online krantendatabase *LexisNexis Academic*. Er is gezocht op de trefwoorden ‘vluchteling’, ‘asiel’, ‘immigratie’ en ‘migrant’. De uiteindelijke omvang van mijn corpus kwam op 240 artikelen. De 90 argumentatieve fragmenten die voorkomen in de 240 artikelen van mijn corpus heb ik over acht categorieën verdeeld: Economie, Ethiek, Juridisch, Draagkracht, Onderwijs, Veiligheid, Toekomst Europese Unie en Nederlandse cultuur & identiteit.

Op basis van de resultaten van de uitgevoerde analyses kan geconcludeerd worden dat vaagheid een alomtegenwoordig probleem is in de argumentatie in het vluchtelingendebat. Het is in veel gevallen onduidelijk wat de discussiant precies bedoelt, doordat terminologie en subargumenten niet worden gespecificeerd. Naast onduidelijkheid in de argumentatie brengen de vage formuleringen in de discussiebijdragen met zich mee dat bepaalde tegengestelde argumenten thematisch, dus inhoudelijk gezien, gerelateerd zijn. Uit de inventarisatie van de argumenten in mijn corpus blijkt bovendien dat de argumentatietypen die het meest voorkomen in mijn corpus pragmatische en vergelijkingsargumenten zijn. De mogelijke ontsprongen van deze argumentatieschema's ontstaan wanneer de kritische vragen niet naar tevredenheid kunnen worden beantwoord. In veel gevallen kunnen die kritische vragen niet beantwoord worden, als gevolg van de vage formuleringen door de discussianten. De pragmatische argumenten kunnen resulteren in de drogreden van het hellend vlak. Een discussiant begaat de drogreden van het hellend vlak wanneer de discussiant ten onrechte suggereert dat iets van kwaad tot erger zal leiden. Deze drogreden probeert de discussiant in mijn corpus te vermommen door gemeenschappelijkheid met zijn publiek te creëren of door de gevolgen als een vaststaande, noodlottige gebeurtenis te presenteren. De vergelijkingsargumenten kunnen uitmonden in een valse vergelijking. De discussiant ziet noemenswaardige verschillen tussen twee situaties dan (opzettelijk) over het hoofd.

De abstracte en slordige argumentatie zorgt ervoor dat het lastig is om het vluchtelingendebat te beoordelen in strikte termen van redelijkheid en onredelijkheid. De vaagheid in de argumentatie in het vluchtelingendebat kan wel degelijk leiden tot ontsporingen van argumentatieschema's. De beschuldigingen van de meta-discussianten, dat het vluchtelingendebat uit 'leugentjes om bestwil, 'verdraaide feiten' en 'vergelijkingen van appels met peren' bestaat, worden echter te ongenueanceerd naar voren gebracht. Ten eerste gaat de beoordeling van argumenten gepaard met een zekere mate van subjectiviteit. Bovendien is moeilijk vast te stellen wat een verdraaid feit, dan wel een leugentje om bestwil voor een gemiddelde beoordelaar of discussiant is. Van valse vergelijkingen, 'vergelijkingen van appels met peren', ben ik in mijn corpus inderdaad een aantal voorbeelden tegengekomen. Maar het meest interessante wat in dit onderzoek naar de argumentatie in het vluchtelingendebat naar voren is gekomen, is dat vaagheid een alomtegenwoordig probleem vormt dat het lastig maakt om een dergelijke complexe discussie gedegen te beoordelen.

Op basis van de geschetste context en conventies, had ik een aantal verwachtingen. Ik verwachtte dat de discussianten niet heel polemisch argumenteren, maar concessies doen, omdat het een coöperatief proces is en ze uiteindelijk tot een oplossing willen zien te komen. De conclusies die aan dit onderzoek verbonden worden, kunnen niet zonder meer van het publiek debat in de Nederlandse dag- en weekbladen doorgetrokken worden naar bijvoorbeeld het publiek debat in de moderne massamedia. Het zou kunnen zijn dat het probleem omtrent vaagheid van ondergeschikt belang is in het publiek debat in de moderne massamedia, omdat de discussianten op dit platform hun mening directer onder woorden brengen.

In dit onderzoek heb ik mij beperkt tot de prototypische argumenten pragmatische en vergelijkingsargumenten. De beoordeling van andere argumentatietypen in het vluchtelingendebat vormt een interessante kwestie voor vervolgonderzoek. Bovendien kunnen de onderzoeksresultaten in de toekomst wellicht ondersteund worden met behulp van kwantitatieve gegevens. Een andere suggestie voor verder onderzoek is een onderzoek naar het vluchtelingendebat vanuit het perspectief van de polylogische analyse. Alvorens dit te kunnen verwezenlijken, zal de werkwijze van Aakhus en Lewinski duidelijk uiteengezet moeten worden. Ook de strategische functie van andere presentatiemiddelen, zoals de containermetafoor, kan nog verder uitgediept worden.

Literatuurlijst

- Aakhus, M., & M. Lewinski (2011). 'Argument analysis in large-scale deliberation'. In: E. Feteris, B. Garssen & A.F.S. Henkemans (red.), *Keeping in touch with pragma-dialectics: In honor of Frans H. van Eemeren*. Amsterdam: John Benjamins, 165-183.
- Aakhus, M. & M. Lewinski (2013). 'Argumentative Polylogues in a Dialectical Framework: A Methodological Inquiry'. *Argumentation*, 28, 161-185.
- Aakhus, M. & M. Lewinski (2014). 'Toward Polylogical Analysis Of Argumentation: Disagreement Space In The Public Controversy About Fracking'. *Rozenberg Quarterly The Magazine*. Op 15 mei 2016 geraadpleegd via: <http://rozenbergquarterly.com/issa-proceedings-2014-toward-polylogical-analysis-of-argumentation-disagreement-space-in-the-public-controversy-about-fracking/>
- Aakhus, M. & M. Lewinski (2016). 'Advancing Polylogical Analysis of Large-Scale Argumentation: Disagreement Management in the Fracking Controversy'. *Argumentation*, 30, 1-29.
- Bakker, P. & O. Scholten (2011). *Communicatiekaart van Nederland. Overzicht van media en communicatie* (8^e druk). Alphen aan den Rijn: Kluwer bv.
- Best, J. (2011). 'If this goes on...: The Rhetorical Construction of Future Problems'. In: T. Van Haaften, H. Jansen, J. de Jong & W. Koetsenruijter (red.), *Bending Opinion. Essays on Persuasion in the Public Domain*. Leiden: Leiden University Press, 203-218.
- Boers, M. (2016). *A controversy on moral judgment. Fifteen historian-reviewers in the controversy on Hannah Arendt's Book Eichmann in Jerusalem in the US, West-Germany and France, 1963-1967. A historical and a pragma-dialectical perspective*. Dissertatie Universiteit van Amsterdam.
- Boudry, M. & J. Braeckman (2012). 'Kritisch denken: de ethische dimensie.' In: S. Hertman (red.), *Grenzen aan de ethiek? Jaarboek Studium Generale Hogeschool Gent*.
- Charteris-Black, J. (2006). Britain as a container: immigration metaphors in the 2005 election campaign. *Discourse & Society*, 17 (5), 563-581.
- De Groene Amsterdammer (2016). *Historie*. Op 27 november 2016 geraadpleegd via: <http://www.groene.nl/pagina/historie>

- Echabe, A.E. & J.L.G. Castro (1993). 'Social knowledge, identities and social practices'. *Papers on Social Representations*, 2, 117-125.
- Eemeren, F.H., van (2010). *Strategic Maneuvering in Argumentative Discourse: Extending the pragma-dialectical analysis of argumentation*. Amsterdam: John Benjamins.
- Eemeren, F.H., van (2011). *In alle redelijkheid. Rede gehouden ter gelegenheid van zijn afscheid als hoogleraar taalbeheersing, argumentatietheorie en retorica aan de Universiteit van Amsterdam*. Amsterdam: Sic Sat, 7-25.
- Eemeren, F.H., van & B. Garssen (2014). 'Analogie-argumentatie in stereotiepe argumentatieve patronen'. *Tijdschrift voor Taalbeheersing*, 36 (1), 31-50.
- Eemeren, F.H., van & R. Grootendorst (1997a). 'Het analyseren en beoordelen van een betoog'. In: F.H. van Eemeren & R. Grootendorst (red.), *Studies over argumentatie*. Amsterdam: Uitgeverij Boom, 235-264.
- Eemeren, F.H., van & R. Grootendorst (1997b). 'Ontwikkelingen in de argumentatietheorie'. In: F.H. van Eemeren & R. Grootendorst (red.), *Studies over argumentatie*. Amsterdam: Uitgeverij Boom, 11-30.
- Eemeren, F.H., van & R. Grootendorst (2000). *Kritische discussie*. Amsterdam: Uitgeverij Boom.
- Eemeren, F.H., van & R. Grootendorst (2002). *Dat heeft u mij niet horen zeggen*. Amsterdam: Rozenberg Publishers.
- Eemeren, F.H., van, R. Grootendorst & A.F. Snoeck-Henkemans (1997). *Handboek argumentatietheorie*. Groningen: Martinus Nijhoff.
- Eemeren, F.H., van & P. Houtlosser (2002). 'Strategisch manoeuvreren in argumentatieve teksten'. In: F.H. van Eemeren & C. Jansen (red.), *Tussenstand. 25 jaar Tijdschrift voor Taalbeheersing*. Assen: Koninklijke van Gorcum, 53-66.
- Eemeren, F.H., van & P. Houtlosser (2005). 'Theoretical Construction and Argumentative Reality: An Analytic Model of Critical Discussion and Conventionalised Types of Argumentative Activity'. *Ossa Conference Archive*, paper 9, 75-84.

- Eemeren, F.H., van & P. Houtlosser (2006a). 'Strategic Maneuvering: A Synthetic Recapitulation.' *Argumentation*, 20, 381-392.
- Eemeren, F.H., van & P. Houtlosser (2006b). 'Strategisch manoeuvreren, het model van een kritische discussie en conventionele actietypen.' *Tijdschrift voor Taalbeheersing*, 28 (1), 1-14.
- Eemeren, F.H., van, P. Houtlosser & A.F. Snoeck Henkemans (2005). *Argumentatieve indicatoren in het Nederlands: een pragma-dialectische studie*. Amsterdam: Rozenberg.
- Eemeren, F.H., van & A.F. Snoeck Henkemans (2011). *Argumentatie. Inleiding in het identificeren van meningsverschillen en het analyseren, beoordelen en houden van betogen*. Groningen: Noordhoff Uitgevers bv.
- Elsevier, 2016. *Over Elsevier*. Op 27 november 2016 geraadpleegd via: <http://www.elsevier.nl/over-elsevier/>
- Fogelin, R.J. (1985). The logic of deep disagreements. *Informal Logic*, 7 (1), 3-11.
- Garssen, B.J. (1997). *Argumentatieschema's in pragma-dialectisch perspectief. Een theoretisch en empirisch onderzoek*. Amsterdam: IFOTT.
- Gilbert, M.A. (1997). 'Prolegomenon to a Pragmatics of Emotion'. *OSSA Conference Archive*. University of Windsor.
- Ihnen Jory, C. (2016). 'Negotiation and Deliberation: Grasping the Difference'. *Argumentation*, 30, 145-165.
- Kok, E.M., J.C. Meyer, H. Prakken & G.A.W. Vreeswijk (2010). 'A Formal Argumentation Framework for Deliberation Dialogues'. In: P. McBurney, I. Rahwan & S. Parsons (red.), *Argumentation in Multi-Agent Systems. 7th International Workshop, ArgMAS 2010*, 31-48.
- Kraaijeveld, K. & S. Weusten (2010). *Helder denken. De routeplanner voor je brein*. Utrecht: Kosmos Uitgevers.
- Kussendrager, N. & D. van der Lugt (2007). *Basisboek journalistiek. Achtergronden, genres en vaardigheden*. Groningen: Noordhoff Uitgevers.

- Lewinski, M. (2010). *Internet political discussion forums as an argumentative activity type: A pragma-dialectical analysis of online forms of strategic manoeuvring in reacting critically*. Dissertatie Amsterdam School for Cultural Analysis.
- Lewinski, M. (2013). 'Polylogical fallacies: Are there any?'. *Virtues of argumentation. Proceedings of the 10th international conference of the ontario society for the study of argumentation (OSSA)*, 22–26.
- Lewinski, M. (2014). 'Argumentative Polylogues: beyond dialectical understanding of fallacies'. *Studies in logic, grammar and rhetoric*, 36 (49), 193-218.
- Lewinski, M. & M. Aakhus (2014). 'Argumentative Polylogues in a Dialectical Framework: A Methodological Inquiry'. *Argumentation*, 28, 161-185.
- Makau, J.M. & D.L. Marty (2001). *Cooperative Argumentation. A Model for Deliberative Community*. Illinois: Waveland Press.
- McBurney, P., D. Hitchcock & S. Parsons (2007). 'The Eightfold Way of Deliberation Dialogue'. *International Journal of Intelligent Systems*, 22, 95-132.
- McQuail, D. (2012). *McQuail's Mass Communication Theory*. 6th edition. USA: Sage.
- Neiman, S. (2009). *Ethiek gaat vooraf aan politiek. Albert de Booij in gesprek met Susan Neiman*. Op 31 juli 2016 geraadpleegd via:
http://www.albertdebooij.nl/files/susan_neiman_magazine_najaar_2009_8a69563d.pdf
- Perelman, C. & L. Olbrechts-Tyteca (1969). *The New Rhetoric: A Treatise on Argumentation*. University of Notre Dame Press.
- Poppel, L., van (2016). 'De strategische functie van varianten van pragmatische argumentatie in gezondheidsbrochures'. *Tijdschrift voor Taalbeheersing*, 32 (3), 214-227.
- Pröpper, I.M.A.M. & K. van Kersbergen (1995). 'De teloorgang van het publieke debat?'. In: I.M.A.M. Pröpper & K. van Kersbergen (red.), *Publiek debat en democratie*. Den Haag: Sdu Uitgevers, 1- 12.

Raad voor Maatschappelijke Ontwikkeling (2011). *De nieuwe regels van het spel. Internet en publiek debat*. Den Haag.

Šorm, E. (2010). 'Argumentkwaliteit loont.' *Tekstblad*, 2. Op 23 augustus 2016 geraadpleegd via: <http://tekstblad.nl/artikel/argumentkwaliteit-loont>

Tannen, D. (1998). *The Argument Culture: moving from debate to dialogue*. New York/Toronto: Random House.

Tindale, C. (2007). *Fallacies and Argument Appraisal. Critical reasoning and argumentation*. Cambridge: Cambridge University Press.

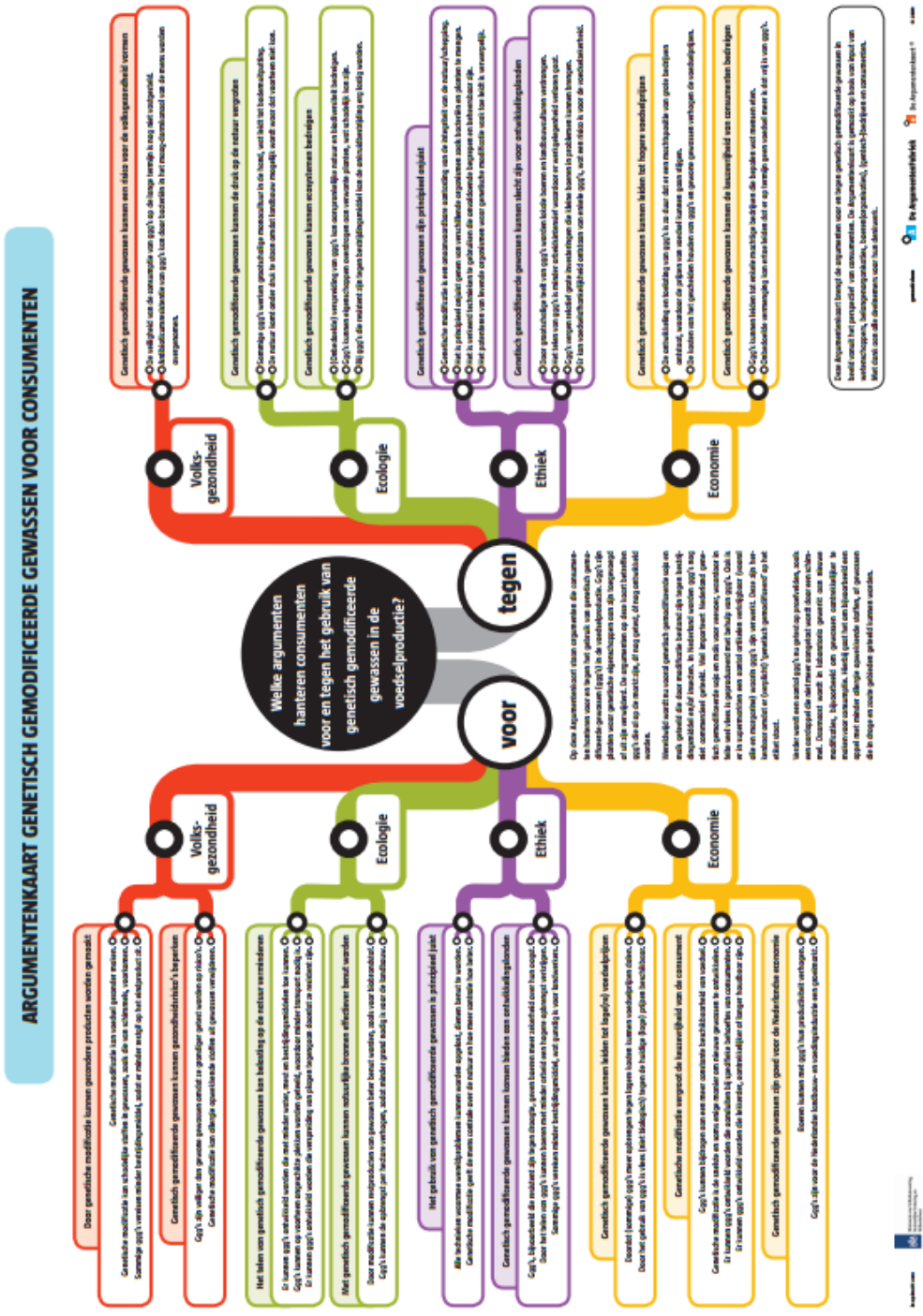
Vluchtelingenwerk Nederland (2016). 'Wat houdt het Vluchtelingenverdrag in?' Op 19 november 2016 geraadpleegd via: <https://www.vluchtelingenwerk.nl/feiten-cijfers/procedures-wetten-beleid/vluchtelingenverdrag>

Walton, D. (1992). 'Types of Dialogue, Dialectical Shifts and Fallacies'. In: F.H. van Eemeren, R. Grootendorst, J.A. Blair & C.A. Willards (red.), *Argumentation Illuminated*. Amsterdam: Sic Sat, 133-147.

Walton, D. (2006). 'How to make and defend a proposal in a deliberation dialogue'. *Artificial Intelligence and Law*, 14, 177-239.

Walton, D. (2007). *Media Argumentation: dialectic, persuasion, and rhetoric*. Cambridge: Cambridge University Press.

Bijlage 1 Voorbeeld Argumentenkaart

Bijlage 2 De argumenten verdeeld³⁴

Economie: Schatkist & algemeen Arbeidsmarkt & sociale zekerheid Woningmarkt
Ethiek
Juridisch
Draagkracht
Onderwijs
Veiligheid
Toekomst Europese Unie
Nederlandse cultuur & identiteit

Argumenten voor:

[V1] De vraag hoeveel de asielzoeker-immigranten Nederland gaan kosten, ook op lange termijn, is in veler ogen onethisch, omdat de opvang als een humanitaire plicht wordt beschouwd.

De Volkskrant, 26 september 2015

(1 Positief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 De vraag hoeveel de asielzoeker-immigranten Nederland gaan kosten, ook op lange termijn, is in veler ogen onethisch.

1.1.1 Want de opvang wordt als een humanitaire plicht beschouwd.

[V2] Een influx van mensen gaat gepaard met een groei aan welvaart. Immigranten pakken geen banen af, maar dragen juist bij aan de staatskas. De dappere, ondernemende jonge mensen die de Middellandse Zee oversteken zijn precies degenen die een land als Nederland nodig heeft. Europeanen zouden de toestroom dus moeten toejuichen of er in elk geval niet bezorgd over hoeven te zijn. De Syrische asielzoekers die nu het grootste deel van de instroom uitmaken, zouden grotendeels hoogopgeleid zijn en zo aan de slag kunnen in moeilijk vervulbare technische vacatures in het bedrijfsleven. Verhoogde immigratie zou een probaat middel zijn om de kosten van de vergrijzing op te vangen. Immigratie zou goed zijn voor de economische groei. De vorige grote golf oorlogsvluchtelingen, de ex-Joegoslaven, zou in de jaren negentig snel en goed geïntegreerd zijn in de Nederlandse samenleving. In vergelijking met de omvang van de Europese bevolking is het aantal asielzoekers gering en dus goed te absorberen. In vroeger eeuwen zouden veel grotere aantallen migranten vrij probleemloos zijn opgenomen door gastlanden.

De Volkskrant, 26 september 2015

---

³⁴ De kleuren van de categorieën argumenten worden aangehouden zodat duidelijk is onder welke categorie in de Argumentenkaart het betreffende argument valt. De argumenten staan in chronologische volgorde, zodat ze voor de lezer makkelijker terug te vinden zijn.

(1 Positief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 Europeanen zouden de toestroom moeten toejuichen of er in elk geval niet bezorgd over hoeven te zijn.

1.1.1 Want immigratie zou goed zijn voor de economische groei.

1.1.1a Want een influx van mensen gaat gepaard met een groei aan welvaart.

1.1.1a.1 Want immigranten pakken geen banen af, maar dragen juist bij aan de staatskas.

(1.1.1a' En dit zijn positieve gevolgen.)

1.1.1b En verhoogde immigratie zou een probaat middel zijn om de kosten van de vergrijzing op te vangen.

1.2.1 Want het aantal asielzoekers is goed te absorberen.

1.2.1a Want de vorige grote golf oorlogsvluchtelingen, de ex-Joegoslaven, zou in de jaren negentig snel en goed geïntegreerd zijn in de Nederlandse samenleving.

1.2.1b En in vroeger eeuwen zouden veel grotere aantallen migranten vrij probleemloos zijn opgenomen door gastlanden.

(1.2.1a+b' En de huidige vluchtelingen zijn vergelijkbaar met de vluchtelingen toen.)

[V3] Zie deze migratiegolf ook als kans: om korte metten te maken met een zieke gedoogcultuur en de bewuste of sluipende uitlevering van humanitaire waarden aan gewelddadige fundamentalisten. Staatssecretaris Dijkhoff zou meer daadkracht en ambitie moeten tonen. Zo kan Nederland behalve iets voor de echte vluchteling ook iets doen voor zichzelf.

De Telegraaf, 2 oktober 2015

(1 Positief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 De migratiegolf moet als kans worden gezien.

1.1.1 Want Nederland kan behalve voor de echte vluchteling ook iets doen voor zichzelf.

1.1.1.1 Want er kan korte metten gemaakt worden met een zieke gedoogcultuur en de bewuste of sluipende uitlevering van humanitaire waarden aan gewelddadige fundamentalisten.

[V4] Misdaad onder asielzoekers wordt overschat; er is behoefte om incidenten op te blazen of groter te maken.

De Volkskrant, 3 oktober 2015

(1 Positief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 Misdaad onder asielzoekers wordt overschat.

1.1.1 Want er is behoefte om incidenten op te blazen of groter te maken.

[V5] De criminaliteit die voorkomt onder asielzoekers is vooral kruimelwerk. Opvallend was dat Groningse slachtoffers van incidenten sneller aangifte deden tegen asielzoekers (75 procent) dan wanneer de verdachte een autochtoon is (54 procent). Dat zou komen doordat asielzoekers agressiever reageren en conflicten daarmee sneller escaleren. Wat er nu in en om azc's gebeurt, is onmiddellijk nieuws.

De Volkskrant, 3 oktober 2015

(1 Positief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 De criminaliteit onder asielzoekers is vooral kruimelwerk.

1.1.1a Want wat er nu in azc's gebeurt, is onmiddellijk nieuws.

1.1.1b En opvallend was dat Groningse slachtoffers van incidenten sneller aangifte deden tegen asielzoekers (75 procent) dan wanneer de verdachte een autochtoon is (54 procent).

1.1.1b.1 Want conflicten escaleren sneller.

1.1.1b.1.1 Want asielzoekers reageren agressiever.

[V6] Als de migrantenstroom goed wordt aangepakt, biedt die een unieke kans. Hardwerkende en vruchtbare migranten kunnen de vergrijzende westerse verzorgingsstaat veiligstellen. Ze betalen meer aan belastingen dan zij aan uitkeringen krijgen, zo is tot nu toe bewezen. Dankzij het zogenoemde multipliereffect (de kapper en snackbarhouder kunnen met het ontvangen geld een villa neerzetten die bouwvakkers weer inkomen geeft, etc.) is het een economische boost van jewelste.

De Volkskrant, 9 oktober 2015

(1 Positief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 De migrantenstroom biedt een unieke kans.

1.1.1a Want hardwerkende en vruchtbare migranten kunnen de vergrijzende westerse verzorgingsstaat veiligstellen.

1.1.1a.1 Want ze betalen meer aan belastingen dan zij aan uitkeringen krijgen.

1.1.1b En het multipliereffect is een economische boost van jewelste.

[V7] Identiteit is het gevolg van gedeelde ervaring. Samen bang zijn, samen schreeuwen, samen hakenkruizen verkeerd om op de gevels kalken. Hoe groter de gevaren, hoe meer problemen, des te sterker onze identiteit.

De Volkskrant, 10 oktober 2015

(1 Positief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 Hoe groter de gevaren, hoe meer problemen, des te sterker onze identiteit.

1.1.1 Want samen bang zijn, samen schreeuwen, samen hakenkruizen verkeerd om op de gevels kalken.

1.1.1.1 Want identiteit is het gevolg van gedeelde ervaring.

[V8] De bank vertelt zijn klanten dat de asielstroom volgend jaar meteen al bijdraagt aan economische groei in het eurogebied van 0,2 tot 0,3 procent dat jaar. Op de langere termijn zouden de nieuwe inreizigers helemaal voordelig zijn, omdat zij jonger zijn dan de gemiddeld vergrijzende bevolking. Dat gegeven zou de euro-economie de komende jaren verder opjagen.

Elsevier, 17 oktober 2015

(1 Positief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 De euro-economie wordt de komende jaren verder opgejaagd.

1.1.1a Want de asielstroom draagt volgend jaar meteen al bij aan economische groei in het eurogebied van 0,2 tot 0,3 procent dat jaar.

1.1.1b En de nieuwe inreizigers zijn voordelig op de lange termijn.

1.1.1b.1 Want zij zijn jonger dan de gemiddelde vergrijzende bevolking.

[V9] Aankoop van die tienduizend woningen zou goed zijn voor de woningmarkt. Standaard geldt dat de aankoop van één woning in een lage prijsklasse nog eens zeven nieuwe aankopen tot gevolg heeft vanwege doorstromingen. Verhuizingen zijn goed voor de economie, ook omdat de mobiliteit van de mensen hierdoor toeneemt. Daarnaast leveren zeven verhuizingen de staat forse bedragen aan BTW en overdrachtsbelasting op.

De Volkskrant, 21 oktober 2015

(1 Positief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 Aankoop van tienduizend woningen is goed voor de economie.

1.1.1 Want verhuizingen leveren de staat forse bedragen aan BTW en overdrachtsbelasting op.

1.1.1.1 Want standaard geldt dat de aankoop van één woning in een lage prijsklasse nog eens zeven nieuwe aankopen tot gevolg heeft vanwege doorstromingen.

1.1.2 Want de mobiliteit van mensen neemt hierdoor toe.

(1.1' En dit zijn positieve gevolgen.)

[V10] Het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland biedt voordelen voor bouwbedrijven. De sector die de afgelopen jaren in zwaar weer verkeerde, verwacht de komende jaren flink te verdienen dankzij de nieuwkomers.

De Volkskrant, 21 oktober 2015

(1 Positief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 Het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland biedt voordelen voor bouwbedrijven.

1.1.1 Want de bouwbedrijven verwachten de komende jaren flink te verdienen dankzij de nieuwkomers.

[V11] Nederland heeft in het verleden veel meer asielzoekers opgevangen, ook toen zijn er geen veiligheidsproblemen ontstaan. 'Het is niet onveiliger rondom een asielzoekerscentrum', zegt ook hoogleraar Godfried Engbersen, die hier in het verleden onderzoek naar deed, op de website van de NOS. De NOS sprak met 33 gemeenten die een groot asielzoekerscentrum op hun grondgebied hebben. Allemaal gaven ze aan dat er vooral bezorgdheid vooraf was, maar dat zich weinig tot geen incidenten hebben voorgedaan waarbij mensen van buiten het azc werden gedupeerd.

De Groene Amsterdammer, 21 oktober 2015

(1 Positief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 Het is niet onveiliger rondom een asielzoekerscentrum.

1.1.1 Want uit onderzoek onder 33 gemeenten blijkt dat zich weinig tot geen incidenten hebben voorgedaan waarbij mensen van buiten het azc werden gedupeerd.

1.1.2a Want in het verleden zijn geen veiligheidsproblemen ontstaan.

1.1.2b Want Nederland heeft in het verleden veel meer asielzoekers opgevangen.

(1.1b' En de huidige situatie is vergelijkbaar met de situatie in het verleden.)

[V12] Ze zijn niet van IS, ze zijn juist slachtoffer van IS. Niet elke vluchteling komt hier als verkrachter, niet elke vluchteling pleegt een overval.

De Groene Amsterdammer, 21 oktober 2015

(1 Positief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 Niet elke vluchteling komt hier als verkrachter, niet elke vluchteling pleegt een overval.

1.1.1 Want ze zijn niet van IS, ze zijn juist slachtoffer van IS.

[V13] We kunnen de stroom vluchtelingen naar Nederland aan. Het hoogste aantal asielzoekers dat we tot nu toe per maand hadden was in 1998, ruim vijfduizend. Nu praten we over twaalf-, dertienduizend per maand . Maar we zijn twintig jaar verder. We kunnen meer aan. We kunnen dit dus aan.

De Volkskrant, 24 oktober 2015

(1 Positief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 We kunnen de stroom vluchtelingen naar Nederland aan.

1.1.1a Want in 1998 konden we al ruim vijfduizend asielzoekers per maand aan.

1.1.1b En we kunnen meer aan dan twintig jaar geleden.

[V14] Ze moeten allemaal worden toegelaten, het zijn mensen, je zorgen maken over de hoeveelheid is een schande. Een land als Nederland moet altijd bereid zijn om mensen in nood op te vangen. En zal dat ook doen.

De Volkskrant, 24 oktober 2015

(1 Positief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 Alle vluchtelingen moeten worden toegelaten.

1.1.1a Want het zijn mensen.

1.1.1b En je zorgen maken over de hoeveelheid is een schande.

1.1.2 Want een land als Nederland moet altijd bereid zijn om mensen in nood op te vangen.

[V15] Mensen die vluchten uit oorlogsgebied moet je helpen, en daar passen geen kille sommen bij. We moeten vluchtelingen behandelen zoals we zelf behandeld zouden willen worden.

De Volkskrant, 24 oktober 2015

(1 Positief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 Mensen die vluchten uit oorlogsgebied moet je helpen.

1.1.1 Want we moeten vluchtelingen behandelen zoals we zelf behandeld zouden willen worden.

[V16] De erkenning van de ander als subject in zijn of haar waardigheid duldt geen uitsluiting. Menselijke waardigheid, hoe cultureel verschillend ook, is universeel.

De Groene Amsterdammer, 28 oktober 2015

(1 Positief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 De erkenning van de ander als subject in zijn of haar waardigheid duldt geen uitsluiting.

1.1.1 Want menselijke waardigheid, hoe cultureel verschillend ook, is universeel.

[V17] Mensen die vluchten vanuit oorlogsgebieden verdienen een goede opvang tot ze weer terug kunnen keren naar hun eigen land. Alle veilige landen, in Europa en elders, moeten hun hoofd en hart openen voor deze vluchtelingen. Iedereen kan in dit soort vreselijke omstandigheden terecht komen. Hoe zou je dan behandeld willen worden door bewoners van gebieden waar wel vrede is?

De Telegraaf, 30 oktober 2015

(1 Positief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 Alle veilige landen, in Europa en elders, moeten hun hoofd en hart openen voor deze vluchtelingen.

1.1.1 Want mensen die vluchten vanuit oorlogsgebieden verdienen een goede opvang tot ze weer terug kunnen keren naar hun eigen land.

1.1.2 Want iedereen kan in dit soort vreselijke omstandigheden terechtkomen.

1.1.2' En hoe zou je dan behandeld willen worden door bewoners van gebieden waar wel vrede is?

[V18] Vorige crises leidden vooral tot méér Europa. De recente crisisgeschiedenissen indachtig kan de vluchtelingencrisis wederom tot een sprong voorwaarts naar een verenigd Europa leiden.

De Volkskrant, 31 oktober 2015

(1 Positief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 De vluchtelingencrisis kan wederom tot een sprong voorwaarts naar een verenigd Europa leiden.

1.1.1 Want vorige crises leidden vooral tot méér Europa.

(1.1.1' En de vluchtelingencrisis is vergelijkbaar met vorige crises.)

[V19] Europa wordt de komende paar jaar volledig overspoeld door vluchtelingen, maar afgezien van de acute miljardenkosten kan de economie op termijn juist gaan profiteren van die vluchtelingenstroom. Deze groep is geschikt om werk te gaan doen waar niet zoveel scholing voor nodig is of waar de gewone beroepsbevolking zijn neus voor ophaalt. Bovendien hebben al die vluchtelingen eten en een huis nodig.

De Telegraaf, 6 november 2015

(1 Positief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 De economie kan op termijn profiteren van de vluchtelingenstroom.

1.1.1a Want deze groep is geschikt om werk te gaan doen waar niet zoveel scholing voor nodig is of waar de gewone beroepsbevolking zijn neus voor ophaalt.

1.1.1b Want al die vluchtelingen hebben eten en een huis nodig.

[V20] We hebben de plicht om te helpen. En niet alleen omdat we christelijk zijn. Maar ook omdat het recht op asiel in onze grondwet staat.

De Telegraaf, 19 november 2015

(1 Positief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 We hebben de plicht om te helpen.

1.1.1 Want we zijn christelijk.

1.1.2 Want het recht op asiel staat in onze grondwet.

[V21] Elk individu dat in Europa een veilig heenkomen zoekt, heeft het recht zijn verzoek te onderbouwen en te laten beoordelen. Al deze landen hebben het Vluchtelingenverdrag van Genève uit 1951 getekend en dat brengt plichten met zich mee.

De Volkskrant, 20 november 2015

(1 Positief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 Elk individu dat in Europa een veilig heenkomen zoekt, heeft het recht zijn verzoek te onderbouwen en te laten beoordelen.

1.1.1 Want al deze landen hebben het Vluchtelingenverdrag van Genève uit 1951 getekend.

1.1.1' En dat brengt plichten met zich mee.

[V22] Immigranten uit Syrië kunnen de stad (Rotterdam) helpen met een grote sprong voorwaarts. Dit zijn geen mensen die vluchten voor een slechte oogst, maar voor een dictator. Ze zijn opgeleid en hebben geld. Daarvan kun je gebruikmaken als stad.

Elsevier, 21 november 2015

(1 Positief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 Immigranten uit Syrië kunnen de stad (Rotterdam) helpen met een grote sprong voorwaarts.

1.1.1 Want de vluchtelingen zijn opgeleid en hebben geld.

[V23] De overheidsuitgaven aan de opvang van vluchtelingen doen de economie een klein beetje extra groeien, stelt De Nederlandsche Bank. Daarna dragen ze zelf bij aan die groei. De centrale bank heeft de effecten van de vluchtelingenstroom op de Nederlandse economie proberen te berekenen op grond van de impact op de overheidsuitgaven, de werkgelegenheid, de woningmarkt en het consumentenvertrouwen. Op korte termijn zijn er, berekent DNB, forse kosten in verband met huisvesting, juridische bijstand en het aanspreken van andere collectieve voorzieningen. Deze uitgaven geven een positieve impuls aan de economie. Daarnaast staan er op dit moment geen lastenverzwaringen of bezuinigingen tegenover die het oplopende overheidstekort moeten compenseren. Op langere termijn moeten de opvangkosten wel worden terugverdiend. Doordat de vluchtelingen als werknemer of ondernemer een positieve impuls aan de economie leveren, compenseren ze de kosten die Nederland eerst voor ze maakte. Ook de behoefte aan nieuwe woningen voor de opvang van vluchtelingen die een verblijfsvergunning hebben gekregen, ziet De Nederlandsche Bank als een positieve bestedingsimpuls.

De Volkskrant, 8 december 2015

(1 Positief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 De overheidsuitgaven aan de opvang van vluchtelingen doen de economie een klein beetje extra groeien.

1.1.1a Want op korte termijn zijn er, berekent DNB, forse kosten in verband met huisvesting, juridische bijstand en het aanspreken van andere collectieve voorzieningen.

1.1.1a.1 Want er staan geen lastenverzwaringen of bezuinigingen tegenover die het oplopende overheidstekort moeten compenseren.

1.1.1b En de vluchtelingen leveren als werknemer of ondernemer een positieve impuls aan de economie.

1.1.1b.1 En ze compenseren de kosten die Nederland eerst voor ze maakte.

1.1.1c En de behoefte aan nieuwe woningen voor de opvang van vluchtelingen die een verblijfsvergunning hebben gekregen, ziet DNB als een positieve bestedingsimpuls.

[V24] De humanitaire principes die we verankerden in de Conventies van Genève wél. Die zijn door alle landen ter wereld aanvaard en ondertekend. De basis van het humanitarisme is de plicht om menselijk lijden onvoorwaardelijk te verlichten. Het maakt niet uit wie de slachtoffers zijn en waarom ze er zijn.

De Groene Amsterdammer, 16 december 2015

(1 Positief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 Het maakt niet uit wie de slachtoffers zijn en waarom ze er zijn.

1.1.1 Want de basis van het humanitarisme is de plicht om menselijk lijden onvoorwaardelijk te verlichten.

1.1.1.1 Want deze humanitaire principes verankerden we in de Conventies van Genève.

1.1.1.1' En die zijn door alle landen ter wereld aanvaard en ondertekend.

[V25] Het is een illusie om te denken dat je iedereen kunt tegenhouden; de vluchtelingen hebben recht op asiel.

De Volkskrant, 19 december 2015

(1 Positief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 Het is een illusie om te denken dat je iedereen kunt tegenhouden.

1.1.1 Want de vluchtelingen hebben recht op asiel.

[V26] Huidige golf immigranten is bepaald geen tsunami; tijdens Gouden Eeuw zorgden immigranten juist voor economische boost; in jaren negentig kwamen er veel meer asielzoekers en dat ging ook prima.

Elsevier, 19 december 2015

(1 Positief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 Huidige golf immigranten is bepaald geen tsunami.

1.1.1 Want tijdens de Gouden Eeuw zorgden immigranten juist voor economische boost.

1.1.2 Want in de jaren negentig kwamen er veel meer asielzoekers.

1.1.2.1' En dat ging ook prima.

[V27] De vluchtelingen moeten Nederland binnengelaten worden, want iedereen is gelijk.

De Volkskrant, 21 december 2015

(1 Positief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 De vluchtelingen moeten Nederland binnengelaten worden.

1.1.1 Want iedereen is gelijk.

[V28] Mensen hebben een persoonlijke drive om die vluchtelingen te helpen; school moet er zijn voor kinderen die alles zijn kwijtgeraakt en onderwijs nodig hebben.

De Volkskrant, 24 december 2015

(1 Positief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 Mensen hebben een persoonlijke drive om die vluchtelingen te helpen.

1.1.1 Want school moet er zijn voor kinderen die alles zijn kwijtgeraakt en onderwijs nodig hebben.

Argumenten tegen:

[T1] Het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland legt een druk op de verzorgingsstaat. Asielzoekers hebben de rijksoverheid in 2014 940 miljoen euro aan onderdak, levensonderhoud, gezondheidszorg, advocaatkosten, uitzetkosten, administratie, begeleiding en scholing gekost. In 2015 is daar 1,4 miljard euro voor uitgetrokken, exclusief de kosten voor onderwijs aan asielzoekerskinderen (vorig jaar ruim 56 miljoen euro).

De Volkskrant, 26 september 2015

(1 Negatief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 Het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland legt een druk op de verzorgingsstaat.

1.1.1 Want asielzoekers hebben de rijksoverheid in 2014 940 miljoen euro aan onderdak, levensonderhoud, gezondheidszorg etc. gekost.

[T2] Als bijna alle immigranten werken en belasting betalen en weinig aanspraak maken op sociale voorzieningen, dan heeft migratie een positief effect op de economie en de overheidsfinanciën. Van dat positieve effect profiteren niet alle inwoners van het bestemmingsland in gelijke mate. Het overgrote deel van de economische baten van migratie komt bij de immigranten zelf terecht, omdat zij in het gastland vaak tien keer zoveel verdienen als in hun land van herkomst. Ook kapitaal- en grondbezitters gaan erop vooruit, omdat zij profiteren van de goedkope arbeid die migranten leveren en van het grotere beroep op de openbare ruimte dat immigratie met zich meebrengt. De verliezers zijn de ingezetenen van het gastland die met de immigranten op de arbeidsmarkt concurreren. Als de immigranten vooral functies voor hoogopgeleiden innemen, gaan de hoogopgeleide inwoners er (licht) op achteruit. Doen de immigranten vooral laaggeschoold werk (wat meestal het geval is), dan verliezen de laagopgeleide autochtonen. Hun lonen komen onder druk te staan, of ze worden van de arbeidsmarkt verdrongen. Immigrantenvoegen economisch gezien het meest toe als ze banen vervullen waarvoor niet genoeg Nederlanders te vinden zijn.

De Volkskrant, 26 september 2015

(1 Negatief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 Van het positieve effect profiteren niet alle inwoners van het bestemmingsland in gelijke mate.

1.1.1 Want het overgrote deel van de economische baten van migratie komt bij de immigranten zelf terecht.

1.1.1 Want de ingezetenen van het gastland concurreren met de immigranten op de arbeidsmarkt.

1.1.2a Want als de immigranten vooral functies voor hoogopgeleiden innemen, gaan de hoogopgeleide inwoners er (licht) op achteruit.

1.1.2b Want als de immigranten vooral laaggeschoold werk doen, dan verliezen de laagopgeleide autochtonen.

[T3] Een gezin met twee kleine kinderen dat van de bijstand leeft, kost de overheid minstens 23.818 euro per jaar aan uitkeringen en toeslagen. Dat is zonder gemeentelijke subsidieregelingen en bijzondere bijstand (wmo) en de kosten van het onderwijs aan de kinderen. Daarnaast moeten er vanwege de komst van zoveel asielzoekers extra sociale huurwoningen worden gebouwd. De bouw daarvan wordt door de overheid gesubsidieerd. Bijstandsgerechtigden betalen geen belasting, pensioenpremie of sociale verzekeringspremies. Ze dragen dus niets bij aan de houdbaarheid van de verzorgingsstaat en het collectieve pensioenstelsel. Van de autochtone Nederlanders heeft 8,5 procent een uitkering (AOW niet meegerekend), van de niet-westerse allochtonen 18,5 procent. Onder oudvluchtelingen zijn die percentages zeer veel hoger, zoals SCP-directeur Kim Putters al aangaf.

De Volkskrant, 26 september 2015

(1 Negatief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 Bijstandsgerechtigde vluchtelingen dragen niets bij aan de houdbaarheid van de verzorgingsstaat en het collectieve pensioenstelsel.

1.1.1a Want ze kosten de overheid geld aan uitkeringen, toeslagen, subsidieregelingen, bijzondere bijstand en onderwijs voor de kinderen.

1.1.1b En er moeten vanwege de komst van zoveel asielzoekers extra sociale huurwoningen worden gebouwd.

[T4] Met de massale toestroom van asielzoekers groeien ook de spanningen. Vreemdelingen, veelal jongemannen uit Eritrea en Syrië, zitten in overvolle asielzoekerscentra en onder de Nederlandse bevolking groeit de weerstand, al durven veel inwoners dat niet hardop te zeggen.

De Telegraaf, 29 september 2015

(1 Negatief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 Met de massale toestroom van asielzoekers groeien ook de spanningen.

1.1.1a Want vreemdelingen, veelal jongemannen uit Eritrea en Syrië, zitten in overvolle asielzoekerscentra.

1.1.1b En onder de Nederlandse bevolking groeit de weerstand.

[T5] Mensen die christenen mishandelen omdat ze christen zijn of een alleenstaande vrouw zien als prostituee en hen daarom aanranden? Wegwezen!

De Telegraaf, 29 september 2015

(1 Negatief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 Vluchtelingen moeten wegwezen.

1.1.1a Want het zijn mensen die christenen mishandelen omdat ze christen zijn.

1.1.1b En het zijn mensen die een alleenstaande vrouw zien als prostituee en hen daarom aanranden.

[T6] Maar door de aanzwellende instroom van vluchtelingen, groeit de vraag naar woningen voor stathouders ook fors, zegt Frank Wassenberg van Platform 31 en adviseur van <http://Opnieuwthuis.nl>, een samenwerkingsverband dat zich bezighoudt met de huisvesting van vluchtelingen. Dat zet de toch al zo beperkte markt voor goedkope huurhuizen onnodig verder onder druk.

De Telegraaf, 2 oktober 2015

(1 Negatief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 De aanzwellende instroom van vluchtelingen zet de toch al zo beperkte markt voor goedkope huurhuizen onnodig verder onder druk.

1.1.1 Want de vraag naar woningen van stathouders groeit fors.

[T7] De huidige stroom van gevluchte Syriërs boezemt angst in. Wie zijn oor te luisteren legt op inspraakavonden, zou haast denken dat het woord asielzoeker synoniem is geworden voor onruststoker, crimineel, verkrachter. Als je hoort hoe mensen uit bepaalde landen naar vrouwen kijken: ze zijn vee, gebruiksvoorwerpen, noem het maar op. Daar zijn we ontzettend bang voor.

De Volkskrant, 3 oktober 2015

(1 Negatief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 De huidige stroom van gevluchte Syriërs boezemt angst in.

1.1.1a Want wie zijn oor te luisteren legt op inspraakavonden, zou haast denken dat het woord asielzoeker synoniem is geworden voor onruststoker, crimineel, verkrachter.

1.1.1b En als je hoort hoe mensen uit bepaalde landen naar vrouwen kijken: ze zijn vee, gebruiksvoorwerpen, noem het maar op.

[T8] Die mensen zijn geen vluchtelingen, maar gelukszoekers. Wie zegt dat ik straks niet word verkracht? Wie zegt dat ik niet word geslagen omdat ik als alleenstaande moeder niet met mijn hoofd naar beneden loop? Waarom moet het uitgerekend hier?

De Volkskrant, 3 oktober 2015

(1 Negatief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 Die mensen zijn geen vluchtelingen, maar gelukszoekers.

1.1.1a Want wie zegt dat ik straks niet wordt verkracht?

1.1.1b En wie zegt dat ik niet word geslagen omdat ik als alleenstaande moeder niet met mijn hoofd naar beneden loop?

1.1.2 Want waarom moet het uitgerekend hier?

[T9] Hoewel op inspraakavonden weinig expliciet wordt gevraagd naar de religieuze herkomst van de nieuwkomelingen, schemert in talloze reacties angst voor de islam door. Er wordt een verband gelegd tussen de godsdienst en seksueel geweld. Of gehint op de bedreiging van de Nederlandse cultuur door de toestroom van islamitische vluchtelingen.

De Volkskrant, 3 oktober 2015

(1 Negatief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 In talloze reacties op inspraakavonden schemert angst voor de islam door.

1.1.1 Want er wordt een verband gelegd tussen de godsdienst en seksueel geweld.

1.1.2 Want er wordt gehint op de bedreiging van de Nederlandse cultuur door de toestroom van islamitische vluchtelingen.

[T10] Maar angst voor de islam verklaart lang niet alles. Ook toen de Italiaanse, Spaans en Griekse gastarbeiders kwamen in de jaren zestig, was er angst voor de eerbaarheid van dochters, criminaliteit en hoe de lokale cultuur negatief zou worden beïnvloed. De zorgen van burgers over een azc is te begrijpen: als er vierhonderd vreemdelingen uit oorlogsgebied om de hoek komen wonen, wil je wel weten hoe dat in goede banen wordt geleid.

De Volkskrant, 3 oktober 2015

(1 Negatief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 De zorgen van burgers over een azc is te begrijpen.

1.1.1a Want als er vierhonderd vreemdelingen uit oorlogsgebied om de hoek komen wonen, wil je wel weten hoe dat in goede banen wordt geleid.

1.1.1b En angst voor de islam verklaart lang niet alles.

1.1.1b.1 Want ook toen de Italiaanse, Spaans en Griekse gastarbeiders kwamen in de jaren zestig, was er angst voor de eerbaarheid van dochters, criminaliteit en hoe de lokale cultuur negatief zou worden beïnvloed.

[T11] Het grote aantal vluchtelingen dat nu in korte tijd hier arriveert, wakkert het gevoel van dreiging aan. Dan denken veel mensen toch: ja hoor eens even, waar houdt dit op?

De Volkskrant, 3 oktober 2015

(1 Negatief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 Veel mensen denken: ja hoor eens even, waar houdt dit op?

1.1.1 Want het grote aantal vluchtelingen dat nu in korte tijd hier arriveert, wakkert het gevoel van dreiging aan.

(1.1.1' En dat is onwenselijk.)

[T12] Nederland moet openstaan voor échte vluchtelingen, maar niet ten koste van alles. De toestroom kost honderden miljoenen extra, de wachtlijsten voor huurhuizen worden voor Nederlanders nog langer en omwonenden van nieuwe opvanglocaties wordt dikwijls niks gevraagd. Ook is er een toenemend aantal incidenten rond asielzoekerscentra, waar groepen buitenlanders elkaar te lijf gaan.

De Telegraaf, 3 oktober 2015

(1 Negatief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 Nederland moet openstaan voor échte vluchtelingen, maar niet ten koste van alles.

1.1.1a Want de toestroom kost honderden miljoenen extra.

1.1.1b En de wachtlijsten voor huurhuizen worden voor Nederlanders nog langer.

1.1.1c En omwonenden van nieuwe opvanglocaties wordt dikwijls niks gevraagd.

1.1.1d En er is een toenemend aantal incidenten rond asielzoekerscentra.

[T13] Racisme jegens immigranten komt niet voort uit angst voor bedreiging van de economie ('ze pikken onze banen in'), maar gewoon uit vreemdelingenhaat. Economische factoren hebben daar vrijwel niets mee te maken. Vreemdelingenhaat: angst voor verlies van de eigen identiteit door bijvoorbeeld vreemde geloofsrituelen - 'denk aan de kreet dat heel Europa islamiseert' - vreemde eetgewoonten of het verdwijnen van Zwarte Piet.

De Volkskrant, 7 oktober 2015

(1 Negatief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 Racisme jegens immigranten komt voort uit vreemdelingenhaat.

1.1.1 Want we hebben angst voor verlies van de eigen identiteit door bijvoorbeeld vreemde geloofsrituelen, vreemde eetgewoonten of het verdwijnen van Zwarte Piet.

[T14] Dit kleine landje is te vol voor zoveel nieuwe mensen. Dan creëer je toch rottigheid?

De Telegraaf, 7 oktober 2015

(1 Negatief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 Er wordt rottigheid gecreëerd.

1.1.1 Want dit kleine landje is te vol voor zoveel nieuwe mensen.

[T15] Met welk toverstokje Europese politici ook zwaaien, de werkelijkheid blijft een stuk weerbarstiger. De gevolgen van de oorlog in Syrië zijn zowel in de regio als iets verderop in Europa voelbaar. En die gevolgen zijn niet zomaar op te lossen, ook niet in de regio. Mensen zullen blijven komen zolang in Turkije geen asielmogelijkheid bestaat en geen uitzicht op een legaal leven. Ze wegstoppen in opvangkampen voor de komende jaren is geen menselijk alternatief. Het is hooguit een beschamende poging ons eigen stoepje schoon te vege.

De Groene Amsterdammer, 7 oktober 2015

(1 Negatief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 De werkelijkheid is weerbarstig.

1.1.1 Want de gevolgen van de oorlog in Syrië zijn niet zomaar op te lossen.

1.1.1.1 Want mensen zullen blijven komen zolang in Turkije geen asielmogelijkheid bestaat en geen uitzicht op een legaal leven.

1.1.2 Want het wegstoppen van asielzoekers in opvangkampen is een beschamende poging ons eigen stoepje schoon te vege.

1.1.2.1 Want dat is geen menselijk alternatief.

[T16] De massale stroom leidt tot culturele spanningen, maatschappelijk ongenoegen en politieke instabiliteit. Migranten met een hoge opleiding stoten Nederlandse academici het brood uit de mond. En kanslozen ondermijnen de markt voor ongeschoolden. Kortom: het land wordt een hel.

De Volkskrant, 9 oktober 2015

(1 Negatief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 Het land wordt een hel.

1.1.1 Want de massale stroom leidt tot culturele spanningen, maatschappelijk ongenoegen en politieke instabiliteit.

1.1.1.1a Want migranten met een hoge opleiding stoten Nederlandse academici het brood uit de mond.

1.1.1.1b En kanslozen ondermijnen de markt voor ongeschoolden.

(1.1' En dat is onwenselijk.)

[T17] Asielzoekers pikken woningen in van Nederlanders die al jaren wachten op een sociale huurwoning. Ze vissen inderdaad in dezelfde vijver. Bepaalde groepen in de samenleving krijgen een urgente status en komen daardoor sneller in aanmerking voor een sociale huurwoning dan anderen die op de wachtlijst staan.

De Volkskrant, 10 oktober 2015

(1 Negatief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 Asielzoekers pikken woningen in van Nederlanders die al jaren wachten op een sociale huurwoning.

1.1.1 Want bepaalde groepen in de samenleving krijgen een urgente status.

1.1.1' En zij komen daardoor sneller in aanmerking voor een sociale huurwoning dan anderen die op de wachtlijst staan.

[T18] Asielzoekers kosten geld. Zodra een asielmigrant in Nederland mag blijven, heeft hij dezelfde rechten als andere Nederlandse burgers, op het stemrecht na. Hij of zij heeft ook toegang tot de arbeidsmarkt, maar in de praktijk blijkt een betaalde baan vinden lastig omdat de beheersing van de Nederlandse taal nog onvoldoende is en de erkenning van eventuele diploma's ontbreekt of lange tijd in beslag neemt. De overgrote meerderheid ontvangt daarom, zeker de eerste jaren, een bijstandsuitkering.

De Volkskrant, 10 oktober 2015

(1 Negatief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 Asielzoekers kosten geld

1.1.1 Want de overgrote meerderheid ontvangt de eerste jaren en bijstandsuitkering.

1.1.1.1 Want een betaalde baan vinden blijkt lastig.

1.1.1.1a Want de beheersing van de Nederlandse taal is nog onvoldoende.

1.1.1.1b En erkenning van eventuele diploma's ontbreekt of neemt lange tijd in beslag.

[T19] Je houdt je hart vast. Het lijkt erop dat het Centraal Orgaan opvang asielzoekers nu nog - met veel kunst- en vliegwerk en vaak ook weinig democratische druk van bovenaf - de opvang van de duizenden asielzoekers in redelijk goede banen weet te leiden. Maar of dat ook nog kan als de instroom zo doorgaat, is sterk de vraag. De instroom van asielzoekers is nog maar net op gang gekomen, en het draagvlak en de opnamecapaciteit van lokale gemeenschappen piepen en knarsen nu al.

Elsevier, 10 oktober 2015

(1 Negatief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 Het is de vraag of de opvang van duizenden asielzoekers in goede banen kan worden geleid als de instroom zo doorgaat.

1.1.1a Want de instroom van asielzoekers is nog maar net op gang gekomen.

1.1.1b En het draagvlak en de opnamecapaciteit van lokale gemeenschappen piepen en knarsen nu al.

1.1.1c En nu gaat het al met veel kunst- en vliegwerk en weinig democratische druk van bovenaf.

[T20] Er komt een moment dat er aan alle kanten sprake zal zijn van teleurstelling. Bij asielzoekers, omdat hun door smokkelaars gewekte hooggespannen verwachtingen dat ze in Nederland gemakkelijk aan geld en een woning komen, niet worden bewaarheid. En bij de lokale bevolking, die nu massaal te hulp schiet, maar zich meer zorgen gaat maken over negatieve gevolgen van de komst van zo veel asielzoekers.

Elsevier, 10 oktober 2015

(1 Negatief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 Er komt een moment dat aan alle kanten sprake zal zijn van teleurstelling.

1.1.1a Want de hooggespannen verwachtingen van asielzoekers dat ze in Nederland gemakkelijk aan geld en een woning komen, worden niet bewaarheid.

1.1.1b En de lokale bevolking gaat zich meer zorgen maken over negatieve gevolgen van de komst van zo veel asielzoekers.

[T21] De nieuwkomers zorgen voor druk op de democratie. De vraag is hoe groot het opnamevermogen van de Nederlandse samenleving is met de verdringing op de arbeids- en woningmarkt en de kosten van uitkeringen. Mensen zien dat gebeuren.

Elsevier, 10 oktober 2015

(1 Negatief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 De vraag is hoe groot het opnamevermogen van de Nederlandse samenleving is.

1.1.1a **Want er is verdringing op de arbeidsmarkt.**

1.1.1b **En er is verdringing op de woningmarkt.**

1.1.1c **En er zijn kosten van uitkeringen.**

1.1.2 **Want de nieuwkomers zorgen voor druk op de democratie.**

[T22] De Europese Commissie was er verder niet over te spreken dat de lidstaten te weinig werk maken van de afspraken om migranten te herverdelen. Premier Rutte voelde zich in het geheel niet aangesproken. Wij boksen boven onze gewichtsklasse. Wij doen al meer dan we zouden moeten doen. Nederland is pas bereid meer vluchtelingen op te nemen als de registratie bij binnenkomst aan de buitengrenzen op orde is.

De Telegraaf, 16 oktober 2015

(1 Negatief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 Nederland is pas bereid meer vluchtelingen op te nemen als de registratie bij binnenkomst aan de buitengrenzen op orde is.

1.1.1 **Want de lidstaten maken volgens de Europese Commissie te weinig werk van de afspraken om migranten te herverdelen.**

1.1.2 **Wij doen al meer dan we zouden moeten doen.**

[T23] De ervaring tot dusver is dat de immigratie uit Afrika en het nabije Oosten juist kostbaar blijkt voor een land als Nederland, dat die de verzorgingsstaat niet redde maar belaste, dat de nieuwe medelanders vaker werkloos zijn, vaker een uitkering hebben, vaker met de politie in aanraking komen en als ze al werken, minder verdienen dan de al aanwezige bevolking. Ook zorgt de instroom voor sociale spanningen, botsende waarden en normen en ervaringen van verdringing en vervreemding, met kostbaar vertrouwensverlies in de samenleving tot gevolg.

Elsevier, 17 oktober 2015

(1 Negatief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 Ervaringen met immigratie tot dusver zijn weinig hoopvol.

1.1.1 **Want de immigratie belaste de verzorgingsstaat.**

1.1.1.1 **Want de nieuwe medelanders zijn vaker werkloos, hebben vaker een uitkering, komen vaker met de politie in aanraking en verdienen, als ze al werken, minder dan de al aanwezige bevolking.**

1.1.2 **Want de instroom zorgt voor vertrouwensverlies in de samenleving.**

1.1.2.1 **Want de instroom zorgt voor sociale spanningen, botsende waarden en normen en ervaringen van verdringing en vervreemding.**

(1.1.1 + 1.1.2' En dit zijn onwenselijke gevolgen.)

[T24] Door de asielzoekersstroom dreigen Nederlanders die op een wachtlijst staan voor een sociale huurwoning nog langer te moeten wachten. De staat dwingt de gemeenten namelijk om binnen een half jaar tienduizend woningen bij elkaar te schrapen voor vluchtelingen die een verblijfsvergunning hebben gekregen.

De Volkskrant, 21 oktober 2015

(1 Negatief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 Door de asielzoekersstroom dreigen Nederlanders die op een wachtlijst staan voor een sociale huurwoning nog langer te moeten wachten.

1.1.1 Want de staat dwingt de gemeenten om binnen een half jaar tienduizend woningen bij elkaar te schrapen voor vluchtelingen die een verblijfsvergunning hebben gekregen.

[T25] Blank is beter, eigen volk eerst!!!! Allochtonen moeten weg hier!! Dit is pas het begin!!!!

De Volkskrant, 24 oktober 2015

(1 Negatief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 Allochtonen moeten weg hier.

1.1.1 Want blank is beter; eigen volk eerst.

1.1.2 Want dit is pas het begin.

[T26] Het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland baart veel mensen zorgen, met name de hoeveelheid vluchtelingen. Het moet overzichtelijk worden, nu lijkt het erop dat iedereen wordt toegelaten, immers, een hek kan niet.

De Volkskrant, 24 oktober 2015

(1 Negatief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 Het moet overzichtelijker worden.

1.1.1a Want nu lijkt het erop dat iedereen wordt toegelaten.

1.1.1a.1 Want een hek kan niet.

1.1.1b En het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland (met name de hoeveelheid) baart veel mensen zorgen.

[T27] De mening dat we te maken hebben met onoverbrugbare verschillen in cultuur voedt de angst voor vreemdelingen, en dient als rechtvaardiging om de grenzen te sluiten.

De Groene Amsterdammer, 28 oktober 2015

(1 Negatief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 We moeten de grenzen sluiten.

1.1.1a Want we hebben te maken met onoverbrugbare verschillen in cultuur.

1.1.1b En dat voedt de angst voor vreemdelingen.

[T28] Wanneer vluchtelingen in Nederland binnengelaten blijven worden en dus de instroom zo blijft doorgaan, zal Nederland in de huidige vorm niet meer bestaan. De Arabische lente is een Europese horrorwinter van jewelste. Dat kunnen wij echt niet aan als samenleving.

De Volkskrant, 29 oktober 2015

(1 Negatief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 Wanneer vluchtelingen in Nederland binnengelaten blijven worden, zal Nederland in de huidige vorm niet meer bestaan.

1.1.1a Want de Arabische lente is een Europese horrorwinter van jewelste.

1.1.1b En dat kunnen wij echt niet aan als samenleving.

[T29] De vluchtelingencrisis zet de EU onder druk. Elke migrant die binnenkomt, lijkt de basis van de EU verder uit te hollen. De vluchtelingencrisis leidt tot bittere ruzies in de EU.
De Volkskrant, 31 oktober 2015

(1 Negatief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 De vluchtelingencrisis zet de EU onder druk.

1.1.1a Want elke immigrant die binnenkomt, lijkt de basis van de EU verder uit te hollen.

1.1.1b En de vluchtelingencrisis leidt tot bittere ruzies in de EU.

[T30] Nederland zal in de huidige vorm niet meer bestaan als de instroom zo blijft doorgaan, en er is geen enkele reden om daaraan te twijfelen. De Arabische lente is een Europese horrorwinter van jewelste. Dat kunnen wij echt niet aan als samenleving. Als je ziet wat de huidige instroom al teweegbrengt en wat een enorme aanslag die is op de financiën en de verzorgingsstaat. Dan is Nederland niet meer zoals we hier jarenlang hebben geleefd.

Elsevier, 31 oktober 2015

(1 Negatief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 Nederland zal in de huidige vorm niet meer bestaan als de instroom zo blijft doorgaan (en er is geen enkele reden om daaraan te twijfelen).

1.1.1a Want de Arabische lente is een horrorwinter van jewelste.

1.1.1b En dat kunnen wij echt niet aan als samenleving.

1.1.2 Want de huidige instroom is al een enorme aanslag op de financiën en de verzorgingsstaat.

[T31] In de tweede helft van 2016 zullen er nog eens 23.000 statushouders bij komen. Reken uit dat gemiddeld twee statushouders één huis bewonen en er moet een complete stad bij. Nederlandse woningzoekers vrezende verdringing.

De Telegraaf, 5 november 2015

(1 Negatief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 Nederlandse woningzoekers vrezende verdringing.

1.1.1 Want er moet een complete stad bijgebouwd worden.

1.1.1.1 Want in de tweede helft van 2016 zullen er nog eens 23 000 statushouders bij komen.

(1.1' En dat is onwenselijk.)

[T32] De komst van asielzoekers vormt een risico voor de veiligheid in Nederland. Jihadisten kunnen zich ongezien met de vluchtelingenstroom naar Europa laten voeren. Bovendien kan frustratie over het lange, onzekere verblijf in een sober opvangcentrum ertoe leiden dat asielzoekers radicaliseren.

De Volkskrant, 10 november 2015

(1 Negatief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 De komst van asielzoekers vormt een risico voor de veiligheid in Nederland.

1.1.1a Want jihadisten kunnen zich ongezien met de vluchtelingenstroom naar Europa laten voeren.

1.1.1b En frustratie over het lange, onzekere verblijf in een sober opvangcentrum kan ertoe leiden dat asielzoekers radicaliseren.

[T33] De wederzijdse teleurstelling die volgt, zal leiden tot conflict. Zelfs als er geen jihadisten tussen deze migranten zitten, zullen onder jonge mensen in deze groepen wraakgevoelens groeien, want ze zullen zich vernederd voelen. Dat kun je bijna niet vermijden. Als ik naar een land ga waarvan ik de taal niet spreek, merk ik dat een kind van vijf meer weet dan ik, dat is frustrerend. Deze wederzijdse teleurstelling is niet ingecalculleerd.

Elsevier, 14 november 2015

(1 Negatief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 De wederzijdse teleurstelling zal leiden tot conflict.

1.1.1 Zelfs als er geen jihadisten tussen deze migranten zitten, zullen onder jonge mensen in deze groepen wraakgevoelens groeien.

1.1.1.1a Want ze zullen zich vernederd voelen.

1.1.1.1b En dat kun je bijna niet vermijden.

1.1.1.1b.1 Want als ik naar een land ga waarvan ik de taal niet spreek, merk ik dat een kind van vijf meer wat dan ik, dat is frustrerend.

[T34] Overheidsfinanciën lijden onder de asielinstroom. De kosten van asielzoekers voor de samenleving zijn nog niet voorbij als ze in Nederland op eigen benen staan. Onderzoek van VluchtelingenWerk laat zien dat ongeveer de helft van de asielzoekers ook na langere tijd geen werk heeft, en het merendeel van de rest slechts kleine baantjes. Ook dat kost de overheid per saldo geld, al rekent diezelfde overheid nooit uit hoeveel.

Elsevier, 14 november 2015

(1 Negatief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 Overheidsfinanciën lijden onder de asielinstroom.

1.1.1 Want de kosten van asielzoekers voor de samenleving zijn nog niet voorbij als ze in Nederland op eigen benen staan.

1.1.1.1 Want onderzoek van VluchtelingenWerk laat zien dat ongeveer de helft van de asielzoekers ook na langere tijd kleine baantjes of geen werk heeft.

[T35] ‘De islam is een vijandige ideologie die niet past bij de westerse beschaving. Niet iedere moslim is een terrorist, maar tegenwoordig is wel zo’n beetje iedere terrorist moslim. Open grenzen, met alle veiligheidsrisico’s, zijn slecht voor de economie. De grenzen moeten dus dicht. (Geert Wilders)’

De Telegraaf, 16 november 2015

(1 Negatief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 De grenzen moeten dicht.

1.1.1 Want de islam is een vijandige ideologie die niet past bij de westerse beschaving.

1.1.1.1 Niet iedere moslim is een terrorist, maar tegenwoordig is wel zo’n beetje iedere terrorist moslim.

1.1.2 Want open grenzen, met alle veiligheidsrisico’s, zijn slecht voor de economie.

[T36] Nu alles erop wijst dat meerdere aanslagplegers in Parijs via de vluchtelingenstroom naar Europa zijn gekomen, komt de zwakte van het migratiebeleid aan het licht. In ons land kunnen de autoriteiten de grote toestroom van vluchtelingen thans niet aan. Het kabinet beweert dat nieuwkomers direct worden gescreend, maar gebleken is dat vluchtelingen zelfs met valse paspoorten door deze check glippen. Deze risico's zijn niet langer acceptabel. Daarom moeten de achterstanden eerst worden weggewerkt en moeten de grenzen voor asielzoekers voorlopig dicht.

De Telegraaf, 16 november 2015

(1 Negatief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 De grenzen voor asielzoekers moeten voorlopig dicht.

1.1.1 Want de risico's zijn niet langer acceptabel.

1.1.1.1 Want de zwakte van het migratiebeleid komt aan het licht.

1.1.1.1.1 Want alles wijst erop dat meerdere aanslagplegers in Parijs via de vluchtelingenstroom naar Europa zijn gekomen.

1.1.2 Want de achterstanden moeten worden weggewerkt.

1.1.2.1 Want vluchtelingen met valse paspoorten glippen door de check.

1.1.2.1.1 Want in ons land kunnen de autoriteiten de grote toestroom van vluchtelingen niet aan.

[T37] Het COA zegt in een reactie dat de grote toestroom adequate voorzieningen vaak onmogelijk maakt. Volgens de organisaties biedt het asielbeleid vluchtelingenkinderen te weinig stabiliteit. Ook de taalachterstand geeft problemen. Er is een groot tekort aan tolken en taalklassen, constateerde de Algemene Vereniging Schoolleiders (AVS) eerder al. Ook krijgen de kinderen nauwelijks psychische hulp. Uit een peiling van de AVS bleek dat scholen vaak geen idee hadden hoe ze kinderen met trauma's moeten begeleiden. Scholen hebben moeite met het begeleiden van kinderen met trauma's.

De Volkskrant, 20 november 2015

(1 Negatief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 Het asielbeleid biedt vluchtelingenkinderen te weinig stabiliteit.

1.1.1 Want de grote toestroom maakt adequate voorzieningen onmogelijk.

1.1.2a Want de taalachterstand geeft problemen.

1.1.2a.1 Want er is een groot tekort aan tolken en taalklassen.

1.1.2b Want de kinderen krijgen nauwelijks psychische hulp.

1.1.2b.1 Want scholen hebben moeite met het begeleiden van kinderen met trauma's.

[T38] De migratie- vluchtelingen crisis zet nog veel meer dan de eurocrisis onze samenlevingen onder spanning. Er is een bovengrens aan wat een samenleving aankan.

De Volkskrant, 21 november 2015

(1 Negatief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 De migratie-vluchtelingen crisis zet nog veel meer dan de eurocrisis onze samenlevingen onder spanning.

1.1.1 Want er is een bovengrens aan wat een samenleving aankan.

[T39] Het is vol in Nederland. We hebben zelf niet eens meer werk en huizen. Wij hebben hier óók oorlog gehad. Toen zijn wij toch ook niet naar een ander werelddeel gevlucht? Naar Afrika ofzo? Nou dan!

De Volkskrant, 25 november 2015

(1 Negatief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 Het is vol in Nederland.

1.1.1a Want we hebben zelf niet eens meer werk en huizen.

1.1.1b En wij hebben hier óók oorlog gehad en toen zijn we ook niet naar een ander werelddeel gevlucht.

(1.1.1b' En de oorlog in Nederland toen is vergelijkbaar met de oorlogen in Syrië, Afghanistan, Irak en Eritrea nu.)

[T40] Het gevolg van de driedubbele crisis (euro-, asiel- en veiligheids-) is dat Europa terechtkomt in een 'Republiek van Weimar-scenario'. Het kiezersvolk stemt woedend bij de stembus en het politieke centrum verkruiemt. Het Europese 'Weimar-scenario' maakt Europa stuurloos.

De Volkskrant, 25 november 2015

(1 Negatief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 Het Europese 'Weimar-scenario' maakt Europa stuurloos.

1.1.1 Want het gevolg van de driedubbele crisis (euro-, asiel- en veiligheids-) is dat Europa terechtkomt in een 'Republiek van Weimar-scenario'.

1.1.1.1 Want het kiezersvolk stemt woedend bij de stembus en het politieke centrum verkruiemt.

[T41] De opvang van de vluchtelingen in Nederland verdrukt de traditionele ontwikkelingshulp en armoedebestrijding elders in de wereld. Ruim een kwart van het Nederlandse budget voor de allerarmsten in de wereld gaat dit jaar op aan asielopvang. En dat aandeel wordt volgend jaar alleen maar groter.

De Volkskrant, 27 november 2015

(1 Negatief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 De opvang van de vluchtelingen in Nederland verdrukt de traditionele ontwikkelingshulp en armoedebestrijding elders in de wereld.

1.1.1 Want ruim een kwart van het Nederlandse budget voor de allerarmsten in de wereld gaat dit jaar op aan asielopvang.

[T42] De massale immigratie vormt in zekere zin een bewijs voor het succes van het westerse model. Bij de grenzen verdringen zich vreemdelingen die dromen van een mooier leven, met het verlangen naar meer welvaart ongetwijfeld als belangrijke drijfveer. Tegelijkertijd bestaat er een enorme weerzin tegen het Westen, waaraan een complexe combinatie van factoren ten grondslag ligt. Een simpele menselijke emotie als afgunst speelt vast mee, evenals een afkeer van de dominante rol van in het bijzonder de Verenigde Staten in de wereldpolitiek. Daar komen ideële overwegingen bij. Voor vrome moslims is de westerse levensstijl gewoonweg decadent, met - in hun ogen - ook nog eens excessen als uitdagend gedrag van allesbehalve onderdanige vrouwen en ostentatieve homoseksualiteit. Bij immigranten die, om welke redenen dan ook, hun dromen niet hebben weten te verwezenlijken, doen zich verder vaak nog gevoelens van miskennis, vervreemding en rancune voor. Al die negatieve emoties kunnen samen een explosief brouwsel vormen, dat in het ergste geval aanzet tot jihadisme en terreur.

Elsevier, 28 november 2015

(1 Negatief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 Negatieve emoties van vluchtelingen kunnen aanzetten tot jihadisme en terreur.

1.1.1a Want als ze hun dromen niet hebben weten te verwezenlijken, doen zich vaak gevoelens van miskennen, vervreemding en rancune voor.

1.1.1b En voor vrome moslims is de westerse levensstijl gewoonweg decadent.

1.1.1c En er is sprake van afgunst en afkeer van de dominante rol van in het bijzonder de Verenigde Staten in de wereldpolitiek.

1.1.1d En er bestaat verlangen naar meer welvaart en een enorme weerzin tegen het westen.

[T43] De vluchtelingenstroom leidt tot overlast en concurrentie op de woning- en arbeidsmarkt.

De Volkskrant, 9 december 2015

(1 Negatief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 De vluchtelingenstroom leidt tot overlast en concurrentie op de woning- en arbeidsmarkt.

[T44] De spanning tussen het eigene en het vreemde - de Europese kranten staan er bol van, constateert onze correspondent Arie Elshout. Vluchtelingen en terroristen hebben de Europeanen ruw uit hun 'comfortzone' gerukt. Wat ooit ver weg leek, is dichtbij gekomen. Het leidt tot verdeeldheid, er zijn verhitte debatten, alles staat op scherp.

De Volkskrant, 9 december 2015

(1 Negatief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 Er is spanning tussen het eigene en het vreemde.

1.1.1 Want vluchtelingen en terroristen hebben de Europeanen ruw uit hun 'comfortzone' gerukt.

1.1.2 Want wat ooit ver weg leek, is dichtbij gekomen.

1.1.3 Want alles staat op scherp.

1.1.3.1 Want er zijn verhitte debatten.

1.1.3.1.1 Want het leidt tot verdeeldheid.

[T45] Het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland leidt tot concurrentie op de huizen- en banenmarkt.

De Volkskrant, 10 december 2015

(1 Negatief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 Het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland leidt tot concurrentie op de huizen- en banenmarkt.

[T46] Hij is bang dat het 'ieder voor zich' wordt, tussen landen, tussen mensen. Als de EU-lidstaten de verdragen negeren en niet meer solidair zijn, bijvoorbeeld bij de verdeling van vluchtelingen, dan is dat gevaarlijk. Want 'verdragen zijn de enige manier om elkaar te blijven verdragen' in Europa. Het alternatief is het gebruik van het machtsmiddel om elkaar de wil op te leggen. Dat kan leiden tot 'confrontatie'. Binnen de samenleving bestaat er het gevaar dat ze uiteenvalt in zuilen, langs lijnen van kennis, inkomen en achtergrond. Op straat, in de buurt, in de stad gaan we langs elkaar heen leven. We kunnen dan verzeild raken in het 'hobbesiaanse mensbeeld' van ieder voor zich en niemand voor ons allen.

De Volkskrant, 10 december 2015

(1 Negatief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 Want het wordt 'ieder voor zich' tussen landen.

1.1.1a Want als de EU-lidstaten de verdragen negeren en niet meer solidair zijn, bijvoorbeeld bij de verdeling van vluchtelingen, dan is dat gevaarlijk.

1.1.1a.1 Want 'verdragen zijn de enige manier om elkaar te blijven verdragen' in Europa.

1.1.1b En het alternatief, het gebruik van het machtsmiddel om elkaar de wil op te leggen, kan leiden tot 'confrontatie'.

1.2 Want we kunnen verzeild raken in het 'hobbesiaanse mensbeeld' van ieder voor zich en niemand voor ons allen.

1.2.1 Want binnen de samenleving bestaat er het gevaar dat ze uiteenvalt in zuilen, langs lijnen van kennis, inkomen en achtergrond. Op straat, in de buurt, in de stad gaan we langs elkaar heen leven.

(1.1 + 1.2' En dit zijn onwenselijke gevolgen.)

[T47] Wat moeten we met vreemdelingen die de westerse waarden niet delen, die de hele dag via hun smartphones bezig lijken te zijn met het thuisfront? Mensen van wie we niet eens weten wie ze precies zijn, behalve dan dat ze uit landen komen waar chaos, dood en verderf de enige zekerheden zijn. 'Ze' blijven met elkaar in gevecht, ook vanuit Nederland.

De Volkskrant, 12 december 2015

(1 Negatief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 De vluchtelingen blijven met elkaar in gevecht, ook vanuit Nederland.

1.1.1a Want wat moeten we met vreemdelingen die de westerse waarden niet delen, die de hele dag via hun smartphones bezig lijken te zijn met het thuisfront?

1.1.1b En wat moeten we met mensen van wie we niet eens weten wie ze precies zijn, behalve dan dat ze uit landen komen waar chaos, dood en verderf de enige zekerheden zijn.

[T48] Wat we hebben geleerd van het Romeinse Rijk, is dat rijken ten onder gaan als ze hun grenzen niet bewaken (Mark Rutte).

Elsevier, 12 december 2015)

(1 Negatief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 De grenzen van de EU moeten bewaakt worden.

1.1.1 Want rijken gaan ten onder als ze hun grenzen niet bewaken.

1.1.1.1 Want dat hebben we gezien bij het Romeinse Rijk.

(1.1.1' En de situatie van de Europese Unie is vergelijkbaar met die van het Romeinse Rijk.)

[T49] Het zijn niet alleen de aantallen, er is ook het gevoel dat we onze identiteit verliezen, dat vluchtelingen een cultuur meenemen waar we bang voor zijn. Identiteit, veiligheid, vermengd met terrorisme, dat creëert angst en er zijn genoeg politici die op die angst inspelen.

De Volkskrant, 14 december 2015

(1 Negatief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 Met het binnenlaten van vluchtelingen ontstaat het gevoel dat we onze identiteit verliezen.

1.1.1a Want vluchtelingen nemen een cultuur mee waar we bang voor zijn.

1.1.1b Want identiteit, veiligheid, vermengd met terrorisme, dat creëert angst.

[T50] Wanneer de vluchtelingen binnen worden gelaten in Nederland loopt de welvaartsstaat gevaar. Als asielzoekers snel integreren en zich melden op de arbeidsmarkt ontstaat er overaanbod. Daardoor kunnen lonen dalen en ontstaat meer werkloosheid. De druk op de pot voor uitkeringen zal groter worden, dat gaan mensen voelen in de hoogte van de uitkering. Onze 'eigen' langdurige werklozen krijgen het dan moeilijker.

De Telegraaf, 15 december 2015

(1 Negatief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 Wanneer de vluchtelingen binnen worden gelaten in Nederland loopt de welvaartsstaat gevaar.

1.1.1 Want onze 'eigen' langdurige werklozen krijgen het moeilijker.

1.1.1.1 Want de druk op de pot voor uitkeringen zal groter worden.

1.1.1.1.1 Want als asielzoekers snel integreren en zich melden op de arbeidsmarkt ontstaat er overaanbod.

(1.1.1' En dit zijn onwenselijke gevolgen.)

[T51] Er is sprake van ondermijning van de openbare orde. Nabij de kanaaltunnel komen steeds meer incidenten voor van vrachtwagenchauffeurs die bedreigd worden, omdat de vluchtelingen mee willen reizen naar Engeland. Migranten worden steeds agressiever en onberekenbaarder. 'We kunnen toch niet wachten tot een chauffeur wordt gelyncht?' 'Het eerste dodelijke slachtoffer, is een kwestie van tijd als het zo doorgaat.'

De Volkskrant, 16 december 2015

(1 Negatief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 Er is sprake van ondermijning van de openbare orde.

1.1.1a Want nabij de kanaaltunnel komen steeds meer incidenten voor van vrachtwagenchauffeurs die bedreigd worden.

1.1.1a.1 Want de vluchtelingen willen meereizen naar Engeland.

1.1.1b En het eerste dodelijke slachtoffer is een kwestie van tijd als het zo doorgaat.

1.1.1b.1 Want migranten worden steeds agressiever en onberekenbaarder.

(1.1' En dit zijn onwenselijke gevolgen.)

[T52] De economische schade voor de transportsector loopt enorm op. Grote vertragingen bij het inchecken bij de tunnel en de kosten voor alternatief, langzamer en daarmee duurder transport per veerboten, maken dat die schade alleen al voor dit jaar (2015) zo'n 150 miljoen euro bedraagt.

De Volkskrant, 16 december 2015

(1 Negatief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 De economische schade voor de transportsector loopt enorm op.

[T53] Die sluiting van de grenzen en bescherming van het eigen volk als uiting van een christelijke waarde kwalificeert. Wat zijn onze morele en christelijke plichten ten aanzien van migranten, en hoe verhouden die zich tot andere waarden en belangen? Liggen naastenliefde en openstelling van de grenzen wel echt in elkaars verlengde? Wat te doen als onze hulpbehoevende naasten geen verdwaalde individuen, maar honderdduizenden en zelfs miljoenen migranten zijn? Jezus pree de barmhartige Samaritaan omdat hij zich over een mishandelde reiziger ontfermde, niet omdat hij een voltallige volksstam Judea binnenloodste. De christelijke moraal verplicht ons niet om naastenliefde toe te passen zonder enige consideratie met de politieke en demografische realiteit, of de consequenties daarvan op lange termijn.

De Groene Amsterdammer, 16 december 2015

(1 Negatief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 Sluiting van de grenzen en bescherming van het eigen volk zijn uitingen van een christelijke waarde.

1.1.1 Want de christelijke moraal verplicht ons niet om naastenliefde toe te passen zonder enige consideratie met de politieke en demografische realiteit, of de consequenties daarvan op lange termijn.

1.1.1.1 Want Jezus pree de barmhartige Samaritaan omdat hij zich over een mishandelde reiziger ontfermde, niet omdat hij een voltallige volksstam Judea binnenloodste.

[T54] Integratie geeft spanningen. Het kost veel inspanningen om de vluchtelingen te laten deelnemen in de samenleving.

De Volkskrant, 18 december 2015

(1 Negatief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 Integratie geeft spanningen.

1.1.1 Want het kost veel inspanningen om de vluchtelingen te laten deelnemen in de samenleving.

[T55] Vanwege de grote aantallen brokkelt het draagvlak voor de opvang van 'echte' oorlogsvluchtelingen af en niemand weet hoe het kaf van het koren te scheiden.

De Volkskrant, 18 december 2015

(1 Negatief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 Het draagvlak voor de opvang van 'echte' oorlogsvluchtelingen brokkelt af.

1.1.1a Want het zijn grote aantallen vluchtelingen.

1.1.1b En niemand weet hoe het kaf van het koren te scheiden.

[T56] We kunnen in Europa niet de problemen van de hele wereld oplossen, dus moet het protocol van 1967 van het Vluchtelingenverdrag (volgens VVD) buiten werking worden gesteld. Europa heeft namelijk het feit dat men asielrecht heeft in de hele wereld in acht genomen, maar in de rest van de wereld wordt er niks mee gedaan. De rest van de wereld is door internet en de media veel dichterbij gekomen dan in 1967. Als het beleid niet wordt aangepast, is het onhoudbaar.

De Volkskrant, 19 december 2015

(1 Negatief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 Het protocol van 1967 van het Vluchtelingenverdrag moet buiten werking worden gesteld.

1.1.1a Want we kunnen in Europa niet de problemen van de hele wereld oplossen.

1.1.1b En Europa heeft het feit dat men asielrecht heeft in de hele wereld in acht genomen, maar in de rest van de wereld wordt er niks mee gedaan.

(1.1.1b' Als er in de rest van de wereld niks mee wordt gedaan, hoeft Nederland er ook niks mee te doen.)

1.1.1c En als het beleid niet wordt aangepast, is het onhoudbaar.

1.1.1c.1 Want de rest van de wereld is door internet en de media veel dichterbij gekomen dan in 1967.

[T57] De sympathie voor de vluchtelingen en migranten verdween al weer snel. Er bestaat terechte twijfel over de vraag of Europa de vluchtelingenstroom wel aankan.

De Telegraaf, 19 december 2015

(1 Negatief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 [De sympathie voor de vluchtelingen en migranten verdween al weer snel.](#)

1.1.1 [Want er bestaat terechte twijfel over de vraag of Europa de vluchtelingenstroom wel aankan.](#)

[T58] Het binnenlaten van vluchtelingen zorgt ervoor dat de politie aan alle kanten wordt overvraagd. De vluchtelingenstroom kost honderden mensen, gelijk aan 10,5 miljoen euro in 2015.

De Telegraaf, 23 december 2015

(1 Negatief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 [Het binnenlaten van vluchtelingen zorgt ervoor dat de politie aan alle kanten wordt overvraagd.](#)

1.1.1 [Want de vluchtelingenstroom kost dagelijks honderden mensen, gelijk aan 10,5 miljoen euro in 2015.](#)

[T59] Het feit dat al die vluchtelingen een andere cultuur hebben, vormt een bedreiging voor de verzorgingsstaat.

De Volkskrant, 24 december 2015

(1 Negatief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 [Het feit dat al die vluchtelingen een andere cultuur hebben, vormt een bedreiging voor de verzorgingsstaat.](#)

[T60] De vluchtelingenstroom preludeert op de sharia. Binnenkort sneuvelt Sinterklaas, vieren we het Suikerfeest en moeten onze dochters aan de hoofddoek.

De Volkskrant, 24 december 2015

(1 Negatief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 Binnenkort sneuvelt Sinterklaas, vieren we het Suikerfeest en moeten onze dochters aan de hoofddoek.

1.1.1 Want de vluchtelingenstroom preludeert op de sharia.

(1.1' En dat is onwenselijk.)

[T61] Het binnenlaten van vluchtelingen en het aanbieden van onderwijs aan vluchtelingen met een taalachterstand, gaat ten koste van de 'eigen' kinderen.

De Volkskrant, 24 december 2015

(1 Negatief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 Het binnenlaten van vluchtelingen gaat ten koste van de 'eigen' kinderen.

1.1.1 Want het aanbieden van onderwijs aan vluchtelingen met een taalachterstand heeft een negatieve invloed op de 'eigen' kinderen.

[T62] Er wordt op vele niveaus over gediscussieerd, en er heerst angst en een agressief en gepolariseerd klimaat. Er zullen vast IS-aanhangers of andere mensen met enge ideeën onder de vluchtelingen zijn. Met het binnenlaten van vluchtelingen neemt de angst voor terreur toe.

De Telegraaf, 24 december 2015

(1 Negatief standpunt t.a.v. het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland.)

1.1 Er heerst angst en een agressief en gepolariseerd klimaat.

1.1.1 Want met het binnenlaten van vluchtelingen neemt de angst voor terreur toe.

1.1.1.1 Want er zullen vast IS-aanhangers of andere mensen met enge ideeën onder vluchtelingen zijn.

VOOR

- De bouwbedrijven verwachten de komende jaren flink te verdienen dankzij de nieuwkomers;
- Een influx van mensen gaat gepaard met een groei aan welvaart;
- Immigranten pakken geen banen af, maar dragen juist bij aan de staatskas;
- Verhoogde immigratie zou een probaat middel zijn om de kosten van de vergrijzing op te vangen;
- De vluchtelingen zijn opgeleid en hebben geld;
- De vluchtelingen betalen meer aan belastingen dan zij aan uitkeringen krijgen;
- Het multipliereffect is een economische boost van jewelste;
- Tijdens de Gouden Eeuw zorgden immigranten juist voor economische boost.

- De vluchtelingen leveren als werknemer of ondernemer een positieve impuls aan de economie;
- Deze groep is geschikt om werk te gaan doen waar niet zoveel scholing voor nodig is of waar de gewone beroepsbevolking zijn neus voor ophaalt.

- De behoefte aan nieuwe woningen voor de opvang van vluchtelingen die een verblijfsvergunning hebben gekregen, ziet DNB als een positieve bestedingsimpuls;
- Verhuizingen leveren de staat forse bedragen aan BTW en overdrachtsbelasting op;
- Standaard geldt dat de aankoop van één woning in een lage prijsklasse nog eens zeven nieuwe aankopen tot gevolg heeft vanwege doorstromingen;
- De mobiliteit van mensen neemt hierdoor toe.

Wat zijn de argumenten voor en tegen het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland?

Schatkist & algemeen

Arbeidsmarkt & sociale zekerheid

Woningmarkt

TEGEN

- Het binnenlaten van vluchtelingen zorgt ervoor dat de politie aan alle kanten wordt overvraagd;
- De economische schade voor de transportsector loopt enorm op.
- Het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland leidt tot concurrentie op de huizen- en banenmarkt;
- Het overgrote deel van de economische baten van migratie komt bij de immigranten zelf terecht;
- De overheidsfinanciën lijden onder de asielinstroom;
- De kosten van asielzoekers voor de samenleving zijn nog niet voorbij als ze in Nederland op eigen benen staan;
- De opvang van de vluchtelingen in Nederland verdrukt de traditionele ontwikkelingshulp en armoedebestrijding elders in de wereld;
- Het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland legt een druk op de verzorgingsstaat.

- Als de immigranten vooral functies voor hoogopgeleiden innemen, gaan de hoogopgeleide inwoners er (licht) op achteruit;
- Als de immigranten vooral laaggeschoold werk doen, dan verliezen de laagopgeleide autochtonen;
- De druk op de pot voor uitkeringen zal groter worden;
- Als asielzoekers snel integreren en zich melden op de arbeidsmarkt ontstaat er overaanbod.

- Nederlandse woningzoekers vrezen verdringing;
- Door de asielzoekersstroom dreigen Nederlanders die op een wachtlijst staan voor een sociale huurwoning nog langer te moeten wachten;
- De aanzwellende instroom van vluchtelingen zet de toch al zo beperkte markt voor goedkope huurhuizen onnodig verder onder druk;
- De wachtlijsten voor huurhuizen worden voor Nederlanders nog langer.

VOOR

- Misdaad onder asielzoekers wordt overschat;
- Er is behoefte om incidenten op te blazen of groter te maken;
- De criminaliteit onder asielzoekers is vooral kruimelwerk;
- Wat er nu in azc's gebeurt, is onmiddellijk nieuws;
- Opvallend was dat Groningse slachtoffers van incidenten sneller aangifte deden tegen asielzoekers (75 procent) dan wanneer de verdachte een autochtoon is (54 procent);
- Het is niet onveiliger rondom een asielzoekerscentrum;
- Uit onderzoek onder 33 gemeenten blijkt dat zich weinig tot geen incidenten hebben voorgedaan waarbij mensen van buiten het azc werden gedupeerd; In het verleden zijn geen veiligheidsproblemen ontstaan bij de opvang van asielzoekers.

Wat zijn de argumenten voor en tegen het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland?

Veiligheid

- School moet er zijn voor kinderen die alles zijn kwijtgeraakt en onderwijs nodig hebben.

Onderwijs

- De vluchtelingencrisis kan tot een sprong voorwaarts naar een verenigd Europa leiden;
- Vorige crises leidden vooral tot méér Europa.

Toekomst EU

Nederlandse cultuur & identiteit

- De migratiegolf moet als kans worden gezien;
- Nederland kan behalve voor de echte vluchteling ook iets doen voor zichzelf;
- Er kan korte metten gemaakt worden met een zieke gedoogcultuur en de bewuste of sluipende uitlevering van humanitaire waarden aan gewelddadige fundamentalisten;
- De erkenning van de ander als subject in zijn of haar waardigheid duldt geen uitsluiting;
- Hoe groter de gevaren, hoe meer problemen, des te sterker onze identiteit;
- Menselijke waardigheid, hoe cultureel verschillend ook, is universeel.

TEGEN

- Met het binnenlaten van vluchtelingen neemt de angst voor terreur toe;
- Er is sprake van ondermijning van de openbare orde;
- Migranten worden steeds agressiever en onberekenbaarder;
- Alles wijst erop dat meerdere aanslagplegers in Parijs via de vluchtelingenstroom naar Europa zijn gekomen;
- Jihadisten kunnen zich ongezien met de vluchtelingenstroom naar Europolaten voeren;
- Frustratie over het lange, onzekere verblijf in een sober opvangcentrum kan ertoe leiden dat asielzoekers radicaliseren;
- Het grote aantal vluchtelingen dat nu in korte tijd hier arriveert, wakkert het gevoel van dreiging aan;
- Er is een toenemend aantal incidenten rond asielzoekerscentra.

- Het aanbieden van onderwijs aan vluchtelingen met een taalachterstand heeft een negatieve invloed op de 'eigen' kinderen;
- Er is een groot tekort aan tolken en taalklassen;
- Scholen hebben moeite met het begeleiden van kinderen met trauma's.

- Het Europese 'Weimar-scenario' maakt Europa stuurloos;
- Het kiezersvolk stemt woedend bij de stembus en het politieke centrum verkrumelt;
- De vluchtelingencrisis zet de EU onder druk;
- Elke immigrant die binnenkomt, lijkt de basis van de EU verder uit te hollen;
- De vluchtelingencrisis leidt tot bittere ruzies in de EU;
- Rijken gaan ten onder als ze hun grenzen niet bewaken.

- De instroom zorgt voor sociale spanningen, botsende waarden en normen en ervaringen van verdringing en vervreemding;
- Vluchtelingen nemen een cultuur mee waar we bang voor zijn;
- Binnenkort sneuvelt Sinterklaas, vieren we het Suikerfeest en moeten onze dochters aan de Hoofddoek;
- De vluchtelingenstroom preludeert op de sharia;
- We hebben angst voor verlies van de eigen identiteit door bijvoorbeeld vreemde geloofsrituelen, vreemde eetgewoonten of het verdwijnen van Zwarte Piet;
- We hebben te maken met onoverbrugbare verschillen in cultuur.

VOOR

- Mensen die vluchten vanuit oorlogsgebieden verdienen een goede opvang tot ze weer terug kunnen keren naar hun eigen land;
- Iedereen kan in dit soort vreselijke omstandigheden terecht komen;
- Het zijn mensen;
- Een land als Nederland moet altijd bereid zijn om mensen in nood op te vangen;
- We moeten vluchtelingen behandelen zoals we zelf behandeld zouden willen worden;
- We zijn christelijk.

- De opvang wordt als een humanitaire plicht beschouwd;
- Elk individu dat in Europa een veilig heenkomen zoekt, heeft het recht zijn verzoek te onderbouwen en te laten beoordelen;
- Het Vluchtelingenverdrag uit 1951 brengt plichten met zich mee;
- Het recht op asiel staat in onze grondwet;
- De basis van het humanitarisme is de plicht om menselijk lijden onvoorwaardelijk te verlichten;
- Het 'gastland' moet vluchtelingen 'dezelfde behandeling geven als de eigen inwoners';
- Iedereen is gelijk.

- Het aantal asielzoekers is goed te absorberen;
- De vorige grote golf oorlogsvluchtelingen, de ex-Joegoslaven, zou in de jaren negentig snel en goed geïntegreerd zijn in de Nederlandse samenleving;
- In vroeger eeuwen zouden veel grotere aantallen migranten vrij probleemloos zijn opgenomen door gastlanden;
- In de jaren negentig kwamen er veel meer asielzoekers, en dat ging ook prima;
- We kunnen de stroom vluchtelingen naar Nederland aan;
- In 1998 konden we al ruim vijfduizend asielzoekers per maand aan. We kunnen meer aan dan twintig jaar geleden.

Wat zijn de argumenten voor en tegen het binnenlaten van vluchtelingen in Nederland?

Ethiek

Juridisch

Draagkracht

TEGEN

- Sluiting van de grenzen en bescherming van het eigen volk zijn uitingen van een christelijke waarde;
- De christelijke moraal verplicht ons niet om naastenliefde toe te passen zonder enige consideratie met de politieke en demografische realiteit, of de consequenties daarvan op lange termijn;
- Jezus preekt de barmhartige Samaritaan omdat hij zich over een mishandelde reiziger ontfermde, niet omdat hij een voltallige volksstam Judea binnenloodde;
- Blank is beter; eigen volk eerst;
- Wat moeten we met vreemdelingen die de westerse waarden niet delen, die de hele dag via hun smartphones bezig lijken te zijn met het thuisfront?

- Wie gul is voor eigen onderdanen, moet dat ook zijn voor vreemdelingen;
- We kunnen in Europa niet de problemen van de hele wereld oplossen;
- Europa heeft het feit dat men asielrecht heeft in de hele wereld in acht genomen, maar in de rest van de wereld wordt er niks mee gedaan;
- De nieuwkomers zorgen voor druk op de democratie;
- **Verzorgingsstaat Nederland heeft een probleem door het Vluchtelingenverdrag uit 1951.**

- Dit is pas het begin;
- De grote toestroom maakt adequate voorzieningen onmogelijk;
- Er bestaat terechte twijfel over de vraag of Europa de vluchtelingenstroom wel aankan;
- Het is vol in Nederland;
- Er is een bovengrens aan wat een samenleving aankan;
- Er wordt rottigheid gecreëerd;
- Integratie geeft spanningen;
- Nederland zal in de huidige vorm niet meer bestaan;
- De Arabische lente is een Europese horrorwinter van jewelste;
- Waarom moet het uitgerekend hier?;
- Wij doen al meer dan we zouden moeten doen;
- Het leidt tot verdeeldheid;
- Niemand weet hoe het kaf van het koren te scheiden;
- Het draagvlak en de opnamecapaciteit van lokale gemeenschappen piepen en knarsen nu al.